

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM
GENIUS Základní škola s. r. o.

1. Identifikační údaje

1.1. Název ŠVP

NÁZEV ŠVP: Každé dítě je GENIUS

MOTTO:

„Každý je génius, ale pokud budete posuzovat rybu podle její schopnosti vylézt na strom, bude celý svůj život žít s vědomím, že je neschopná.“

Albert Einstein

Vize

Posláním našich škol je umožnit dětem objevit a rozvíjet svůj jedinečný potenciál.

Rodičům zajistit, aby jejich dítě bylo kvalitně vzděláváno v přátelském i bezpečném prostředí, a to vše s profesionálním servisem.

Náš tým udržovat nadšený, motivovaný a neustále se rozvíjející při realizaci svého vnitřního poslání.

1.2. Údaje o škole

NÁZEV ŠKOLY: GENIUS Základní škola s.r.o.

OBOR VZDĚLÁVÁNÍ: 79-01-C Základní škola

DĚLKA A FORMA VZDĚLÁVÁNÍ: 9 let, denní forma

ADRESA ŠKOLY: Dolnokrčská 54a, 140 00 Praha 4

JMÉNO ŘEDITELE ŠKOLY: Mgr. et Mgr. Jarmila Čechová

KONTAKTY:

e-mail: zs@genius-school.cz, jarmila@genius-school.cz

web: www.genius-school.cz

IZO: 181 129 710

1.3. Zřizovatel

NÁZEV: GENIUS Základní škola s.r.o.

ADRESA: Světická 1229/8, 100 00 Praha 10

JEDNATEL: Michal Zuza

KONTAKTY: michal@genius-school.cz

IČO: 09533290

ID datové schránky: zg9khkr

1.4. Platnost dokumentu

Tato verze ŠVP vychází ze zkušeností nebo změn v organizaci výuky a reflexe průběhu vzdělávání. Tato změna reflektuje aktuální revizi RVP ZV platnou od 1. 9. 2021.

PLATNOST A ÚČINNOST OD: 1. září 2022

DATUM PROJEDNÁNÍ v PEDAGOGICKÉ RADĚ: 29. srpna 2022

DATUM PROJEDNÁNÍ VE ŠKOLSKÉ RADĚ: 11. října 2022

Mgr. et Mgr. Jarmila Čechová, ředitelka školy

Obsah

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE ŠKOLY	2
1.1 Název ŠVP	2
1.2 Údaje o škole	2
1.3 Zřizovatel	2
1.4 Platnost dokumentu	3
2. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY	7
2. 1. Úplnost a velikost školy	7
2. 2. Vybavení školy	7
2. 3. Charakteristika žáků	8
2. 4. Organizace výuky ve třídách	8
2. 5. Charakteristika pedagogického sboru	8
2. 6. Role učitele	8
2. 7. Spolupráce se zákonnými zástupci	9
2. 8. Dlouhodobé projekty a spolupráce	9
3. CHARAKTERISTIKA ŠVP	11
3. 1. Zaměření školy	11
3. 2. Způsoby výuky a metody výchovné a vzdělávací práce	14
3. 3. Profil absolventa	15
3. 4. Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	16
3. 5. Zabezpečení výuky žáků mimořádně nadaných	17
3. 6. Začlenění průřezových témat	18
3. 7. Výchovné a vzdělávací strategie	20
3. 7. 1. Klíčové kompetence intrapersonální	22
3. 7. 2. Klíčové kompetence interpersonální	25
3. 7. 3. Klíčové kompetence k učení	29
3. 7. 4. Klíčové kompetence pracovní	34
3. 7. 5. Klíčové kompetence občanské	38
3. 7. 6. Klíčové kompetence k řešení problémů	42

3. 7. 7. Klíčové kompetence digitální	47
4. UČEBNÍ PLÁN	48
4. 1. Učební plán pro I. stupeň	48
4. 2. Učební plán pro II. stupeň	50
5. VZDĚLÁVACÍ OBLASTI	52
5. 1. Jazyk a jazyková komunikace	53
5. 1. 1. Charakteristika vzdělávací oblasti	53
5.1. 2. Charakteristika předmětu Český jazyk a Český jazyk a literatura	53
5. 1. 3. Anglický jazyk	67
5. 1. 4. Další cizí jazyk	78
5. 2. Matematika a její aplikace	89
5. 2. 2. Charakteristika vzdělávací oblasti Matematika a její aplikace	89
5. 3. Informatika	104
5. 3. 1. Charakteristika vzdělávací oblasti Informatika	104
5. 4. Člověk a jeho svět	120
5. 4. 1. Charakteristika vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět	120
5. 5. Oblast člověk a společnost	138
5. 5. 1. Charakteristika vzdělávacího předmětu Humanitní vědy	138
5. 6. Člověk a příroda	157
5. 6. 1. Charakteristika vzdělávací oblasti Člověk a příroda	157
5. 6. 1. 1. Přírodní vědy - charakteristika vyučovacího předmětu	160
5. 7. Umění a kultura	184
5. 7. 1. Charakteristika vzdělávací oblasti Umění a kultura	184
5. 7. 2. Hudební výchova - charakteristika vyučovacího předmětu	186
5. 7. 3. Výtvarná výchova - charakteristika vyučovacího předmětu	193
5. 8. Člověk a zdraví	199
5. 8. 1. Charakteristika vzdělávací oblasti	199
5. 8. 2. Tělesná výchova - charakteristika vyučovacího předmětu	200
5. 8. 3. Výchova ke zdraví - charakteristika vyučovacího předmětu	210
5. 9. Člověk a svět práce	212

5. 9. 1. Charakteristika vzdělávací oblasti	212
6. HODNOCENÍ DĚTÍ	224

2. Charakteristika školy

2.1. Úplnost a velikost školy

Základní škola GENIUS navazuje na činnost bilingvních mateřských škol GENIUS, z nichž první byla otevřena v roce 2010. Jelikož rodiče dětí, které absolvovaly předškolní vzdělávání v našich školkách, neúspěšně hledali základní školu, která by navazovala na způsob, jakým byly jejich děti vzdělávány v MŠ, vedlo nás to k tomu, že jsme ve školním roce 2021/2022 otevřeli GENIUS Základní školu. První rok fungovala jako škola komunitní, od 1. 9. 2022 jako škola zapsaná v rejstříku škol MŠMT.

Ve školním roce 2024/2025 se u nás vzdělávají děti dle programu 1. - 5. třídy, postupně bude škola poskytovat vzdělávání od 1. do 9. ročníku. Škola využívá budovu na adrese Dolnokrčská 54a, v rezidenční zástavbě v Krči na Praze 4. Hodiny tělocviku jsou realizovány ve vnitřních a venkovních sportovištích Tělocvičné Jednoty Sokol Praha-Krč.

2.2. Vybavení školy

Škola disponuje velmi dobrým zázemím pro výuku, i s přihlédnutím k faktu, že součástí naší vzdělávací koncepce je trávit s dětmi každý den část vyučování venku. V prostorách školy jsou kmenové třídy využívané i pro potřeby družiny, školní jídelna - výdejna jídla a sociální zázemí. V areálu školy je školní zahrada. Na základě nájemních smluv využíváme také hřiště a tělocvičny TJ SOKOL Krč.

Při zařizování tříd vycházíme ze současných výzkumů poznání mozku a stavíme na *mozkově kompatibilním učebním prostředí*. Třídy jsou tedy jednoduché co do zařízení, s množstvím přehledně uspořádaných pomůcek. Využíváme dle potřeby Montessori pomůcky, stejně tak tablety s výukovými aplikacemi. V každé třídě máme interaktivní tabuli, se kterou sami žáci pracují.

2. 3. Charakteristika žáků

Děti jsou vzdělávány ve třídách podle ročníků s maximálním počtem 18 žáků, abychom jim mohli zajistit individuální přístup. Škola se soustředí na rozvoj každého dítěte dle jeho potenciálu. Součástí koncepce školy je proto podrobná psychologická a speciálně pedagogická diagnostika každého dítěte a nastavení jeho individuálního plánu rozvoje. Škola je schopna zajistit adekvátní vzdělávání pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami i pro děti mimořádně nadané. Naší prioritou je vytvořit ve škole a v jednotlivých třídách bezpečné a harmonické prostředí, které žáky motivuje k učení a osobnostnímu rozvoji.

2. 4. Organizace výuky ve třídách

Děti jsou dle věku rozděleny do kmenových tříd, ve které zůstávají po celých 9 let. V této skupině se učí rozvíjet sociální vazby, nacházet svou roli, probíhají v nich preventivní a intervenční programy. Část výuky probíhá také ve skupinách dle úrovně v jednotlivých oblastech, kde jsou děti v heteronomních skupinách, aby se naučily spolupráci mezi mladšími a staršími dětmi a vyzkoušeli si vrstevnické učení.

2. 5. Charakteristika pedagogického sboru

Největší hodnotou školy jsou její pedagogové. Proto se snažíme dlouhodobě budovat stabilní tým motivovaných učitelů. Všichni pedagogičtí pracovníci naší školy mají ukončené vysokoškolské vzdělání. Velký důraz klademe na postgraduální profesní růst, tudíž jsou naši pedagogové podporováni v absolvování kurzů, výcviků a workshopů. Podporujeme je také ve studijní návštěvě jiných škol a zapojení do tuzemských i mezinárodních projektů. Kvalitu výuky posiluje pravidelná supervize a profesionální podpora celého pedagogického týmu (metodická podpora, mentoring).

2. 6. Role učitele

Učitel je v naší koncepci průvodcem na cestě za poznáním, pomáhá dětem orientovat se v měnícím světě a odhaluje s nimi jejich silné stránky. Dětem neustále poskytuje zpětnou vazbu a učí je, jak mají ohodnotit svou vlastní práci a samy sebe. Pro dosažení výukových cílů vybírá ty nejvhodnější pedagogické metody, strategie a formy výuky. V naší koncepci je důležité nejen učivo, ale také mezilidské vztahy a péče o sebe. Proto naši učitelé věnují velkou pozornost wellbeingu dětí a sociálním dovednostem.

Usilujeme o budování různorodého týmu, do něhož učitelé přinášejí různou expertizu a různé zájmy, a který spojuje zájem o hledání inovací ve vzdělávání v kontextu poznatků moderních kognitivních věd. Věnujeme velkou péči zaškolování nových kolegů. Před nástupem absolvují interní i externí školení, která dále zkvalitňují jejich pedagogické dovednosti. Pedagogové mají možnost využívat také podporu metodika pro první stupeň, školního psychologa a speciálního pedagoga.

Všichni naši pedagogové se účastní pravidelných setkání, na nichž společně dotvářejí koncepci školy, úzce spolupracují na vytváření projektů a podílejí se na jejich realizaci.

2. 7. Spolupráce se zákonnými zástupci

Rodiče se snažíme do života školy co nejvíce zapojit. Samozřejmostí je pro nás otevřená a respektující komunikace, a to jak mezi učiteli a žáky, tak také mezi učiteli a rodiči. Rodiče se o dění ve škole dozívají prostřednictvím příspěvků na webových stránkách školy, sociální médiích a v pravidelném newsletteru. Informace rodičům o postupu dítěte na vzdělávací cestě jsou rodičům předávány prostřednictvím informačního systému Edookit, a na tripartitách – osobních setkáních, kterých se účastní tři strany: učitelé, rodiče a žáci. Děti zde prezentují svou práci před rodiči, ukazují na svých portfoliích a učebních materiálech, co všechno se naučily a co jim dalo zabrat. Je zde také prostor pro zpětnou vazbu rodičů k učitelům a škole.

Podporujeme také rodiče, aby se účastnili výuky, například aby ve škole organizovali semináře, přednášky, dílny a seznamovali tak děti se svým povoláním a zájmy. Rodiče mají také možnost navštívit po dohodě výuku, což považujeme za nejlepší způsob, jak se seznámit s prostředím školy, kterou dítě navštěvuje. Pro rodiče, kteří se teprve zajímají o zápis nebo přestup dítěte do naší školy, organizujeme dny otevřených dveří, dny na zkoušku.

Přestože jsme škola soukromá, financovaná kromě příspěvku MŠMT i díky školnému, snažíme se být školou maximálně přístupnou a naším cílem je udržovat školné na přijatelné úrovni.

2. 8. Dlouhodobé projekty a spolupráce

Když jsme na začátku působení naší školy hledali inspiraci u různých typů škol a organizací, které se školství věnují, zaujala nás nabídka vzdělávací společnosti **Škola můj projekt**. Ta poskytovala školám např. Analýzy kvality školy, podporu při tvorbě vize, mentoring pro vedení škol a pedagogy, sdílení zkušeností mezi školami zapojenými do projektu a další služby. Případně nabízela také ucelenou koncepci a plán rozvoje pro každou školu na míru. Zjišťovali jsme, že principy, které jsme chtěli ve výuce uplatňovat, již měla Škola můj projekt podrobně rozpracovány. Staly jsme se tak postupně jednou ze škol, které Škola můj projekt doprovází na cestě k inovaci a kvalitě.

Z koncepce jsme přejali především tyto principy:

- a) Takzvanou integrovaně tematickou výuku – při ní propojujeme některé předměty do promyšlených tematických celků. Tento přístup umožňuje dětem ponořit se mnohem více do daného tématu, chápat hlouběji a vnímat věci v souvislostech.
- b) Výuku v projektech – od první třídy si děti plánují a připravují vlastní projekty, které vychází z toho, co by chtěly ve svém okolí změnit, nebo čím by mohly být někomu prospěšné. Používají přitom základy projektového řízení, spolupracují v kolektivu, učí se od ostatních. Uvědomují si, že mohou být aktivními spolutvárci budoucnosti, ne jen pasivními diváky.

Jelikož jedním z důležitých pilířů naší školy je i ekologická výuka a dětem chceme ukázat, že jejich péče o krajinu má okamžitý pozitivní dopad, zapojili jsme se od začátku existence školy do projektu **Patronáty** organizovaného Skautským institutem. Naše děti se tak pod dohledem ekologa starají o konkrétní přírodní lokalitu v blízkosti školy. Děti postupně čistily lokalitu od náletových rostlin, kopaly mokřádky, do kterých se nastěhovali čolci a žáby, a sledovaly ledňáčky a netopýry, kteří se v lokalitě vyskytují. Stali se tak patrony daného území a mohou sledovat, jak jejich zásahy ovlivňují lokální ekosystém.

Spolupráci jsem navázali také s **Asociací malých debružárů v ČR**. Hnutí malých debružárů pochází z Kanady a Francie, kde vzniklo jako reakce na potřeby zvýšit zájem dětí o přírodovědné a technické předměty. Slovo debružár je francouzského původu, vzniklo ze slov "débrouillards" šikovný a "se débrouiller" objevovat, umět si poradit. V ČR vznikla Asociace malých debružárů v roce 1992. Postupně byly zakládány kluby debružárů na středních, základních a nově i na mateřských školách. Smyslem je nabídnout dětem přírodní vědy hravou formou. Připravit pro ně zajímavé pokusy, které si děti samy mohou vyzkoušet.

Pět principů, které hlavně debružárství rozvíjí:

1. dovolovat samostatný rozvoj dítěte
2. předkládat dítěti zábavné činnosti, které stimulují a probouzejí jeho zájem o vědu
3. využívat otevřenost dítěte k vědeckým jevům, se kterými se denně setkává
4. rozvíjet zvědavost a smysl pro zodpovědnost dítěte
5. být návazné na úroveň rodinnou, školskou a sociální

Filosofie debružárů přímo zapadá do koncepce GENIUS MIND, proto klub debružárů vznikl také na naší škole. Některé pokusy a aktivity probíhají během vyučování v rámci předmětu Svět v souvislostech, jiné experimenty děti provádějí v odpoledním klubu.

Zapojujeme se mnoha akcí pod patronátem Debružárů - namátkou online Debružárská konference, Pohár vědy, Vědafest.

3. Charakteristika ŠVP

3. 1. Zaměření školy

Základní škola je podle nás klíčová pro celý další život, může na začátku školní docházky podpořit přirozenou zvědavost dětí, jejich vnitřní motivaci a uvést je do světa poznání. Učitelé s dětmi postupně otevírají dveře k jednotlivým oblastem vědění, pronikají do tajů přírodních i humanitních věd, k sebepoznání i poznání druhých, tak aby dítěti maximalizovali možnosti svého dalšího uplatnění po skončení povinné školní docházky. Jelikož v jedné třídě máme děti různých temperamentových a smyslových typů, různých talentů, nadání a zájmů a chceme, aby si každé dítě odneslo z hodiny radost z učení, nabízíme dětem širokou škálu různých způsobů práce a pedagogických přístupů. Z tohoto důvodu se snažíme o určitou vyváženost mezi vědními obory i způsoby výuky.

Naším cílem a misí je maximální rozvoj všech dětí s využitím nejnovějších výzkumů a efektivních výukových metod.

Jak toho dosahujeme?

1. diagnostika
2. individuální přístup a individuální plán
3. moderní výukové metody
4. hodnocení dětí - zpětná vazba a rozvoj sebehodnocení a vrstevnického hodnocení
5. podnětné prostředí
6. péče o vztahy a kolektiv

Děti diagnostikujeme ze dvou hledisek, máme pro ně jak testy psychologické, tak speciálně pedagogické. Žáky diagnostikujeme v prvních několika měsících školní docházky, následně pak každé dva roky.

Cílem diagnostiky je rozpoznat širší spektrum nadání dítěte, nikoliv jen inteligenční kvocient. Pokud u dítěte není zřejmé v čem vyniká, test nám odhalí nejen typ a klíčové oblasti jeho nadání, ale také kvantitativní úroveň nadání porovnanou s dětmi stejného věku. Obě tyto složky jsou pro nás důležité, neboť na základě nich jsou pak dítěti nabízeny cílené aktivity s odpovídající náročností. Zároveň díky diagnostice máme možnost včas podchytit děti se speciálními vzdělávacími potřebami.

Výsledky testů jsou pak základem pro sestavení vzdělávacího plánu dítěte. V naší koncepci věnujeme až 70% času rozvoji oblastí, ve kterých je dítě disponováno, pro které má vlohy a které ho tedy často baví. Cílíme na silné stránky a tím rozvíjíme nadání dítěte. Náš přístup je tedy zcela opačný oproti běžnému vzdělávacímu systému, který se často zaměřuje na oblasti, které dítěti tolik nejdu.

Zakládáme si na tom, že volíme ty nejlepší výukové metody, i pokud jdeme mimo trendy, které momentálně vládou v České republice či Evropě. Dosud největší studií na světě zabývající se efektivitou různých výukových metod, je super meta-analýza Johna Hattie Visible Learning¹. Zpracoval v ní seznam faktorů, které ovlivňují výsledky a rozvoj studentů:

1. sebehodnocení dětí
2. formativní hodnocení
3. srozumitelnost učitele (d=0.75) - strukturovaná a explicitní výuka
4. reciproční výuka (d=0.74) - v roli učitele se střídají i jednotliví žáci
5. zpětná vazba (d=0.73)
6. vztah učitele a žáka (d=0.72)

---

¹ Visible Learning: A Synthesis of Over 800 Meta-Analyses Relating to Achievement z roku 2009 a následně Visible Learning for Teachers: Maximizing Impact on Learning z roku 2011, aktualizace 2018.

7. metakognitivní strategie ($d=0.69$) - u nás součást pravidelných reflexí a důrazem na rozvoj kompetence k učení
8. důraz dotazování žáků ($d=0.64$)
9. profesní rozvoj učitele ($d=0.62$)
10. výuka řešení problémů ($d= 0.61$)

Všechny tyto přístupy ve výuce zohledňujeme. Dále se snažíme ve výuce o vyváženost různých pedagogických přístupů. Můžeme si to ukázat na střetu mezi výukou faktografickou a konstruktivismem. Ačkoliv většina inovativních škol se dnes přiklání právě k neustálému vyvozování informací a soustředí se spíše na práci s kompetencemi, na ZŠ GENIUS věříme, že fakta jsou důležitá. Aby naši žáci mohli řešit problémy (problem solving learning) a kriticky myslet (kritické čtení a myšlení), potřebují mít v dlouhodobé paměti dostatek informací, se kterými pak mohou pracovat. Je samozřejmě užitečné zažít si vyvozování nových informací, objevování zákonů a souvislostí. Pokud bychom ale chtěli, aby si děti na vše "přišly samy" rezignovali bychom na všechny myslitele, kteří vývoj lidského vědění posouvali kupředu. Vycházíme také z výzkumů, které dokazují, že kapacita krátkodobé paměti, ve které probíhá přemýšlení nad novými informacemi, je velmi omezená. Na naší škole se proto děti učí některé informace zpaměti (příkladem může být násobilka, vyjmenovaná slova, historické události či chemické názvosloví), aby uvolnili svoji mentální kapacitu pro operaci s těmito daty (například řešení rovnic, kdy kombinují různé matematické operace). Proto u nás vyučujeme klasickou matematiku a z Hejného matematiky postavené na konstruktivismu si vybíráme jen určité prvky. Proto také vyvažujeme přímou výuku, tedy výuku řízenou učitelem, a samostatnou či skupinovou badatelskou, objevitelskou práci.

Výuka na naší škole je bilingvní, česko-anglická. Program v angličtině tvoří 50% školního dne. Angličtinu tedy děti nasávají jako přirozený komunikační jazyk, ve které probíhá částečně i obsahová výuka některých předmětů (na prvním stupni např. historie, prvouka, pracovní či výtvarné činnosti). Od čtvrté třídy přidáváme dětem druhý cizí jazyk, jehož hodinovou dotaci postupně navyšujeme. V nabídce máme němčinu, francouzštinu, španělštinu a italštinu.

Vyváženost hledáme také v rozložení předmětů. Nezaměřujeme jen na racionální oblast, pozornost věnujeme také estetické a tělesné výchově. V rámci estetické výchovy jsou žáci konfrontováni s různými styly hudebního, výtvarného, divadelního, filmového a tanečního umění, zjišťují, co jim umělecké zážitky přinášejí, tak aby je cíleně vyhledávali po zbytek života. Zažívají radost z vlastní tvorby, zkoušejí různé techniky a postupy a zažívají také pocity pospolitosti a přesahu během skupinové umělecké práce. Umění vnímáme jako specifický způsob vyjádření, ale také jako cestu k rozvíjení vlastní imaginace a posouvání hranic možného.

Během hodin tělesné výchovy i v rámci ostatních hodin pracujeme u dětí také s tělesným vnímáním. Od první třídy dbáme na techniku správného sezení, postoje, dýchání, protahování a propriocepci. Snažíme se, aby si děti do života odnesly radost z pohybu, potřebu sportovní aktivity, adaptaci organismu na tělesnou zátěž a osvojily si základy motorických dovedností i

pravidla kolektivních sportů. Při výuce tělocviku využívám sdružení **Trenéři do škol**, díky kterému konkrétní sporty učí po dobu několika týdnů profesionální trenéři těchto sportů.

Na ZŠ GENIUS cíleně rozvíjíme také osobnostní stránku našich žáků. Vedeme je k tomu, aby poznali a uvědomili si své silné stránky a také své rezervy a hranice, aby při setkání se s problémem přistupovali k jeho řešení proaktivně a kreativně. Z poznání sebe sama vyrůstá pozitivní sebepřijetí a zdravé sebevědomí dětí. Chceme, aby se naučili, že nejsou pasivním pozorovatelem měnícího se světa, ale vnímali se jako spolutvůrci budoucnosti. V našich žácích cíleně rozvíjíme resilienci a také schopnost relaxace a koncentrace. Součástí výuky jsou prvky mindfulness.

Prostřednictvím jednotlivých výukových strategií děti poznávají efektivní způsoby, jak vysvětlovat, aplikovat a kreativně realizovat své nápady. Objevují optimální způsoby učení, vyhledávání informací a prezentace svých myšlenek. Chceme, aby z našich žáků byli sebevědomí, ale zároveň i empatictí jedinci, kteří si váží sebe a své práce, ale zároveň mají úctu k ostatním a respektují jejich odlišnosti.

Koncepce ZŠ GENIUS staví také na charakterové, hodnotové a etické výchově. Žáky učíme oceňovat možnost svobodného jednání, ale zároveň je upozorňujeme na to, že je třeba zohledňovat potřeby ostatních jednotlivců a celku jako takového. Své vzdělání a možnosti, které mu poskytuje, chápou naši žáci jako privilegium, jež by měli využívat ke zmocňování těch, kteří takové postavení nemají. Věříme, že pro další život bude důležité, aby se děti naučily se rozhodovat a přijímat důsledky svých voleb. Nabízíme jim proto dostatek aktivit pro poznání svých silných stránek a limitů, aby věděly, co od sebe mohou v životě očekávat.

Technologický vývoj proměňuje strukturu a způsob naší práce. Výhodu na trhu práce bude mít ten, kdo bude schopen s novými technologiemi kreativně pracovat, proto jsou IT technologie nedílnou součástí našich hodin. Spolu s rozvojem technologií narůstá množství informací, kterým jsme vystaveni. To s sebou nese rizika zneužití, ale také to otevírá nové pole svobody, vědění a možností. Žáky naší školy proto systematicky učíme efektivně a kriticky pracovat s informacemi, nalézat je, analyzovat, posuzovat a zasazovat do kontextu. Vedeme žáky k tomu, aby k nim dokázali zaujmout vlastní postoj na základě dosavadních znalostí, kritického myšlení i vlastních hodnot a etiky. Stavíme na interdisciplinaritě a průřezových tématech.

Velmi pravděpodobně se za života našich dětí několikrát promění struktura pracovních pozic. Velmi důležité bude, aby se lidé uměli celý život učit novým znalostem a dovednostem. Proto žáky připravujeme na to, že celoživotní učení bude nutností a učíme je se učit, aby jim radost přinášel i samotný proces.

3. 2. Způsoby výuky a metody výchovné a vzdělávací práce

Vycházíme z kombinace několika pedagogických směrů a vytváříme koncept vlastní. Z pedagogických teorií, které jsou pro nás inspirativní a které častěji bereme v potaz při plánování výuky, lze uvést např.:

- Pedagogický konstruktivismus (Tonucci, Piaget)

- Responzivní výuka (Hattie, Fletcher-Wood) a formativní hodnocení
- Zóna proximální rozvoje (Vygotskij)
- Integrovaně tematickou výuku a tzv. mozkově kompatibilní vzdělávání (Kovalíková)
- Teorie kognitivního zatížení (Sweller)
- Sebedeterminační teorie (Ryan, Deci)
- Globální výchova (Pike, Selby)
- Deep learning (Fullan)

Co se týče přístupu k žákům, jsou nám blízké např.:

- Respektující výchova (Gordon, Goleman)
- Koučující přístup

Z ucelených vzdělávacích programů využíváme např.:

- Začít spolu
- Čtením a psaním ke kritickému myšlení (Reading and writing for critical thinking)
- CLIL (Content and Language Integrated Learning, tj. obsahově a jazykově integrované učení) - kdy dochází k propojení výuky cizího jazyka a dalšího předmětu nebo předmětů. Cizí jazyk je prostředkem pro výuku vzdělávacího obsahu a obsah zase slouží k přirozenému rozšiřování znalostí cizího jazyka.

Způsoby vedení vzdělávací a výchovné práce, které u nás v hodinách často uvidíte, jsou především:

- Kooperativní skupinové učení - Žáky často rozdělujeme do pracovních skupin nebo je necháváme tyto skupiny spontánně vytvářet. V jejich rámci si děti osvojují kromě učiva také kompetence sociální a personální (např. dovednost spolupracovat, rozdělovat a plánovat práci).
- Reciproční výuka, kdy se v roli učitele se střídají i jednotliví žáci.
- Vrstevnické vyučování
- Problémové vyučování (problem-based learning) - v návaznosti na probrané učivo předkládáme žákům v některých hodinách také příklady formulované problematicky. Děti pracují individuálně, ve dvojici nebo ve skupině. Problémovou metodou žáci rozvíjejí své kompetence k řešení problémů.
- Výuka v projektech - kombinujeme metodiku projektového řízení (dle International Project Management Association) a didaktické postupy, kdy si sami žáci volí, čemu se budou věnovat, určují si cíle, potřebné zdroje, délku projektu, jeho přínos, zadavatele i reálný produkt, který má přinést řešení nějakého problému. Při těchto projektech si žáci s podporou učitele mohou vyzkoušet, že mohou sami zlepšit své okolí a udělat reálné kroky v tom, co by chtěli jinak. Projekt je v tomto pojetí brán především jako nástroj možného rozvoje každého žáka i jako cesta, jak mohou děti postupně rozvíjet svou odpovědnost za svět kolem nich.

3. 3. Profil absolventa

Výuka na ZŠ GENIUS je koncipovaná tak, aby žák mohl plnohodnotně prožít devět let studia činnostmi v kolektivu se svou třídou, ve věkově smíšených skupinách, tak i prací na vlastních projektech. Základní škola pro nás není jen přípravou na další život, ale má smysl sama o sobě jako období rozvoje a poznání sebe sama, čas plný zážitků a seznamování se s novými podněty.

Absolvent naší školy je vybavený pro studium na středních školách doma i v zahraničí. Na všeobecný vzdělanostní základ navázal hlubší orientací v oborech, ve kterých se profiloval, a to jak skrze bohatou nabídku volitelných předmětů a zájmových kroužků.

Absolvent komunikuje nejméně dvěma cizími jazyky. Své znalosti může doložit mezinárodními certifikáty, jejichž zkoušky mohl složit v rámci studia. Zároveň jsou pro něj cizí jazyky prostředkem dalšího poznání a vzdělávání. Ve vybraných oborech má díky absolvování části výuky formou CLIL základní znalost odborné cizojazyčné terminologie.

Jelikož výuka probíhá v integrovaně tematických celcích, je absolvent zvyklý přemýšlet systémově a vidět v informacích a jevech souvislosti. Pokud se absolvent setká s nějakým problémem, přistupuje k jeho řešení proaktivně a kreativně. Chybu vnímá Absolvent jako prostředek k učení. Ví, že pokud dokáže reflektovat, proč se chyby dopustil, příště provede danou činnost dokonaleji a bude více rozumět svým myšlenkovým pochodům. Kromě samostatné práce je Absolvent zvyklý na kooperativní práci a dokáže v týmu přijímat různé role.

Ve své práci se snaží hledat vyváženost: Umí na jednu stranu podat skvělý výkon – používá styly učení, které mu vyhovují, ví, jak efektivně nakládat se svou energií, umí sám sebe motivovat představou vysněného cíle, používá svou vůli, aby nepolevil v činnostech, které si předsevzal. Ovšem stejně tak je mu vlastní péče o sebe sama: Stará se o své tělo, zdraví a duševní pohodu. Umí s radostí prožít svůj volný čas a vytvořit si v něm kvalitní protiváhu svého pracovního života. Z poznání sebe sama vyrůstá absolventovo dobré sebepřijetí, klidné sebehodnocení a zdravé sebevědomí.

3. 4. Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP)

Ke všem našim žákům přistupujeme individuálně. Naše podpora dětí se SVP probíhá ve čtyřech krocích:

1. Depistáž
2. Vyšetření
3. Nastavení podpory při výuce
4. Pravidelné vyhodnocování podpůrných opatření

ad 1. Depistáž

Hned po adaptaci dětí v první třídě navštěvuje kolektiv speciální pedagog. Sleduje výuku a jednotlivé děti. Pokud s u některých dětí objeví projevy, které by mohly být způsobeny specifickou poruchou učení nebo jiným zdravotním či sociálním handicapem, bere si dítě na orientační vyšetření a vyhodnocuje, zda bude dostatečná podpora prvního stupně, nebo zda potřeby dítěte vyžadují podpůrná opatření vyššího stupně a je tedy nutná návštěva pedagogicko-psychologické poradny (PPP), speciálně pedagogického centra (SPC), střediska výchovné péče (SVP) či jiného diagnostického zařízení. O závěrech vyšetření informuje zákonné zástupce a vyučující.

ad 2. Vyšetření

Navrhne-li speciální pedagog zákonným zástupcům návštěvu specializovaného pracoviště a rodiče s ní souhlasí, je škola nápomocna při poskytování informací o průběhu výuky a obtížích žáka pracovníkům tohoto pracoviště. Pokud akreditované pracoviště potvrdí, že se jedná o žáka se SVP, je žák dále vzděláván a hodnocen na základě doporučení odborného pracoviště, případně na základě individuálního vzdělávacího plánu vytvořeného na podkladě diagnostických závěrů z těchto pracovišť.

ad 3. Nastavení podpory při výuce

Každému dítěti se SVP je nastavena taková podpora, aby se mohlo co nejlépe integrovat do běžné výuky a bylo podporováno ve vlastním úsilí a aktivitě. Využíváme např. možnosti předmětu speciálně pedagogické péče, spolupráce asistenta pedagoga ve třídě, úpravu obsahu a výstupů vzdělávání, podporu školního psychologa a speciálního pedagoga a dalších pracovníků poradenského pracoviště. Naší snahou je vytvořit takový plán, aby zadávané úkoly byly v zóně nejbližšího rozvoje dítěte a umožnily mu zažít úspěch.

ad 4. Pravidelné vyhodnocování podpůrných opatření

Nastavená podpůrná opatření jsou s dětmi, vyučujícími a zákonnými zástupci v pravidelných intervalech vyhodnocována a aktualizována. Lepšímu začlenění dětí se SVP napomáhají také zvolené výukové metody a aktivity (heteronomní skupiny, výuka v projektech, integrace předmětů), kde se mohou lépe zapojit dle svého tempa, úrovně, znalostí a dovedností.

3. 5. Zabezpečení výuky žáků mimořádně nadaných

Péče o nadané děti je zakotvena ve školském zákoně: Zákon č. 516/2004 Sb., vyhlášce č. 27/2016 Sb. o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných. Mimořádně nadaným žákem se pro účely této vyhlášky rozumí jedinec, jehož rozložení schopností dosahuje mimořádné úrovně při vysoké tvořivosti v celém okruhu činností nebo v jednotlivých oblastech, pohybových, uměleckých a sociálních dovednostech.

Vycházíme z toho, že i mimořádně nadaný žák má své specifické vzdělávací potřeby, které je třeba reflektovat a podle nich uzpůsobit výuku. Vzhledem k tomu, že v naší škole je výuka individualizována, je možné takové specifické potřeby zohlednit při plánování výuky.

V případě, že učitel identifikuje u dítěte projevy mimořádného nadání, informuje o tom zákonné zástupce a společně s nimi a případně s dalšími odborníky (školní psycholog či jiná zařízení zabývající se praxí s mimořádně nadanou mládeží) hledají optimální cesty pro další edukaci. Stejně jako u dětí se SVP je hlavním nástrojem péče o nadané děti možnost tvorby vlastního plánu, který umožňuje dětem pohybovat se v zóně proximálního rozvoje. Rozvoj a podpora mimořádných schopností je na Škole zajištěna a organizována tak, aby nebyla jednostranná a neomezila pestrost a šíří obvyklé vzdělávací nabídky.

Spolupráce

Abychom nabídli dětem s mimořádným nadáním kreativní činnosti pro jejich úroveň, spolupracujeme s dalšími institucemi:

- PPP a SPC - především pokud se jedná o dítě, které potřebuje podpůrná opatření (např. mimořádné nadání v kombinaci s Aspergerovým syndromem) - naše PPP je
- krajská síť podpory nadání (naš koordinátor je
- Národní pedagogický institut a jeho portál Talentování (<https://www.talentovani.cz>), kde je řada metodických materiálů
- Mensa ČR
- Centrum pro talentovanou mládež - www.ctm-academy.cz
- Sdružení na podporu talentované mládeže - <http://snptm.cz/> a další organizace

Pravidelně na škole pořádáme soutěže a olympiády, aby se mohly jednotlivé děti zapojit podle svých talentů. např:

- Pohár vědy
- matematická soutěž Klokan
- logická olympiáda

3. 6. Začlenění průřezových témat

Průřezová témata reprezentují okruhy aktuálních problémů současného světa. Jsou důležitým formativním prvkem základního vzdělávání, vytvářejí příležitosti pro individuální uplatnění žáků i pro jejich vzájemnou spolupráci a pomáhají rozvíjet osobnost žáka především v oblasti postojů a hodnot. Průřezová témata na ZŠ GENIUS zařazujeme jako integrativní součást vzdělávacího obsahu vyučovacích předmětů následujícím způsobem:

Průřezové téma/Tematický okruh	1. - 3. ročník	4. - 5. ročník	6. - 7. ročník	8. - 9. ročník
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA				
Rozvoj schopností poznávání	ČJ, M, SvS, AJ	ČJ, M, SvS, AJ	ČJ, M, HuV, AJ, ...	ČJ, M, HuV, AJ, DJ
Sebepoznání a sebepojetí	ČJ, M, SvS, AJ	ČJ, SvS, AJ	X	X
Seberegulace a sebeorganizace	ČJ, SvS, TV	ČJ, SvS, TV	X	X

Psychohygiiena	X	X	X	X
Kreativita	X	X	X	X
Poznávání lidí	X	X	X	X
Mezilidské vztahy	X	X	X	X
Komunikace	X	X	X	X
Kooperace a kompetice	X	X	X	X
Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	X	X	X	X
Hodnoty, postoje, praktická etika	ČJ, SvS, AJ	ČJ, SvS, AJ	ČJ, HuV, AJ	ČJ, HuV, AJ, DJ
VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA				
Občanská společnost a škola	ČJ, SvS	ČJ, SvS, AJ	ČJ, AJ, HuV	ČJ, AJ, HuV, DJ
Občan, občanská společnost a stát	SvS	SvS	HuV	HuV
Formy participace občanů v politickém životě		SvS	HuV	HuV
Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování		SvS	HuV	HuV
VÝCHOVA k MYŠLENÍ v EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH				
Evropa a svět nás zajímá	SvS	AJ, SvS	ČJ, AJ, HuV, UM	ČJ, AJ, HuV, UM, DJ
Objevujeme Evropu a svět	SvS	AJ, SvS	ČJ, AJ, HuV, UM	ČJ, AJ, HuV, UM, DJ
Jsme Evropané	SvS	AJ, SvS	ČJ, AJ, HuV	ČJ, AJ, HuV, UM, DJ
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA				
Kulturní diference	SvS	SvS, AJ	HuV, AJ	HuV, AJ, DJ
Lidské vztahy	SvS, TV	SvS, TV, AJ	HuV, TV, AJ	HuV, TV, AJ, DJ
Etnický původ	SvS	SvS, AJ	HuV, AJ	HuV, AJ, DJ
Multikulturalita	SvS	SvS, AJ	HuV, AJ	HuV, AJ, DJ
Princip sociálního smíru a solidarity	SvS	SvS	SvS, HuV	SvS, HuV
ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA				
Ekosystémy	SvS	SvS	HuV, PřV	HuV, PřV
Základní podmínky života	SvS	SvS	HuV, PřV	HuV, PřV
Lidské aktivity a problémy životního prostředí	SvS	SvS	HuV, PřV	HuV, PřV
Vztah člověka k prostředí	SvS	SvS	HuV, PřV	HuV, PřV
MEDIÁLNÍ VÝCHOVA				
Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	SvS, ČJ	SvS, ČJ	HuV, ČJ, AJ, DJ	HuV, ČJ, AJ, DJ
Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality	SvS	SvS	HuV	HuV
Stavba mediálních sdělení	ČJ	SvS, ČJ, AJ	HuV, ČJ, AJ	HuV, ČJ, AJ, DJ
Vnímání autora mediálních sdělení	SvS	SvS, ČJ, AJ	HuV, ČJ, AJ	HuV, ČJ, AJ, DJ
Fungování a vliv médií ve společnosti	SvS	SvS, ČJ, AJ	HuV, ČJ, AJ	HuV, ČJ, AJ, DJ
Tvorba mediálního sdělení		SvS, ČJ, AJ	HuV, ČJ, AJ	HuV, ČJ, AJ, DJ
Práce v realizačním týmu	X	X	X	X

Zkratky použité v tabulce začlenění průřezových témat:

Zkratka	Název předmětu
AJ	Anglický jazyk
ČJ	Český jazyk a literatura

DJ	Další cizí jazyk
M	Matematika
SvS	Svět v souvislostech
PřV	Přírodní vědy
HuV	Humanitní vědy
TV	Tělesná výchova
UM	Umění a kultura
X	Tato kompetence je zahrnuta ve všech předmětech

3. 7. Výchovné a vzdělávací strategie

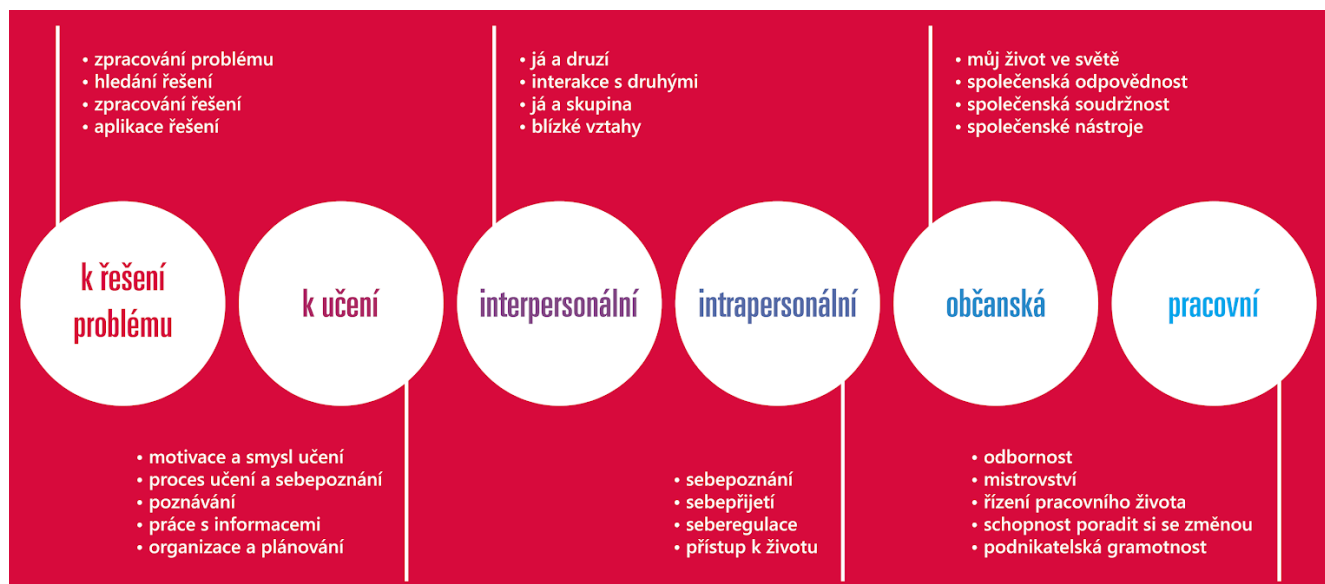
Výchovné a vzdělávací strategie jsou postupy, jimiž škola cíleně utváří a rozvíjí klíčové kompetence (KK) žáků. Výchovné a vzdělávací strategie jsou formulovány prostřednictvím společně uplatňovaných a upřednostňovaných postupů, metod a forem práce, případně aktivit, příležitostí či pravidel.

Klíčové kompetence chápeme jako soubor **dovedností, vědomostí, schopností, postojů a hodnot**, jako komplexní „výbavu“ žáka. Tato výbava by měla žákům umožnit lépe využít vše, co se naučili – při celoživotním vzdělávání, při osobním rozvoji, při zapojování do společnosti, při vstupu na trh práce apod. Mít určitou kompetenci znamená, že se dokážeme v určité přirozené situaci přiměřeně orientovat a provádět vhodné činnosti, zaujmout přínosný postoj. Klíčové kompetence jsou stanovovány **z pohledu žáka** a výchovné a vzdělávací strategie **z pohledu učitele**.

Při dělení klíčových kompetencí vycházíme z koncepce Škola můj projekt, která KK dělí jinak, než RVP ZV.

Srovnání rozdělení klíčových kompetencí:	
Dle RVP ZŠ:	ZŠ GENIUS
KK komunikativní	KK intrapersonální
KK personální a sociální	KK interpersonální
KK k učení	KK k učení
KK pracovní	KK pracovní
KK občanské	KK občanské
KK k řešení problémů	KK k řešení problémů
KK digitální	KK digitální

Kompetence dle konceptu ZŠ GENIUS:

Klíčové kompetence intrapersonální

oblast	dílčí kompetence	konkrétní dovednost	Ročník, do kterého by cíle mělo být dosaženo:			
			3	5	7	9
SEBEPOZNÁNÍ	Uplatňuji sebereflexi.	Přemýšlím o svých pocitech, myšlenkách a jednání.	Dokážu zpětně popsat své pocity, myšlenky a jednání v konkrétní situaci.	Využívám techniky, které mi pomáhají zpětně popsat mé pocity, myšlenky a jednání.	Vědomě volím z různých sebereflektivních technik a analyzuji své pocity, myšlenky a jednání.	Přemýšlení o sobě a o svých pocitech, myšlenkách a jednání využívám pravidelně jako příležitost k osobnímu rozvoji.
	Poznávám, kdo jsem.	Poznávám svou osobnost.	Dokážu popsat některé své vlastnosti s uvedením příkladů, kde se projevily.	Poznávám další vlastnosti, které spoluvytvářejí mou osobnost, a dokážu je popsat.	Dokážu popsat a zhodnotit sebe sama a znám způsoby dalšího sebepoznání.	Rozšiřuji a prohlubuji pohled na sebe a tvořím si tak vlastní sebeobraz.
		Poznávám a vnímám své tělo.	V konkrétní situaci umím popsat vjemy a pocity svého těla.	Prohlubuji své poznání o vlastním těle, jeho pocitech a potřebách.	Reflektuji své tělo a jsem citlivý k jeho potřebám.	Prohlubuji vědomé prožívání svého těla, jeho pocitů, potřeb a projevů.
		Poznávám své hranice.	Popíšu, co mi je příjemné a co mi vadí.	Uvědomuji si své hranice vymezující mou bezpečnou oblast.	Ověřuji si své hranice a zkusím je překračovat v případech, kdy to může být přínosné.	Poznám hranice své komfortní zóny, přínosy i rizika, když je překročím.
SEBEPŘIJETÍ	Tvořím si pozitivní sebeobraz.	Přijímám sebe sama.	Vnímám, co se mi na sobě (ne)líbí.	Snažím se přijmout i to, co mi na sobě vadí, ale teď to nedokážu změnit.	Objevuji, co na sobě nechci vidět, a hledám cestu k sebebřijetí.	Přijímám se s tím, co ke mně patří.
		Buduji svou sebeúctu.	Vyjmenuji své kladné vlastnosti, úspěchy a dovednosti.	Dokážu ocenit své konkrétní vlastnosti, úspěchy a dovednosti.	Znám a uplatňuji různé způsoby, jak ocenit sám sebe.	Rozvíjím svou sebeúctu v různých oblastech.

SEBEREG ULACE	Ovládám sebe sama.	Řídím své jednání.	Vím, že já sám mohu řídit to, jak se cítím a jak se chovám.	Vím, jak bych chtěl jednat, a snažím se o to.	Popíšu rozpor mezi chtěným a skutečným jednáním i příčiny, a měním to.	Vědomě řídím své jednání v různých situacích.
		Rozvívám sebe sama.	Dokážu si zvolit, v čem se chci rozvíjet.	Rozvívám se a na konkrétních příkladech vysvětlím, proč je to pro mne důležité.	Různé situace dokážu využít pro svůj seberozvoj.	Vědomě se rozvívám v různých oblastech svého života.
	Vyrovnávám se se světem.	Vyrovnávám se s překážkami v životě.	Navrhnu, jak překonat konkrétní obtíž nebo překážku.	Vím, co mi brání vyrovnávat se s překážkami, a pracuji s tím.	Uplatňuji a rozvívám různé způsoby vyrovnání se s překážkou.	Znám své způsoby vyrovnávání se s překážkami a účinně je využívám.
		Nacházím pomoc v zátěžových situacích.	Dokážu požádat o pomoc, když si v konkrétní situaci nevím rady.	Poznám situace, kdy potřebuji pomoc, umím ji přijmout i o ni požádat.	V různých situacích dokážu využít různé způsoby pomoci.	V obtížných situacích nacházím účinnou pomoc.
		Zdravě riskuji a učím se nést následky.	Znám rozdíl mezi nebezpečným chováním a zdravým riskováním.	Zkousím, co mohu riskováním v konkrétní situaci získat a co ztratit.	Při vstupu do rizika přijímám svou zodpovědnost.	Poznám situace, kdy je vhodné riskovat, dokážu to a nesu zodpovědnost.
	PŘÍSTUP K ŽIVOTU	Jsem otevřený.	Důvěřuji životu.	Zapojuji se do nových situací a popíšu, v čem mne obohatily.	Učím se s důvěrou vstupovat do nových situací.	Posiluji důvěru ve svět, učím se překonávat zklamání.
Zajímám se o svět.			Popíšu, co mne v mém okolí zajímá a proč.	Mám zájem o různé oblasti světa.	Cením si možnosti poznávat svět, ve svých zájmech jdu do šířky i do hloubky.	Aktivně a cíleně projevuji zájem o svět jako celek.
Hledám smysl.		Pátrám po smyslu.		Umím pojmenovat smysl v tom, co dělám.	Hledám smysl v situacích kolem sebe i ve svém	Popíšu, co vnímám jako

					jednání.	smysluplné, a promítnu to do svého jednání.
	Jsem v souladu se svými hodnotami.	Vyjmenuji, koho si vážím, a popíšu důležité vlastnosti těchto lidí.	Umím vysvětlit své hodnoty, kterými se snažím řídit.	Znám svůj žebříček hodnot a snažím se podle něj jednat.	Uplatňuji osobní hodnoty a překonávám jejich rozpor s realitou.	
	Promyslím své životní cíle a směřuji k nim.	Vyjmenuji svá přání a cíle, kterých chci dosáhnout.	Kladu si své osobní cíle a snažím se jich dosáhnout.	Znám své cíle, dávám je ve svém jednání najevo a směřuji k nim.	Vědomě směřuji ke svým aktuálním životním cílům.	
Směřuji ke spokojenosti.	Přijímám odpovědnost žít svůj vlastní život.	Uvedu příklady (ne)zodpovědného jednání.	Vyjmenuji oblasti, v nichž nesu za své jednání odpovědnost.	Dokážu nést odpovědnost v konkrétních situacích.	Žiji svůj život s vědomím odpovědnosti k sobě i k okolí.	
	Zkoumám, co mi přináší spokojenost, a začleňuji to do svého života.	Rozlišuji malé potěšení a velkou spokojenost.	Hledám rovnováhu mezi okamžitým potěšením a spokojeností.	Hledám spokojenost s ohledem na aktuální i budoucí situaci.	Hledám spokojenost v různých oblastech svého života.	

Klíčové kompetence interpersonální

oblast	dílní kompetence	konkrétní dovednost	Ročník, do kterého by cíle mělo být dosaženo:			
			3	5	7	9
JÁ A DRUZÍ	Poznávám druhé.	Zajímám se o druhé.	Dokážu ve svém okolí vyjmenovat lidi, které bych chtěl poznat víc, a umím říct proč.	Zajímám se o lidi ve svém okolí a snažím se je více poznat.	Vědomě si vybírám lidi, kteří mne zajímají, a dělám aktivní kroky k jejich poznání.	Aktivně se zajímám o druhé lidi a dokážu se jimi nechat inspirovat.
		Poznávám druhé různými způsoby.	Vyjmenuji, čeho všeho si na druhých všímám a proč.	Různými způsoby poznávám, v čem všem jsou druzí stejní a v čem se liší.	Umím zvolit vhodný způsob poznávání druhých v konkrétní situaci.	Pojmenuji své chyby při poznávání druhých a vím, jak se jim vyhnout.
		Vytvářím si o druhých obraz.		Na příkladu vysvětlím, že druzí mohou být jiní, než jak se na první pohled zdají.	Při poznávání druhých rozeznám rozdíl mezi domněnkou a realitou.	Při vytváření obrazu o druhém se snažím o vyvážený pohled.
	Respektuji druhé.	Projevují respekt k druhým s jejich odlišnostmi.	V konkrétní situaci umím pojmenovat, v čem jsem s ostatními ve shodě a v čem se lišíme.	Dokážu si vyslechnout a respektovat odlišné názory druhých, i když s nimi nesouhlasím.	Respektuji odlišné názory a projevy emocí druhých.	Chovám se s respektem k lidem ve svém okolí a rozpoznám, v čem může být jejich odlišnost přínosná.
		Dodržuji hranice své i druhých.	Dokážu vyjádřit, když mi něco vadí, a pojmenovat ostatním své hranice.	V konkrétních situacích si všímám, co mně a druhým vadí, a mluvím s nimi o tom.	V kontaktu s druhými poznávám důsledky překračování osobních hranic a usiluji o jejich dodržování.	Uznávám hranice své i druhých a pohybuji se v nich zodpovědně s vědomím možných důsledků.
		Vnímám a respektuji potřeby své i ostatních.	Umím říct, co od druhých potřebuji, a odhadnu, co potřebují oni.	Dokážu v konkrétní situaci popsat své potřeby a mluvit s	Zvažuji oprávněnost potřeb svých i ostatních.	Ve vztazích dokážu jednat v souladu s oprávněnými potřebami

				ostatními o potřebách jejich.		svými i potřebami ostatních.
JÁ A SKUPINA	Jsem součástí skupiny.	Rozumím dynamice skupiny.	Vím, do kterých skupin patřím, a dokážu je popsat.	Vím, kdy je mi ve skupině dobře, a odhadnu, čím jí mohu prospět.	Vím, co skupinu podporuje a co jí naopak škodí, a jednám podle toho.	Dokážu podpořit pozitivní dynamiku skupiny a vztahy v ní.
		Vstupuji do vztahů ve skupině a buduji své vztahové sítě.	Vím, do kterých skupin patřím, a popíšu svou roli v nich.	Vím, jak aktivně přispět k rozvoji skupin, kam patřím.	Buduji své vztahy ve skupině založené na různých rolích.	Buduji vzájemné vztahy s druhými a vytvářím vztahové sítě.
		Rozpoznám násilí a vím, co mám dělat.	Rozpoznám projev násilí ve svém okolí a umím vyhledat pomoc.	Poznám projev násilí, nepodporuji ho a vím, jak vhodně jednat.	Poznám různé druhy násilí, uvědomuji si jeho následky a při setkání s ním vím, jak vhodně jednat.	Rozeznám různé projevy násilí a umím účinně jednat s ohledem na kontext celé situace.
	Znám výhody a nevýhody spolupráce a konkurence.	Odlišuji spolupráci a konkurenci.	Poznám spolupráci a konkurenci a popíšu svůj vztah k nim.	Znám výhody i nevýhody spolupráce a konkurence v různých situacích.	Vstupuji do situací spolupráce i konkurence a popíšu rozdíly.	Podle situace vědomě volím mezi spoluprací a konkurencí a vím, jak uspět v obou.
		Spolupracuji s druhými.	Spolupracuji s druhými a popíšu přínos spolupráce v konkrétní situaci.	Spolupracuji s druhými a přijímám různé role v týmu.	Poznám situaci, kdy je spolupráce vhodná, a vytvořím pro ni podmínky.	Rozvíjím své dovednosti pro týmovou práci a přijímám různé role v týmu.
BLÍZKÉ VZTAHY	Jsem ve svých vztazích zodpovědný.	Zacházím přiměřeně s emocemi ve vztazích.	Dokážu popsat své pocity a odhadnout pocity druhých.	V různých situacích a vztazích vnímám nejen to, co prožívám já, ale i druhé.	Vyjadřuji své emoce navenek s ohledem na druhé i na situaci.	Prožívám a vhodně vyjadřuji své emoce a respektuji právo druhých na totéž.
		Vytvářím vztahy zodpovědně.	Vyjmenuji příklady zodpovědného i nezodpovědného jednání	Vím, jak (ne)zodpovědné jednání ovlivňuje vztah.	Vím, že zodpovědnost v konkrétní situaci může každý vnímat jinak, a	Usiluji o vzájemně zodpovědné vztahy.

			ve vztazích.		jednám s ohledem na to.	
	Cením si svých důležitých vztahů	Žiji důležité vztahy.	Umím vyjmenovat své důležité vztahy.	Poznávám, že různé vztahy pro mne mají různou důležitost.	Cíleně rozvíjím své důležité vztahy s ohledem na to, co jim prospívá a co škodí.	Vědomě rozvíjím své důležité vztahy s druhými.
		Vnímám význam svých vztahů.		Umím pojmenovat, co mi přinášejí mé důležité vztahy.	Chápu, že význam vztahu se může u mne i u druhých lišit, a vím proč.	Význam vztahů vnímám jak ze svého pohledu, tak i z pohledu druhých.
INTERAKC E S DRUHÝMI	Komunikuji vnímavě.	Projevují empatii a respekt.	Dokážu naslouchat druhým a při komunikaci vnímám i jejich pocity.	Znám principy respektující komunikace a dokážu je použít.	Při komunikaci s druhými respektuji jejich názory, emoce a aktuální situaci.	Do své komunikace vědomě začleňuji empatii a respekt.
		Zohledňuji komunikační kontext.	Vím, že různé situace vyžadují různé způsoby komunikace.	V různých situacích komunikuji různým způsobem.	Vhodně využívám rozmanité komunikační prostředky při (ne)verbální komunikaci s okolím.	Vhodně komunikuji různými způsoby s ohledem na osobní a situační kontext všech zúčastněných.
	Komunikuji v různých situacích.	Vhodně a přirozeně komunikuji v různých situacích.	Zvládnou základní komunikační situace.	Vhodně reaguji v různých komunikačních situacích.	Rozšiřuji svůj repertoár znalostí a dovedností pro různé komunikační situace.	Přirozeně komunikuji způsobem odpovídajícím dané situaci.
		Formuluji a vyjadřuji své myšlenky.	Dokážu srozumitelně vyjádřit své myšlenky.	Vyjadřuji se srozumitelně s ohledem na druhého.	V konkrétní situaci zvolím vhodný a srozumitelný způsob vyjádření svých myšlenek.	Výstižně, srozumitelně a kultivovaně vyjadřuji své myšlenky.
		Komunikuji různými způsoby.	Vysvětlím, jakými způsoby lidé komunikují, NEBO vyjmenuji různé způsoby komunikace mezi lidmi.	Poznávám další způsoby, jak komunikovat, a umím je uplatnit.	Volím různé způsoby komunikace a znám svůj osobitý komunikační styl.	Cíleně si volím různé způsoby komunikace s ohledem na situaci.

	Řeším náročné komunikační situace.	Rozumím podstatě konfliktu a umím ho řešit.	Popíšu vznik, průběh i následky konkrétního konfliktu pro všechny zúčastněné.	Řeším konflikty samostatně i s pomocí ostatních.	Rozumím příčinám, podstatě a průběhu konfliktů a znám různé strategie jejich řešení.	Dokážu efektivně řešit konflikty své i druhých a také jim předcházet.
		Argumentuji a vyjednávám.	Sdělím argumenty pro podporu svého názoru a vyslechnu argumenty druhých.	Umím se zapojit do diskuze a vyjednávání s ostatními.	V diskusi nalézám argumenty pro i proti a usiluji o úspěšné vyjednávání s druhými.	Umím obhájit svůj názor, věcně argumentovat a vyjednávat.
		Rozpoznám manipulaci a umím se jí bránit.			Popíšu různé způsoby manipulace a způsoby obrany vůči ní.	Rozpoznám projevy manipulace a nefér jednání a účinně reaguji.

Klíčové kompetence k učení

oblast	dílní kompetence	konkrétní dovednost	Ročník, do kterého by cíle mělo být dosaženo:			9
			3	5	7	
MOTIVACE A SMYSL UČENÍ	Rozumím smyslu učení.	Rozumím smyslu vlastního učení.	Dokážu pojmenovat, co pro mě má při učení	Popíšu smysl vlastního učení a dokážu ho využít	Dokážu při učení vidět smysl i u věcí, které	Vybírám si k učení to, co považuji za důležité a

			smysl.	při své práci.	nepoužiji přímo a hned, a dovedu to zdůvodnit.	smysluplné pro svůj život.
		Propojuji učení s okolním světem.	Hledám souvislosti učení se světem kolem mě.	Dokážu na příkladech popsat souvislosti mezi učeními ve škole a mimo ni.	Učím se ve škole i mimo ni a poznatky aktivně propojuji.	Získávám nové poznatky a dovednosti s ohledem na současný svět i budoucnost.
	Dokážu pracovat se svou motivací.	Pracuji s vnitřní motivací.	Dokážu odlišit vnější a vnitřní motivaci.	Vím, co mě účinně motivuje k učení.	Rozšiřuji si způsoby, jak se pro učení motivovat.	Efektivně využívám techniky vnitřní motivace.
		Překonávám překážky při učení.		Poznám, kdy o učení ztrácím zájem, a pojmenuji příčiny.	Hledám nástroje na překonání překážek v učení.	Umím překonat situace, kdy nejsem motivován/a k učení.
PROCES UČENÍ A SEBEPOZNÁNÍ	Učím se v souladu se svým učebním stylem.	Znám svůj učební styl.	Vím, že se lidé učí různě a mají vlastní učební styl.	Poznám různé učební styly a hledám si ten vlastní.	Dokážu popsat svůj učební styl.	Znám výhody i nevýhody svého učebního stylu.
		Využívám svůj učební styl.			Svůj učební styl využívám při mém učení a vědomě ho rozšiřuji.	Dokážu svůj učební styl přizpůsobit situaci.
	Přemýšlím o mém učení.	Reflektuji průběh učení.	Přemýšlím, jak se učím.	Dokážu popsat průběh svého učení.	Pravidelně reflektuji průběh svého učení.	Při učení současně reflektuji průběh a strategie učení.
		Vyhodnocuji pokrok a efektivitu svého učení.	Vnímám pokrok vlastního učení.	Vyhodnocuji úspěšnost svého učení a příčiny svých (ne)úspěchů.	Dokážu vyhodnotit své učení a navrhnout, jak ho zefektivnit.	Pravidelně vyhodnocuji své strategie a výsledky učení a využívám postupy pro zlepšení.
		Pracuji se zpětnou vazbou .	Dokážu přijmout zpětnou vazbu z okolí.	Pracuji se zpětnou vazbou při přemýšlení o	Jsem schopen vyhodnotit si zpětnou vazbu z okolí a	Zpětná vazba je pravidelnou součástí

				vlastním učením.	využit ji pro zlepšení svého učení.	celkového obrazu o mém učení.
	Udržím pozornost.	Pracuji se svou pozorností.	Dokážu udržet pozornost při učení.	Znám různé postupy, jak prodloužit pozornost při učení.	Umím vybrat vhodné postupy pro prodloužení pozornosti.	Využívám techniky k udržení pozornosti a vím, co dělat, když ztrácím pozornost.
POZNÁVÁNÍ	Samostatně pozoruji a experimentuji.	Dokážu samostatně a systematicky pozorovat.	Dokážu pozorovat zkoumaný jev/problém.	Vím, co chci pozorovat, a využívám různé techniky pozorování.	Z nabídky technik pozorování vybírám tu nejvhodnější.	Dokážu systematicky pozorovat předložený jev a dojít k závěru.
		Při poznávání využívám experimentování a bádání.	Chci přijít na to, jak věci fungují.	Objevuji aktivně sám, jak funguje okolní svět.	Využívám prostředky bádání a experimentování.	Experimentuji, zkouším různá řešení, vyvozuji z nich závěry pro další bádání.
	Pamatuji si, co se učím, a rozumím předkládanému učivu.	Dokážu si zapamatovat nové poznatky.	Když se něco nového učím, snažím si to vědomě zapamatovat.	Trénuji svou paměť.	Zjišťuji, jak funguje moje paměť, hledám vhodné techniky pro zapamatování.	Dokážu si efektivně zapamatovat nové učivo, vybírám nejvhodnější techniky dle typu úkolu a rozsahu látky, kterou si mám zapamatovat.
		Učím se s porozuměním.	Učív se snažím porozumět.	Znám postupy, jak se učit s porozuměním.	Při učení kladu důraz na to, abych rozuměl obsahu.	
	Se získanými poznatky dále pracuji.	Umím naučené aplikovat v nových situacích.	Hledám souvislosti příkladu s novou situací.	Poznám situaci, kdy je vhodné aplikovat naučené poznatky.	Aplikuji naučené poznatky v adekvátních nových situacích.	
		Používám postupy analýzy a syntézy.	Dokážu poznat, z jakých částí se skládá celek.	Z dílčích částí umím složit větší celek, chápu souvislosti mezi celkem a částmi.	Poznám, co je analýza a syntéza, a umím uvést jejich příklady.	Při práci vhodně aplikuji analýzu a syntézu.

		Dokážu zhodnotit získané poznatky a tvořivě s nimi nakládám.		Dokážu uplatnit tvořivé nápady na základě získaných poznatků.	Při učení rozvijím schopnost kritického posuzování i tvořivé práce.	Dokážu kriticky zhodnotit poznatky a na jejich základě vytvářím vlastní výstupy.
PRÁCE S INFORMACEM I	Bezpečně vyhledávám informace z různých zdrojů.	Získávám potřebné informace.	Přijímám informace pro mě důležité a vyhledávám ty, co mi chybí.	Dokážu si najít informace, které potřebuji.	Bezpečně vyhledávám podstatné informace z různých zdrojů.	Vyhledávám informace s ohledem na pravdivost, kvalitu obsahu, potřebnost a čas.
		Využívám důvěryhodné zdroje informací.	Znám různé zdroje informací, jejich výhody i rizika.	Využívám několik nezávislých zdrojů informací, které pokládám za důvěryhodné.	Vyhodnocuji vhodné zdroje s ohledem na hledané informace a důvěryhodnost.	Buduji si síť různorodých důvěryhodných zdrojů informací.
	Umím zpracovat informace.	Dokážu zpracovat informace efektivně.	Z různých zdrojů si dokážu vybrat potřebné informace.	Z různých typů informací si vybírám podstatné a dokážu je začlenit do kontextu.	Vybrané informace z důvěryhodných zdrojů vhodně zapracuji do logické smysluplné stavby a využívám ke své práci.	Efektivně využívám informace na základě jejich pochopení, propojení a systematizace v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě.
		Dokážu posoudit kvalitu informace.	Přemýšlím o pravdivosti informací.	Ověřuji si pravdivost informací.	Přijaté informace hodnotím podle vytvořených kritérií.	Dokážu kriticky posoudit hodnotu přijaté informace i se správnými interpretacemi.
	S informacemi pracuji bezpečně.	Vím o bezpečnostních rizicích při práci s informacemi.	Informace zpracovávám v souladu se základními bezpečnostními opatřeními.	S informacemi nakládám bezpečně vzhledem k jejich významu pro mne i ostatní.	Informace zpracovávám s velkým ohledem na bezpečnost i etiku, jak po stránce technického zabezpečení,	

						tak po stránce obsahové.
	Informace zaznamenávám, uchovávám i prezentuji ostatním.	Zaznamenávám a uchovávám informace různými způsoby.	Dokážu samostatně zaznamenat informace různými způsoby.	Volím vzhledem k situaci způsob záznamu a uchování informací.	Rozšiřuji si schopnost zaznamenávání a uchovávání informací i s pomocí techniky, znám jejich výhody a limity.	Vhodně kombinuji různé způsoby záznamu a uchování informací a mám vytvořený vlastní systém.
		Dokážu předávat informace vhodným způsobem.	Předávám informace srozumitelně s pochopením obsahu.	Používám různé způsoby prezentace a předávání informací.	Volím vhodný způsob předávání informací i s využitím techniky.	Dokážu předat informace atraktivním způsobem s ohledem na cílovou skupinu a čas.
ORGANIZACE A PLÁNOVÁNÍ	Samostatně si organizuji své učení.	Plánuji své učení.	Odhaduji, jak je možné se něco naučit, dělám si jednoduché plány učení.	V učebních plánech si stanovuji cíle učení i cestu, jak jich dosáhnout.	Ve svých učebních plánech zohledňuji aktuální podmínky, cíle vzdělávání, svůj učební styl i dostupné pomůcky.	Mám dlouhodobé cíle učení a dle nich volím své priority a strategie učení.
		Při učení postupuji podle plánu.	Pracuji podle učebních plánů.	Vytvářím si pro učení plány a pracuji s nimi.	Při učení podle vlastních učebních plánů pracuji s ohledem na aktuální podmínky i na ostatní žáky.	Při práci s vlastními učebními plány dosahuji svých dlouhodobých cílů.
	Vytvářím si pro učení vhodné podmínky.	Používám vhodné učební pomůcky.	Mám přehled o svých učebních pomůckách.	Volím si vhodné učební pomůcky a mám je vždy k dispozici.	Dle aktuální situace využívám a tvořím vhodné pomůcky pro své učení.	Rozšiřuji svůj repertoár učebních pomůcek a metod práce.
		Učím se ve vhodných podmínkách.		Znám vhodné podmínky pro své učení a umím si je pro sebe připravit.	Dokážu vytvořit vhodné učební podmínky pro sebe i spolužáky.	Průběžně vytvářím podmínky pro učení vhodné pro danou situaci.
		Při učení si vytvářím prostor i pro relaxaci.	Poznám, kdy jsem unavený/á, a odpočívám.	Znám několik účinných relaxačních technik a dokážu je použít.	Ve vhodných situacích účinně relaxuji.	Relaxační aktivity si zařazuji pravidelně do procesu učení.

		Zvládám stres při učení.	Pojmenuji situace, kdy je pro mne učení nepříjemné.	Poznám stresovou situaci a vím, jak ji lépe zvládnout.	Odhadnu, kdy při učení mohu zažít stres, a mám připravené metody pro jeho zvládnutí.	V aktuální situaci pracuji vědomě a účinně se stresem.

Klíčové kompetence pracovní

oblast	dílní kompetence	konkrétní dovednost	Ročník, do kterého by cíle mělo být dosaženo:			
			3	5	7	9
OBLAST MÉHO ZÁJMU	Věnuji se hlouběji některému zájmu.	Poznám kvalitu.		Umím popsat kvalitu a dobrý výkon v oblasti, která mě zajímá.	Vím, jak vypadá dobrý výkon v aktivitě, a umím posoudit, zda se mi to povedlo či ne.	Umím poznat silné a slabé stránky konkrétního výkonu.
	Ovládám typické činnosti v oblasti svého zájmu.	Usiluji o zlepšování.	Baví mě učit se nové věci v oblastech mého zájmu.	Procvičuji opakovaně to, čemu se věnuji.	Snažím se zlepšit v tom, co mi nejde.	Sám/sama se dovedu naučit nové věci v oblasti, která mě zajímá.
		Používám odpovídající pojmy.	Umím popsat svou činnost.	Když povídám o tom, co mě baví, pojmenovávám věci správnými jmény.	Rozšiřuji si odbornou slovní zásobu.	Když se učím něco nového, rozumím používaným pojmům.

	Pracuji bezpečně.	Rozumím průběhu činnosti.	Vím v průběhu činnosti, jak bude pokračovat.	Umím si představit popisovanou činnost a na popis umím navázat.	Vyhodnotím podle různých kritérií varianty, jak může moje činnost pokračovat.	Umím si představovat možnosti, kterými se činnost může vyvíjet.
		Znám používané materiály a nástroje.	Znám některé nástroje a materiály i jejich využití.	Známé nástroje a materiály dokážu použít v praxi.	Umím posoudit a zvolit pro zadanou činnost vhodný materiál/nástroj.	Využívám efektivně materiály/nástroje.
		Využívám bezpečnostní opatření.	Znám základní bezpečnostní pravidla.	Dodržuji základní bezpečnostní pravidla pro činnost.	Předcházím nebezpečným situacím, které mohou v činnosti nastat.	Samostatně využívám bezpečnostní opatření.
MISTROVSTVÍ	Na základě oblasti zájmu dotvářím svůj systém hodnot.	Vím, jak dobrý/á bych chtěl/a být ve své činnosti.		Znám někoho, kdo se věnuje stejné oblasti zájmu jako já, a poznám, v čem je dobrý.		Mám svůj vzor v oblasti zájmu a umím popsat jeho hlavní kvality.
		Reflektuji hodnoty spojené s oblastí svého zájmu.			Umím pojmenovat důležité hodnoty v oblasti svého zájmu.	Uvědomuji si hodnotu oblasti svého zájmu pro společnost.
	Prožívám radost ze své práce a hrdost na ni.	Činnost mě baví a rád/a se do ní ponořím.	Rád/a se zapojuji do různých činností.	V oblasti svého zájmu dělám činnosti tak, aby mě těšily.	Do činností, které mě baví, se umím plně ponořit.	Vím, co je flow, a usiluji o jeho zažívání v oblasti svého zájmu.
		Jsem hrdý/á na svou práci.	Jsem hrdý/á na to, co dovedu v oblasti svého zájmu.	I přes neúspěch umím vyzdvihnout silné stránky svého výkonu.	Jsem hrdý/á na pokroky, kterých dosahuji ve své činnosti.	Popíši přínosy své činnosti pro sebe a ostatní.
		Umím posuzovat svou činnost.	Popíšu, co se mi v oblasti zájmu povedlo.	Umím pojmenovat silné a slabé stránky svého výkonu.	Posuzuji kvalitu svých výkonů podle stanovených nebo vlastních kritérií.	Poměřuji kvalitu svých výkonů podle standardů v oblasti zájmu.
	Hledám způsoby, jak svou činnost zlepšit.	Využívám nové způsoby pro	Zkouším dělat stejnou činnost i jiným	Hledám a zkouším vlastní cesty a způsoby řešení.	Vyhledávám různé cesty pro cíl své činnosti.	Vyhodnocuji přínos nových způsobů, které

		zlepšování své činnosti.	způsobem.			v činnosti použiji.
ŘÍZENÍ PRACOVNÍHO ŽIVOTA	Rozumím hodnotě a smyslu práce pro společnost i sebe sama.	Práce má pro mě smysl.	Vyjmenuji, co mě baví a zajímá, a proč.	Dělám v životě i činnosti, které mě nebaví, ale přesto v nich vidím smysl.	Nalézám různé argumenty pro ujasnění smyslu práce v mém životě.	Umím pojmenovat místo práce ve svém životě.
		Rozumím smyslu práce ve společnosti.		Umím pojmenovat smysl různých povolání.	Rozumím vlivu různých typů práce na životy lidí ve světě.	Mám názor na význam práce v životě různých lidí.
	Mám různé zájmy.	Mám několik zájmů, kterým se věnuji dlouhodobě a opakovaně.		Specializuji se v oblasti svých zájmů a aktivit.	Některé z mých zájmů souvisejí s tím, čemu se chci v životě věnovat.	
	Jsem připraven/a vstoupit do pracovního života.	Orientuji se přiměřeně na trhu práce.		Znám oblasti trhu práce a rozumím základním rozdílům mezi nimi.	Zhodnotím výhody a nevýhody možností, které trh práce nabízí.	Poměřuji své profesní představy s realitou na trhu práce.
	Ukládám a představuji, co umím.	Uchovávám si doklady o tom, co umím v oblasti zájmu.		Dovedu na uschovaných dokladech v portfoliu ze své oblasti zájmu ukázat, co umím.	Umím vhodnou formou doložit a představit, co umím.	
PODNIKATELSKÁ GRAMOTNOST	Využívám příležitosti pro naplňování svých záměrů v oblasti zájmu.	Vyhledávám a tvořím příležitosti.	Činnost, která mě baví, umím přizpůsobit tak, aby se mohli zapojit ostatní.	Navrhnou a spolu s ostatními zrealizují činnost, která mě baví.	Aktivně vyhledávám příležitosti pro činnosti, které mě baví.	Vyvářím si příležitosti k uplatnění toho, co mě baví.
		Upravuji vlastní cíle.		Umím svou činnost z oblasti zájmu zapojit do aktivit, kterým se věnuji spolu s ostatními.	Využívám různé příležitosti, abych se zapojil/a do činností ze své oblasti zájmu.	Vhodně přizpůsobenou činnost z oblasti zájmu využívám i tam, kam primárně nepatří.
	Číním podložená rozhodnutí o	Volím své budoucí směřování.	Odhadnu, jaké práce by mě bavily.	Mám představu, co by měla splňovat práce, které bych	Poměřuji své představy o pracovním směřování s	Volím pracovní směřování v souladu se

	pracovním směřování.			se chtěl/a v životě věnovat.	reálnými možnostmi.	svými hodnotami a reálnými možnostmi.
PRÁCE SE ZMĚNOU		Využívám zkušenost z netypické situace.		Umím popsat zkušenost z činnosti, která se nevyvíjela běžným způsobem.	Poznám podstatné znaky a souvislosti netypické situace.	Zkušenosti z netypické situace běžně využívám v dalších situacích.
	Uplatňuji zkušenosti získané v netypických situacích.	Předcházím problémům.		Předcházím problémům při činnostech v oblasti zájmu.	Podnikám kroky, abych předešel/a problémům v netypických situacích.	Umím teoreticky uvažovat o různých způsobech předcházení problémům v oblasti zájmu.
	Zvládám nejistotu spojenou se změnou.	Zvládám nejistotu v činnosti.		I přes pocity spojené s nejistotou dovedu činnost dokončit.	Vyřeším situace spojené se změnou, při kterých cítím nejistotu.	Využívám techniky a způsoby, jak se v činnosti vyrovnat s nejistotou.

Klíčové kompetence občanské

oblast	dílní kompetence	konkrétní dovednost	Ročník, do kterého by cíle mělo být dosaženo:			
			3	5	7	9
MŮJ ŽIVOT VE SVĚTĚ	Jsem si vědom základních hodnot svého civilizačního okruhu a zohledňuji je ve svém jednání.	Vztahuji se k základním hodnotám.		Nalézám hodnoty, které mám společné s ostatními.	Hledám takové hodnoty, které společně s okolím považuji za nejdůležitější.	Vím, jak jsou pro mě důležité jednotlivé základní hodnoty.
	Objevuji a respektuji bohatost a hodnoty světa (jedinečnost, udržitelnost, pluralita, diverzita).	Připojuji se k ochraně bohatosti a hodnot světa.		Usiluji o poznávání stále širšího světa, jeho bohatosti a hodnot.	Hledám a oceňuji, co je ve světě krásné, jedinečné nebo jinak významné.	Usiluji o ochranu bohatosti a hodnot světa.
		Přijímám rozmanitost ve světě.	Hledám rozmanitost ve světě.	Respektuji rozmanitost světa.	Dokážu ocenit rozmanitost světa.	Zacházím s respektem s rozmanitostí ve světě.
	Utvářím své místo v propojeném světě.	Vím, v jakém světě bych chtěl/a žít.		Mám svou představu o světě, ve kterém chci žít.	Zpřesňuji svou představu o světě, ve kterém chci žít, na základě konfrontace s reálným světem.	Zpřesňuji svou představu o světě, ve kterém chci žít, za pomoci teoretických konceptů.

		Jednám s vědomím propojenosti světa.		Zjišťuji, jak spolu věci na světě souvisí.	Objevuji propojenost světa ve svém konání.	Jednám s vědomím propojenosti světa.
SPOLEČENSKÉ NÁSTROJE	Rozumím nástrojům, které demokratické uspořádání nabízí, a umím je použít.	Rozumím využití demokratických nástrojů.		Znám příklady použití různých demokratických nástrojů.	Mám zkušenost s použitím některého demokratického nástroje a rozumím jeho možnostem.	Vím, jak mohu za pomoci demokratických nástrojů měnit věci, se kterými jsem nespokojen/a.
		Zajímám se o správu věcí veřejných.	Zajímám se o dění ve světě, ve své zemi, v obci.	Hledám informace, které mě zaujmou, o dění ve světě, v naší zemi a obci.	Chápu věci veřejné jako součást svého života a zajímám se o jejich fungování.	Jednám v souladu s tím, že mám podíl na správě věcí veřejných.
	Rozumím roli norem a zákonů ve svém životě a jednám podle toho.	Zaujímám postoj k normám a zákonům.		Chápu, proč existují normy a zákony, a znám důsledky jejich překračování.	Respektuji závazné právní normy a zákony, které ovlivňují můj život, a vytvářím si na ně názor.	Jsem si vědom/a norem, které se mě bezprostředně týkají, a zaujímám k nim osobní postoj.
	Zohledňuji v jednání svá práva a povinnosti.	Rozumím sám/a sobě jako člověku s určitými právy a povinnostmi.	Znám některá svá práva a povinnosti.	Rozumím spojitosti svých práv se svými povinnostmi.	Pracuji se svými právy a povinnostmi tak, abych je byl/a schopen/a plnit.	Užívám s mírou svých práv a plním své povinnosti.
		Hledám, kde dochází ke střetu mých práv a práv jiných.			Umím uvažovat o míře práv svých a práv ostatních.	Při užívání svých práv hledám míru, která umožní dostatečné naplňování práv ostatních.
	Demokratické uspořádání chápu jako jedno z možných.	Uvědomuji si výhody i nevýhody demokracie.			Znám různá společenská uspořádání.	Rozumím podstatě demokracie s jejími výhodami a riziky.

SPOLEČENSKÁ SOUDRŽNOST	Podílím se na dění kolem sebe.	Zajímám se o dění ve svém okolí.	Zajímám se o dění v mém okolí.	Zjišťuji, co se děje v mém okolí.	Rozpoznávám nezvyklé věci ve svém okolí a věnuji jim pozornost.	Mám přehled o dění ve svém okolí v mnoha oblastech, např. kulturní, sportovní, politické..
		Zapojuji se do dění v místě svého bydliště.		Vybírám si aktivity, kterých se ve svém okolí účastním.	Pravidelně se účastním některých aktivit v místě svého bydliště.	Zapojuji se do pořádání aktivit v místě svého bydliště.
		Jsem součástí komunity.	Znám lidi ve svém nejbližším okolí (sousedé, spolužáci).	Znám lidi ve svém okolí.	Aktivně poznávám svou komunitu.	Pečuji o vztahy ve své komunitě.
	Tvořím si představu o hodnotě spravedlnosti a usiluji o její naplňování.	Spravedlnost vnímám jako hodnotu a chápu její vliv na soudržnost společnosti.	Najdu v příbězích (ne)spravedlnost.	Umím se dívat na spravedlnost pohledem různých lidí.	Rozumím významu spravedlnosti pro společnost.	Vyjádřím, co pro mě a náš svět znamená spravedlnost.
		Usiluji o naplňování spravedlnosti v reálném světě.	Poznám nespravedlnost ve svém okolí.		Pomůžu najít co nejspravedlivější řešení problému.	Upozorňuji na nespravedlnost a snažím se přispět k její nápravě.
	SPOLEČENSKÁ ODPOVĚDNOST	Zajímám se o řešení problémů světa.	Hledám skutečné příčiny problémů a jejich řešení.		Chápu, že neexistuje jednoduché řešení složitých problémů světa.	Odlišuji v problémech světa příčiny a důsledky.
Snažím se porozumět problémům světa.				Najdu velké problémy dnešního světa a zjišťuji o nich víc.	Zajímám se o hlubší souvislosti problémů světa a dohledávám si chybějící informace.	Dokážu popsat problémy světa v jejich složitosti a plasticitě.
Vím, že můžu měnit svět, a usiluji o to.		Vím, jak mohu zlepšovat svět.		Hledám způsoby, jak dělat svět lepším.	Vím, že můžu měnit svět k obrazu svému malými i velkými činy.	Poměřuji své představy o ideálním světě se svými reálnými možnostmi.

		Pomáhám zlepšovat svět.	Zapojím se do činnosti, která pomáhá.	Činím konkrétní kroky ke zlepšování světa.	Volím si oblast, ve které pomáhám zlepšovat svět.	Pomáhám měnit svět tam, kde vnímám smysl a potřebu.
Chápu rozsah své společenské zodpovědnosti a jedním s přijetím důsledků.	Hledám důsledky svých voleb.	Rozhoduji se odůvodněně.	Umím podpořit své rozhodnutí argumenty o důsledcích různých možností, ze kterých volím.	Nalézám důsledky, které s sebou nesou mé (ne)volby v běžném životě.	Umím dohlédnout možné vzdálené důsledky svých voleb a jedním s jejich vědomím.	
	Vymezuji rozsah své odpovědnosti.	Uvědomuji si, že mé jednání ovlivňuje svět okolo.	Umím rozpoznat důsledky svého jednání.	Připouštím i svou nepřímou odpovědnost a nezpírám se jí.	Vymezuji odůvodněně hranice své odpovědnosti.	

Klíčové kompetence k řešení problémů

oblast	díličí kompetence	konkrétní dovednost	Ročník, do kterého by cíle mělo být dosaženo:			
			3	5	7	9
ZPRACOVÁNÍ PROBLÉMU	Rozeznám, že existuje problém, a rozumím mu.	Popíšu problém.	Ve vyprávění poznám, co je problém, co jej způsobilo a jak se řešil .	Najdu problém z běžného života a popíšu, co jej způsobilo a co je v něm podstatné. Totéž svedu udělat u svých předchozích problémů.	Rozpletu složitější předložený problém a najdu jeho jádro a možné příčiny.	Rozeznám ve složité situaci jednotlivé problémy a každý dobře popíšu včetně toho, že hledám to nejpodstatnější pro vyřešení situace.
		Rozumím problému.		U předloženého problému rozeznám jeho základní charakteristiky (kdo, kdy, proč, co, jak).	Sám/a charakterizuji předložený problém a nevynechám žádný důležitý údaj.	Do detailu popíšu podstatu předloženého problému.

	Vyhodnotím, jaké zdroje potřebuji k vyřešení problému.	Hledám vhodné zdroje.	Najdu člověka či text, který by mi mohl pomoci s řešením problému.	Navrhnou různé typy zdrojů, ze kterých bych mohl/a získat informace potřebné k řešení problému.	Najdu zdroje pro řešení problému ve známé oblasti a umím se doptat na vhodné zdroje v neznámé oblasti.	Najdu zdroje pro řešení problému v neznámé oblasti a poznám jejich relevanci.
HLEDÁNÍ ŘEŠENÍ	Používám techniky, které posouvají proces řešení problému kupředu.	Kladu užitečné otázky.	Na kladené otázky o problému umím najít odpovědi.	Umím položit otázky, které pomohou problému řešit.	Najdu i sám/a vytvořím otázky, které jsou podstatné pro řešení problému.	V průběhu celého řešení problému umím hledat otázky, které pomohou s vyřešením problému.
		Používám účinné techniky.		Používám techniky k nalezení jádra problému.	Používám heuristickou metodu či jiný způsob změny pohledu na problém.	Umím použít techniky pro generování nápadů i zužování jejich počtu.
		Provádím virtuální realizaci.		Umím si předem představit provedení zvoleného řešení.	Tím, že si předem představím, jak bude řešení probíhat, si ujasním postup, pomůcky a další okolnosti.	Běžně používám virtuální realizaci pro omezení rizik při řešení problému.
	Přicházím s více návrhy pro řešení problému.	Jsem produktivní.	Přicházím s více řešeními jednoduchého problému. Na otázku umím odpovědět více způsoby.	Pro běžnou popsanou situaci najdu více použitelných řešení.	U problémů, které v životě řeším, pracuji běžně s více řešeními.	U složitějších problémů nabídnu větší množství vyhovujících řešení.
		K problému přistupuji produktivně.	Rozumím, že problém nemá pouze jedno řešení.	Umím nalézt více řešení jednoho problému úpravami těch stávajících.	Při řešení problému usiluji o možnost výběru z více použitelných řešení.	
	Nalézám inovativní řešení.	Vytvářím nová řešení.		Vymyslím pro jednoduchý problém zcela nová řešení.	Vymyslím více inovativních a dobře použitelných řešení pro problém.	Pro složitější problém bez časové tísně vymyslím funkční inovativní řešení, které velmi dobře sedí.

		Používám inovace v nových problémech.	Při hrách přicházím s úpravami a uplatňuji je.	Při aktivitách přicházím s úpravami a používám je, abych aktivity zlepšil/a.	Používám a nadále upravuji inovace v běžných činnostech.	
	Navrhuji řešení na míru.	Volím řešení na míru.			Mezi řešeními z běžného života poznám to, které nejlépe sedí do situace, a zdůvodním výběr.	Ve složitějším problému rozpoznám řešení, které nejlépe pasuje, a zdůvodním výběr.
		Umím upravit řešení.		Zvládnou upravit stávající řešení.	Poznám, kdy je možno úpravou řešení ještě zlepšit jeho účinnost, a takovou úpravu zapracuji.	U složitějšího problému umím kombinovat a skládat řešení z více možností tak, abych dosáhl/a efektivnějšího výsledku.
ZPRACOVÁNÍ ŘEŠENÍ	Řešení, která mám k dispozici, posuzuji podle různých hledisek.	Srovnávám různá řešení.	Porovnám dvě řešení mezi sebou.	Zdůvodním, proč mi zvolené řešení připadá nejvhodnější.	V příkladech najdu různá hlediska, kterými se lze na výběr řešení dívat.	Podívám se na sadu řešení optikou různých hledisek a učiním výběr i s ohledem na kontext.
		Vnímám různé aspekty řešení.		U nalezených řešení pojmenuji jejich výhody a nevýhody.	U zvoleného řešení pojmenuji jeho nevýhody.	U více řešení porovnám vzájemně jejich výhody a nevýhody.
	Volím řešení a své volby umím odůvodnit.	Volím přiměřené řešení.	Z více řešení zvolím jedno.	Rozhodnu, zda půjde použít existující řešení, či zda bude nutné vytvořit nové, a zda řešení, které zvolím, odpovídá situaci.	Z nabídnutých řešení zvolím takové, které odpovídá náročnosti, časovým možnostem i dalším okolnostem.	Volím řešení, které svou náročností odpovídá situaci i mým osobním cílům.
		Odůvodňuji volbu řešení.	Zdůvodním výběr řešení.	Podpořím vybrané řešení argumenty.	Popíšu hlediska, podle kterých jsem řešení vybral/a.	Porovnám závažnost použitých hledisek při volbě řešení.

	Tvořím si přesné předpovědi a odhady vzhledem k situaci.	Tvořím si předpovědi.	Popíšu, co se stane, když udělám to, co považuji za dobré řešení.	Vytvářím si předpovědi výsledku řešení.	Vytvářím si předpovědi průběhu, trvání i okolností řešení a umím zpřesnit příliš obecnou předpověď.	Využívám předpovědi v odpovídající míře detailu pro zvýšení kvality výběru i řešení samotného.	
		Zpřesňuji odhady.		Dovedu svůj odhad zpřesnit.	Poznám, kdy už můžu odhad zpřesnit, a učiním tak.	V průběhu řešení své odhady zpřesňuji, aby sloužily jako pomůcka v řešení.	
	Ve vhodný čas rozhoduji o postupu řešení.	Poznám čas nutný pro rozhodnutí.		Posoudím, zda mám ještě čas, nebo je nutno pustit se do řešení.	Stanovím v průběhu řešení problému vhodný okamžik pro rozhodnutí.	Předem rozhodnu, v jaký okamžik bude nutné dospět k finálnímu rozhodnutí.	
		Využívám odhady pro postup.		Odhadnu čas potřebný k vyřešení problému.	Ve volbě řešení argumentuji nejen skutečnostmi, ale i odhady, obojí však odliším.	Na základě průběžných odhadů provádím v procesu potřebné změny.	
	Volím přiměřenou cestu při řešení problému.	Odůvodňuji rozhodnutí.		Zdůvodňuji si svá rozhodnutí.	Nalézám argumenty i protiargumenty ve volbě řešení.	Rozhodnutí mám podložená argumenty, zároveň však vidím i protiargumenty a poměřuji je.	
		Posoudím situaci.		Strávím vyřešením běžného problému přiměřenou dobu vůči jeho závažnosti.	Vyberu z navržených cest k řešení tu, která odpovídá závažnosti problému.	Navrhu k řešení cestu, která je přiměřená závažnosti problému.	
	APLIKACE ŘEŠENÍ	Průběžně vyhodnocuji situaci a přizpůsobuji řešení.	Poznám změnu situace.	Rozumím tomu, že situace se oproti plánu může změnit.	Po upozornění poznám, zda se situace oproti plánu změnila.	Sám poznám změnu situace oproti plánu a popíšu novou situaci.	Průběžně vyhodnocuji úspěšnost aplikovaného řešení.

		Reaguji na změny.		Všímám si, v čem je situace jiná oproti plánovanému průběhu řešení.	Poznám, když je potřeba upravit řešení, a učiním tak.	Odliším zásadní a okrajové změny a podle toho reaguji úpravou řešení.
		Rozhduji, zda změnit řešení.	Poznám, když řešení nefunguje.	Zhodnotím, zda řešení funguje podle očekávání či jinak.	Porovnám zamýšlenou a reálnou situaci a utvořím si názor na změnu řešení.	Porovnáím plánu s realitou rozhodnu o úpravě řešení.
Přijímám zodpovědnost za kroky, které v řešení učiním.	Přijímám dopady rozhodnutí.		U rozhodnutí, která v průběhu řešení dělám, pojmenuji možné dopady.	Přijímám předvídatelné dopady svých rozhodnutí a počítám s nimi.	Nepředvídatelné dopady svých rozhodnutí řeším, vyžaduje-li to situace.	
	Problémy aktivně řeším.	Snažím se problém řešit.	Opakovaně se pokouším situaci řešit, usiluji o její vyřešení.			
	Pracuji s chybami při řešení	I přes chyby pokračuji v řešení problému.	Pokud se něco při řešení nepovede, umím si přiznat chybu.	Chyby, které v řešení udělám, se snažím pochopit a poučit se z nich do příštích řešení.		
Snažím se problém zcela vyřešit.	Hodnotím vyřešení problému.		Zhodnotím s argumenty, zda je situace vyřešena.	Najdu oblasti, kde řešení nemělo předvídaný účinek, a hledám pro to důvody.		
	Poznám, jak se situace liší od ideálu.		Popíšu hlavní změnu v situaci a to, jak by ji ještě šlo vylepšit.	Popíšu situaci, kterou jsem řešil s jejími klady i zápory, porovnám ji s původní představou o výsledku.	Vyhodnotím, zda jsou v současné situaci problémy vážné či pouze okrajové.	
	Chci problém zcela vyřešit.		Volím řešení, které nejlépe vyhovuje situaci, i pokud není nejsnazší.	Najdu zpětně další řešení, které by mohlo situaci prospět více, je-li takové.	Rozhduji, zda použité řešení situaci vyřešilo docela, a případně situaci	

řeším dále.

Klíčové kompetence digitální

Na konci základního vzdělávání žák:

- ovládá běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby; využívá je při učení i při zapojení do života školy a do společnosti; samostatně rozhoduje, které technologie pro jakou činnost či řešený problém použít
- získává, vyhledává, kriticky posuzuje, spravuje a sdílí data, informace a digitální obsah, k tomu volí postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu
- vytváří a upravuje digitální obsah, kombinuje různé formáty, vyjadřuje se za pomoci digitálních prostředků
- využívá digitální technologie, aby si usnadnil práci, zautomatizoval rutinní činnosti, zefektivnil či zjednodušil své pracovní postupy a zkvalitnil výsledky své práce
- chápe význam digitálních technologií pro lidskou společnost, seznamuje se s novými technologiemi, kriticky hodnotí jejich přínosy a reflektuje rizika jejich využívání
- předchází situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, situacím s negativním dopadem na jeho tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních; při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí jedná eticky

4. Učební plán

Učební plán zpřehledňuje zvlášť pro I. stupeň a pro II. stupeň výčet a vymezení vyučovacích předmětů podle vzdělávacích oblastí a oborů RVP ZV podle ročníku. V učebním plánu jsou vždy uvedené časové dotace, a to povinné a disponibilní (D) hodiny. Sumarizuje počty hodin ve vyučovacích předmětech, v ročnících a celkové počty hodin za I. a II. stupeň.

4. 1. Učební plán pro I. stupeň

Rámcový učební plán daný MŠMT				Učební plán ZŠ GENIUS					
Vzdělávací oblasti	Vzdělávací obory	1. stupeň		1. stupeň	1. stupeň				
		1.–5. ročník		1.–5. ročník	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník
		Minimální časová dotace		Časová dotace	Časová dotace	Časová dotace	Časová dotace	Časová dotace	Časová dotace
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk a literatura	33	Český jazyk a literatura	33	7	7	7	6	6
	Cizí jazyk	9	Anglický jazyk	9 P+ 14 D	4	4	5	5	5
	Další cizí jazyk	-	Další cizí jazyk	2 D	-	-	-	1	1
Matematika a její aplikace		20	Matematika	20	4	4	4	4	4
Informatika		2	Informatika	2	-	-	-	1	1
Člověk a jeho svět		11	Svět v souvislostech	11	2	2	2	2	3
Člověk a společnost	Dějepis	-		-					
	Výchova k občanství	-		-					
Člověk a příroda	Fyzika	-							
	Chemie	-		-					

	Přírodopis	-							
	Zeměpis	-							
Umění a kultura	Hudební výchova	12		12	1	1	1	1	1
	Výtvarná výchova				1	1	1	2	2
Člověk a zdraví	Výchova ke zdraví	-	Tělesná výchova	10					
	Tělesná výchova ²	10			2	2	2	2	2
Člověk a svět práce		5	Pracovní čin.	5	1	1	1	1	1
Průřezová témata		P							
Disponibilní časová dotace		16							
Celková povinná časová dotace		118		118	22	22	23	25	26

² Součástí oblasti Člověk a zdraví je také základní výuka plavání v celkovém rozsahu 40 vyučovacích hodin, které jsou rozděleny do 1. a 2. ročníku po 20 hodinách a realizují se formou týdenního plaveckého výcviku.

4. 2. Učební plán pro II. stupeň

Rámcový učební plán daný MŠMT				Učební plán ZŠ GENIUS				
Vzdělávací oblasti	Vzdělávací obory	2. stupeň		2. stupeň	2. stupeň			
		6.–9. ročník		6.–9. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
		Min. časová dotace		Časová dotace	Časová dotace	Časová dotace	Časová dotace	Časová dotace
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk a literatura	15		19 (4D)	5	5	4	5
	Cizí jazyk	12		18 (6D)	4	4	5	5
	Další cizí jazyk	6		8 (2D)	2	2	2	2
Matematika a její aplikace		15		15	4	4	4	3
Informatika		4		4	1	1	1	1
Člověk a společnost	Dějepis	10	Humanitní vědy	16 (6D)	2	2	2	2
	Výchova k občanství				2	2	2	2
Člověk a svět práce		3	Svět práce	3	-	1	1	1
Člověk a příroda	Fyzika	20	Přírodní vědy	20	4	4	6	6
	Chemie							
	Přírodopis							
	Zeměpis							
Hudební výchova		9		9	1	1	1	1

Umění a

kultura	Výtvarná výchova				2	1	1	1
Člověk a zdraví	Výchova ke zdraví	10		10	1	1	-	-
	Tělesná výchova				2	2	2	2
Průřezová témata		P						
Disponibilní časová dotace		18						
Celková povinná časová dotace		122		122	30	30	31	31

5. Vzdělávací oblasti

RVP ZŠ dělí obsah vzdělávání do devíti vzdělávacích oblastí. Jednotlivé oblasti jsou na ZŠ GENIUS realizovány buď v rámci jednoho oboru, nebo několika obsahově blízkými obory.

Vzdělávací oblasti:

- Jazyk a jazyková komunikace (Český jazyk a literatura, Anglický jazyk a Další cizí jazyk dle volby dětí a rodičů)
- Matematika a její aplikace (Matematika a její aplikace)
- Informatika (Informatika)
- Člověk a jeho svět (Svět v souvislostech)
- Člověk a společnost (Humanitní vědy)
- Člověk a příroda (Přírodní vědy)
- Umění a kultura (Hudební výchova, Výtvarná výchova)
- Člověk a zdraví (Výchova ke zdraví, Tělesná výchova)
- Člověk a svět práce (Člověk a svět práce)

5. 1. Jazyk a jazyková komunikace

5. 1. 1. Charakteristika vzdělávací oblasti

Oblast zahrnuje vyučovací předměty:

- Český jazyk (1. – 5. ročník)
- Český jazyk a literatura (6. – 9. ročník)
- Anglický jazyk (povinný vyučovací předmět 1. – 9. ročník)
- Druhý cizí jazyk (povinně od 4. třídy, zájmově od 3. třídy)
- Další cizí jazyky - volitelně

Souhlasíme s Wittgensteinem, že hranice našeho jazyka jsou hranicemi našeho světa, i s výzkumy moderní psychologie, které ukazují na propojenost myšlení a řeči. Proto se snažíme cíleně kultivovat mluvený i psaný projev dětí ve všech jazycích, které na škole vyučujeme. Chceme aby děti dokázaly používat svá slova tak, aby vyjadřovaly hloubku jejich myšlenek, aby si byly vědomy emocí, která slova vyvolávají a dokázaly s nimi pracovat, aby dokázaly jazyk přizpůsobit svému publiku. Učíme je, aby k vyjádřením jiných přistupovaly kriticky, cítily významy, souvislosti, ale také dokázaly odhalit manipulaci a záměrná zkreslení.

Všechny tyto vyučovací předměty této oblasti mají společný cíl – vybavit žáky dovednostmi, které jim umožní vzdělávání ve všech dalších oblastech. Ve všech těchto předmětech je integrováno průřezové téma Mediální výchova.

5.1.2 Charakteristika předmětu Český jazyk (1. – 5. ročník) a Český jazyk a literatura (6.-9. ročník)

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Obsahová charakteristika:

Jazyková výuka je na začátku školní docházky naprosto klíčová, jelikož zde rozvíjíme komunikační kompetence žáků, tak aby mohli správně vnímat různá sdělení a srozumitelně se vyjadřovat. Zároveň s pochopením jazykové struktury a textů v mateřském jazyce děti seznamujeme také s kulturou našeho národa i kulturami, které na našem území působily a působí. Učíme děti pravidlům mezilidské komunikace a tím zvyšujeme jejich schopnost orientovat se v okolním světě.

Pro přehlednost výukového obsahu je předmět rozdělen do tří složek:

- komunikační a slohové výchovy,
- jazykové výchovy,
- literární výchovy.

Ve výuce se všah tyto složky vzájemně prolínají:

V **komunikační a slohové výchově** se žáci učí chápat jazyková sdělení, číst s porozuměním, kultivovaně psát, mluvit a rozhodovat se na základě přečteného nebo slyšeného textu a analyzovat a kriticky posoudit obsah textu. Komunikace je rozvíjena také prostřednictvím dramatické výchovy. Ve vyšších ročnících se žáci učí posuzovat také formální stránku textu a jeho výstavbu.

V **jazykové výchově** si děti osvojují vědomosti potřebné k používání spisovné podoby jazyka a k přesnému strukturování. Rozvéjejí také myšlenkové operaci, protože v rámci jazyka informace analyzují, srovnávají, zobecňují a logicky vyvozují závěry.

V **literární výchově** žáci prostřednictvím četby poznávají základní literární druhy a jejich specifika; zkoumají jaké formy autoři používají k vyjádření svých uměleckých záměrů a s jakým dopadem na čtenáře a formulují vlastní názory na četbu. Četbu a práci s uměleckými texty používáme také rozvoji estetického citění a hodnotové orientace.

Časové vymezení:

1. ročník - 7 hodin
2. ročník - 7 hodin
3. ročník - 7 hodin
4. ročník - 6 hodin
5. ročník - 6 hodin
6. ročník - 4 hodiny

7. ročník - 4 hodiny
8. ročník - 4 hodiny
9. ročník - 3 hodiny

Metody výuky, které v hodinách uplatňujeme:

- individuální práce (volná práce)
- spolupráce dětí (vzájemná pomoc a učení, volná práce dvojic a malých skupin)
- individuální lekce (učitel - žák)
- skupinové lekce (učitel - skupina žáků)
- samostatná práce skupin podle zadaných kritérií
- individuální práce žáka podle zadaných kritérií
- projekty
- školní akce

Výchovné a vzdělávací strategie:

- učitel respektuje osobnost a individuální potřeby žáka
- učitel připravuje prostředí a zajišťuje vhodné podmínky pro rozvoj a učení žáků
- učitel diferencuje svůj přístup k žákům dle jejich schopnosti samostatné práce a kde je to možné, ustupuje do pozadí
- učitel pracuje s žáky pomocí individuálních i skupinových lekcí, v nichž prezentuje možné postupy práce
- učitel pozoruje jednotlivé děti i celý kolektiv a na základě pozorování zařazuje vhodné aktivity
- učitel využívá souvislostí mezi tématy i souvislostí s realitou blízkou žákovi
- na postupu práce se učitel domlouvá s žákem, dílčí vzdělávací cíle stanovuje učitel ve spolupráci s žákem a jeho zákonným zástupcem
- učitel si vede záznamy o pokrocích žáka a o dosažených cílech vzdělávání

Výchovné a vzdělávací strategie, jimiž učitelé cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků:

Kompetence k učení

Žák:	● seznamuje se se svým učebním stylem a umí s ním pracovat za účelem dosahování vytyčených vzdělávacích cílů ● má pozitivní vztah k rozvoji čtení jako prostředku dalšího vzdělávání
Učitel:	● nabízí žákům rozmanitou nabídku textů ke čtení a další práci s nimi ● užívá mluvnické a literární termíny v rámci výuky přiměřené věku žáků

Kompetence k řešení problému

- Žák:
- nalézá daná pravidla na základě samostatného bádání;
  - promýšlí způsob řešení;
  - nalézá chyby, považuje je za způsob vlastního poznání a zdůvodňuje správná řešení
  - buduje vlastní řešitelské strategie i meta-strategie a tyto dále obohacuje, upřesňuje a rozvíjí
- Učitel:
- zadává žákům problémové úkoly, které vyžadují jeho aktivní zapojení a nalezení řešení, poskytuje mu oporu při jejich hledání, pokud ji žák vyžaduje;
  - nabízí žákům materiály k vyřešení problému, případně může žáky odkázat na potřebné zdroje.

Kompetence komunikativní

- Žák:
- učí se správně vyjadřovat v mluveném i písemném projevu;
  - rozlišuje různé typy textů za účelem získávání informací nebo čtení pro literární zážitek;
  - zamýšlí se nad texty a vyjadřuje k nim svůj postoj
  - Podporována je vzájemná interakce žáků, zejména schopnost porozumět různým typům písemné informace, schopnost artikulovat vlastní myšlenku, interpretovat myšlenku spolužáka a efektivně pracovat ve skupině.
- Učitel:
- nabízí žákům rozmanité vzorové komunikační situace z běžného života a podněcuje žáka, aby se nad nimi zamýšlel a aktivně komunikoval;
  - poskytuje žákům různé typy textů ke čtení a navrágí je k jejich následnému rozboru.

Kompetence sociální a personální

- Žák:
- komunikuje ve dvojici nebo v malé skupině;
  - ocení dovednosti druhých a v případě potřeby požádá o pomoc;
  - se stává sebevědomým ve svém mluveném a psaném projevu a je schopen nabídnout svou pomoc druhým.
  - Úspěšným řešením problémů narůstající obtížnosti získává žák sebedůvěru a poznání, že jeho radost je závislá na klimatu třídy, jej vede k sociálně pozitivnímu chování.
- Učitel:
- Buduje vlastní autonomii s tendencí k příští autokonceptci
  - nabízí aktivity vyžadující spolupráci dvou či více žáků;
  - vede žáky k vzájemné pomoci a spolupráci při výuce čtení a psaní, podporuje vznik čtenářských skupin;
  - učí žáky vzájemnému hodnocení nabídkou hodnotících kritérií.

Kompetence občanské

Žák:	● respektuje názory druhých lidí; ● užívá se do situací ostatních skrze čtenářský zážitek; ● porozumí pravidlům chování vyjádřeným písemným či obrazovým záznamem přiměřenému věku a uvědomuje si podstatu zavádění těchto pravidel; ● oceňuje hodnotu slovesné tvorby jako součást národního uvědomění.
Učitel:	● naslouchá názorům žáků a respektuje je, čímž vytváří model chování pro žáky; ● pomáhá s žáky spoluvytvářet bezpečné prostředí, vede žáky k vzájemnému naslouchání; ● nabízí žákům texty podněcující jejich vcítění se do situace za účelem rozvoje jejich sociálních dovedností a navrhuje k zamýšlení se nad těmito situacemi; ● zařazuje do výuky texty ze slovesného dědictví a zamýšlí se s žáky nad jejich hodnotou pro žáky jako občany.

Kompetence pracovní

Žák:	● upevňuje si pracovní návyky, dokončí zadaný úkol, udržuje si čisté pracovní prostředí; ● vytváří si vlastní rozvrh činností; dbá na hygienické návyky pro čtení a psaní. ● Radost, kterou žák zažívá z úspěšného intelektuálního rozvoje, buduje jeho potřebu smysluplné práce. ● Dovede si vážit času, vyhledává možnosti dalšího růstu.
Učitel:	● navrhuje žákům vytvoření si pracovních návyků, zamýšlí se s nimi nad výhodami, které tyto návyky přináší; ● poskytne vedení při upevňování hygienických návyků pro čtení a psaní.

Průřezová témata, přesahy, souvislosti:

Do výuky jsou formou integrace průběžně zařazována průřezová témata v souvislosti s aktuálními situacemi a problémy současného světa. Jedná se o následující průřezová témata:

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA – Rozvoj schopností poznávání

- cvičení pozornosti a soustředění;
- cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů;
- cvičení soustředění, paměti, schopnosti řešit problémy při řešení úloh.

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA – Psychohygienu

- dovednosti pro zvládání stresových situací (rozumové zpracování problému, uvolnění-relaxace, efektivní komunikace atd.);
- hledání pomoci při potížích.

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA – Kreativita

- cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity (pružnosti nápadů, originality, schopnosti vidět věci jinak, citlivosti).
- Vymyšlení originálních způsobů vyprávění.

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Hodnoty, postoje, praktická etika

- analýzy vlastních i cizích postojů a hodnot a jejich projevů v chování lidí.

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Komunikace

- cvičení naslouchání, přesného vyjadřování, používání přesných argumentů při diskusích o řešení úloh, pravidla kultivovaného dialogu, vysvětlování myšlenkových postupů.

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Kooperace a kompetice

- Rozvoj dovedností potřebných pro kooperaci při skupinové práci.

VÝCHOVA k MYŠLENÍ v EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH - Evropa a svět nás zajímá

- život dětí v jiných zemích;
- lidová slovesnost, zvyky a tradice národů Evropy.

MEDIÁLNÍ VÝCHOVA - kritické čtení a vnímání mediálních sdělení

- pěstování kritického přístupu ke zpravodajství a reklamě.

MEDIÁLNÍ VÝCHOVA - interpretace vztahu mediálních sdělení a reality

- různé typy sdělení, jejich rozlišování a jejich funkce;
- rozdíl mezi reklamou a zprávou a mezi „faktickým“ a „fiktivním“ obsahem

Vzdělávací obsah oblasti Český jazyk 1. – 3. ročník

Komunikační a slohová výchova		
Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP Žák:	Učivo
ČJL-3-1-01 plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti a rozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti	• Plynule čte s porozuměním texty přiměřeného obsahu a náročnosti. • Orientuje se v jednoduchém textu, rozumí základní myšlenky, shrnuje obsah textu a popisuje hl. postavy. • Vyhledává informace v tištěných zdrojích přiměřených věku a schopnostem.	- hlasité a tiché čtení - s důrazem na porozumění textu - různé techniky práce s textem - využití technik kritického myšlení
ČJL-3-1-02 porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti	• Porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti.	- techniky kritického čtení a myšlení
ČJL-3-1-03 respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru	• Respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru a diskuzi.	- pravidla rozhovoru, aktivní naslouchání
ČJL-3-1-04 pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost	• Pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost.	- písmena abecedy - technika čtení
ČJL-3-1-05 v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči	• V krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči.	- dechová cvičení - přednes - hlasité čtení - prezentace
ČJL-3-1-06 Volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích	• Volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích. • Ovládá vhodné komunikační prostředky k věkově přiměřenému vyjádření pozitivních i negativních emocí. • Vysvětluje a zdůvodňuje svoje rozhodnutí a názory vhodným způsobem.	- společenské slovní obraty - zdvořilé a účelové jednání - rozvoj slovní zásoby - představení své práce - dramatizace

	• Srozumitelně prezentuje svoji práci.	
ČJL-3-1-07 na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev	• Na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev.	- ústní prezentace výrobku nebo zážitku, popis
ČJL-3-1-08 zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním	• Zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním.	- správný sed - správný úchop psacího náčiní - světelné podmínky vhodné k práci
ČJL-3-1-09 Píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky	• Píše správné tvary písmen a číslic. Kontroluje vlastní písemný projev.	- technika psaní
ČJL-3-1-10 Píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení	• Píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení. • Tvoří jednoduché, obsahově ucelené autorské texty.	- tvorba textů
ČJL-3-1-11 seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh	• Seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh. Dokáže volit vhodné přívlastky.	- poslech předčítání - nalezení hlavní dějové linie - tvorba ilustrací obrazovou nebo pohybovou formou - řazení ilustrací dle poslechu - vyprávění příběhu podle ilustrací

Jazyková výchova		
Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP Žák:	Učivo
ČJL-3-2-01 rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky	• Rozliší hlásku a písmeno, rozliší první, další a poslední písmeno ve slově. • Analyzuje slovo na hlásky. • Skládá písmena do slov, vizuálně rozliší podobné tvary písmen, k velkým písmenům přidá malá, dodržuje správné pořadí písmen. • Sluchově odliší a zapíše dlouhé a krátké	- třídění hlásek - písmeno na začátku, uprostřed a na konci slova - skládání písmen (první psaní a čtení) - zrkové a sluchové rozlišování

	samohlásky, zapíše dvojhásky.	
ČJL-3-2-02 porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledá v textu slova příbuzná	• Najde slovo opačného významu, najde slovo stejného nebo podobného významu. • Najde slovo nadřazené několika slovům, jmenuje slova podřazená slovu nadřazenému. • Jmenuje slova příbuzná, slova se společným kořenem a podobným významem.	- význam slova: antonyma, synonyma, homonyma - slova podřazená, nadřazená - kořen slova, předpona, přípona
ČJL-3-2-03 porovnává a třídí slova podle zobecněného významu	• Třídí slova podle kritérií, významu a formální podoby.	- slovní druhy - podstatná jména - přídavná jména - slovesa
ČJL - 3-2-04 rozlišuje slovní druhy v základním tvaru		
ČJL-3-2-05 užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary	• Užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves.	- pády podstatných jmen - číslo podst. jmen - osoba a číslo sloves - čas u sloves
ČJL-3-2-06 Spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy	• Spojí věty do jednoduchého souvětí, užívá spojky a spojovací výrazy.	- spojky a spojovací výrazy - základní zásady interpunkce
ČJL-3-2-07 rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky	• Použije v textu druhy vět, správně je zapíše, použije správnou intonaci při jejich vyslovení.	- druhy vět: oznamovací, rozkazovací tázací a práci - interpunkce
ČJL-3-2-08 odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě - mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty a v typ. případech	• Odůvodňuje a píše správně i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech.	- tvrdé souhlásky - měkké souhlásky - obojetné souhlásky - vyjm. slova a jim příbuzná - dě, tě, ně, bě, pě, mě, vě - ú / ů - vlastní jména - párové souhlásky

Literární výchova

Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP Žák:	Učivo
ČJL-3-3-01 čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku	• Čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku. Volí si knihy ke čtení dle vlastního zájmu.	- hlasité čtení - přednes - dramaturgie - návštěva knihovny - sdílení námětů ke čtení
ČJL-3-3-02 vyjadřuje své pocity z přečteného textu	• Vyjadřuje své pocity z přečteného textu.	- tvorba recenzí, sdílení zážitků z četby - rozhovory o knihách, literárních postavách - pozorný poslech
ČJL-3-3-03 Rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění	• Rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších. • Odlišuje pohádku od ostatních vyprávění.	- poslech a četba - básničky - pohádka
ČJL-3-3-04 pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností	• Pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností.	- techniky čtenářské - gramotnosti a kritického myšlení - kladení účelově zaměřených otázek - popis literárních postav

Vzdělávací obsah oblasti Český jazyk 4.-5. ročník

Komunikační a slohová výchova		
Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP Žák:	Učivo
ČJL-5-1-01 čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas	Rozumí sdělení v textu a jednoduchým instrukcím. Je schopen podle nich aktivně jednat.	čtení s porozuměním, diskuse
ČJL-5-1-02 rolišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává	Je schopen vypsát z textu podstatné informace, znázornit data do grafů a diagramů. Umí pochopit význam nového slova z kontextu a vysvětlit jej ostatním.	výpisky, výtah, techniky kritického myšlení
ČJL-5-1-03 posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení	Porozumí hlavní myšlence nebo konkrétní informaci v textu.	analýza textu, diskuse
ČJL-5-1-04 reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta	- Formuluje podstatné vlastními slovy. - Převypráví klíčové detaily příběhu.	prezentace osvojené látky, hledání klíčových slov, vystižení podstaty pomocí kritického čtení
ČJL-5-1-05 vede správně dialog, telefonický rozhovor	- Převypráví klíčové detaily příběhu; - používá vhodná slova; - mluví spisovně a přiměřeně nahlas. - vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz s podstatnými informacemi.	inscenace dialogu, imitace telefonního rozhovoru
ČJL-5-1-06 rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě	rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě	práce s reklamním textem, analýza reklamního textu
ČJL-5-1-07 volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru	mluví srozumitelně se správnou intonací	řečová cvičení, projekty veřejných prezentací

ČJL-5-1-08 rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace	● mluví spisovně a přiměřeně nahlas ● umí se v mluveném projevu sám/sama opravit. ● volí a používá vhodná slova vzhledem ke kontextu	● reflexe rozličných komunikačních situací a jejich rozbor
ČJL-5-1-09 píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry	● formuluje otázku ● formuluje podstatné vlastními slovy ● dokáže písemně reagovat, odpovědět na otázky ● má základní návyky psaní na počítači	● praktický nácvik psaní jednoduchých textů rozličných komunikačních situací
ČJL-5-1-10 sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržением časové posloupnosti	● pracuje s jednoduchou osnovou ● napíše text přiměřeného rozsahu na dané téma, k obrázku ● při vlastním psaní zkouší používat zajímavá slova, slovní spojení, souvětí ● dokáže vymyslet, jak se může příběh vyvíjet a proč tomu tak je	- vyprávění písemné i ústní

Jazyková výchova		
Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP Žák:	Učivo
ČJL-5-2-01 porovnává významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová	● slovní zásobu rozšiřuje o nová slova, jejichž význam se snaží zjistit, používá vhodná slova ● všímá si, jakými slovy je příběh nebo text napsán, dokáže jejich použití vysvětlit	- synonyma - antonyma - homonyma - slova citově zabarvená (kladně i záporně)
ČJL-5-2-02 rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku	● rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku	- část příponová, předponová, kořen a koncovka

ČJL-5-2-03 určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu	• pracuje s ohebnými slovními druhy • rozumí stavbě slova	- ohebné a neohebné slovní druhy - časování sloves - skloňování jmen - mluvnické kategorie jmen a sloves - tvary určité a neurčité
ČJL-5-2-04 rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary	• rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary • mluví spisovně a přiměřeně nahlas	- slova spisovná a nespisovná
ČJL-5-2-05 vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné základní skladební dvojici označuje	• zvládá základní příklady syntaktického pravopisu	- rozbor vět – základní skladební dvojice
ČJL-5-2-06 odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí	• zvládá základní příklady syntaktického pravopisu	- věta jednoduchá, souvětí - vzorce souvětí - spojky a spojovací výrazy
ČJL-5-2-07 užívá vhodných spojovacích výrazů a podle potřeby je obměňuje	• zvládá základní příklady syntaktického pravopisu	- spojky a spojovací výrazy
Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP Žák:	Učivo
ČJL-5-2-08 píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách	• odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě – mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty • gramatické znalosti aplikuje při větné skladbě (věta, souvětí, shoda)	• vyjmenovaná slova a slova příbuzná • koncovky podstatných a přídavných jmen • vzory podstatných a přídavných jmen
ČJL-5-2-09 zvládá základní příklady syntaktického pravopisu	• zvládá základní příklady syntaktického pravopisu • gramatické znalosti aplikuje při větné skladbě (věta, souvětí, shoda)	• shoda přísudku s podmětem

Literární výchova		
Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP Žák:	Učivo
ČJL-5-3-01 vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je	● všímá si, jakými slovy je příběh nebo text napsán, dokáže říct, proč to tak je ● převypráví klíčové detaily příběhu ● z textu vypíše známou i pro něj novou informaci ● zapíše a zapíše přímou řeč ● popíše pocity, které v něm čtení vyvolalo; podle zadání dokáže najít vhodný text, knihu ● rozumí jednoduché metafoře	- četba, čtenářský deník
ČJL-5-3-02 volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma	● převypráví klíčové detaily příběhu ● napíše text přiměřeného rozsahu na dané téma ● zapíše přímou řeč ● dělá si výpisky ● samostatně řekne, o čem kniha je ● již při prvním čtení si uvědomuje, kde se příběh odehrává, charakteristiku postav a posloupnost děje ● dokáže v textu najít základní informace	- jednoduchý popis - jednoduché návody - jednoduché pokyny k textu - komiksy - autentické texty – upravené novinové, internetové články - aktivity na vyhledávání konkrétní informace v textu a pochopení podstaty textu
ČJL-5-3-03 rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů	● všímá si, jakými slovy je příběh nebo text napsán, dokáže říct, proč to tak je ● rozezná přímou řeč ● rozezná v knize skutečné od neskutečného	- četba rozmanitých textů a jejich analýza

Vzdělávací obsah oblasti Český jazyk a literatura (6.- 9. ročník)

Komunikační a slohová výchova		
Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP Žák:	Učivo
ČJL-9-1-01 odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji	• Ve čteném i slyšeném textu rozlišuje fakta od názorů a hodnocení. Fakta ověřuje a porovnává s vybranými informačními zdroji. Posuzuje relevantnost zdrojů.	- vyhledávání zdrojů - tvorba textů různého komunikačního záměru - techniky kritického myšlení - srovnávání textů, myšlenek, názorů - typy informačních zdrojů
ČJL-9-1-02 rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru	• identifikuje během komunikace fakta a interpretace. • ze stylu komunikace odhadne záměr partnera	- naslouchání, rozhovor, práce s audiovizuálními materiály
ČJL-9-1-03 rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj	• kriticky přistupuje k mediálním informacím • vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí • uvědomuje si rizika práce s internetem • zná základní právní normy mediální komunikace	- rozbor mediálních obsahů
ČJL-9-1-04 dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci	• používá vhodná slova • vyjadřuje se v delších souvětích • mluví spisovně a přiměřeně nahlas s ohledem na posluchače • v mluveném projevu se sám/sama opraví • rozlišuje, kdy je vhodné co a jak říci	- praktický nácvik prezentace, problémových dialogů a diskuzí - rozličné komunikační techniky a strategie - učební strategie - praktická aplikace gramatických poznatků v písemném i mluveném projevu

5.1.3. Anglický jazyk

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Obsahová charakteristika:

Předmět Anglický jazyk je součástí rozšířené výuky cizích jazyků a je zařazen jako povinný pro všechny žáky 1. – 9. ročníku. Učební plán pro I. stupeň počítá s 23 hodinami od 1. do 5. ročníku, z čeho 9 hodin je povinných dle Rámcového učebního plánu daného MŠMT a 14 hodin je disponibilních.

Cílem předmětu je poskytnout žákům dostatečné jazykové vybavení potřebné pro komunikaci s lidmi z cizích zemí, porozumění anglicky psaným a mluveným textům a prezentaci formou psaného i mluveného projevu. Výuka se zaměřuje na všechny jazykové dovednosti, jimiž jsou mluvení, psaní, čtení a poslech, jakož i na znalosti jazyka jako výslovnost, gramatika, slovní zásoba a funkční fráze. Předmět se dále zaměřuje na používání situací ze skutečného světa, tvoření pozitivního vztahu k jazyku a kultuře anglicky mluvících zemí, kontextualizaci obsahu a aktivity podporující kreativitu a přemýšlení. Snahou je, aby žáci byli schopni využívat informace v anglické jazyce ke svému dalšímu vzdělávání a profesnímu růstu, ale také k pobavení a relaxaci. Kromě hodin anglického jazyka je angličtina formou metody CLIL používána i v hodinách odborných předmětů vyučovaných anglicky mluvícími učiteli. Žáci jsou od 1. ročníku dle svých schopností systematicky připravováni ke složení mezinárodně uznávaných jazykových zkoušek.

Časové vymezení:

1. ročník – 4 hodiny
2. ročník – 4 hodiny
3. ročník – 5 hodiny
4. ročník – 5 hodiny
5. ročník – 5 hodiny
6. ročník – 4 hodiny
7. ročník – 4 hodiny
8. ročník – 5 hodiny
9. ročník – 5 hodiny

Metody výuky:

- individuální práce (volná práce)
- spolupráce dětí (vzájemná pomoc a učení, volná práce dvojic a malých skupin)
- práce v páru (žák – žák)
- skupinové lekce (učitel – skupina žáků)
- samostatná práce skupin podle zadaných kritérií
- individuální práce žáka podle zadaných kritérií
- projekty
- školní akce

Výchovné a vzdělávací strategie:

- učitel respektuje osobnost a individuální potřeby žáka
- učitel připravuje prostředí a zajišťuje vhodné podmínky pro rozvoj a učení žáků
- učitel diferencuje svůj přístup k žákům dle jejich schopnosti samostatné práce a kde je to možné, ustupuje do pozadí
- učitel pracuje s žáky pomocí individuálních i skupinových lekcí, v nichž prezentuje možné postupy práce
- učitel pozoruje jednotlivé děti i celý kolektiv a na základě pozorování zařazuje vhodné aktivity
- učitel využívá souvislostí mezi tématy i souvislostí s realitou blízkou žákovi
- na postupu práce se učitel domlouvá s žákem, dílčí vzdělávací cíle stanovuje učitel ve spolupráci s žákem a jeho zákonným zástupcem
- učitel si vede záznamy o pokrocích žáka a o dosažených cílech vzdělávání

Výchovné a vzdělávací strategie, jimiž učitelé cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků

Rozvoj klíčových kompetencí v cizojazyčné výuce je přirozeným procesem. Žáci rozvíjejí nejen komunikativní kompetenci, která je cílem učení se cizímu jazyku, ale používají i vhodné strategie učení a jsou vedeni k praktickému propojení řečových dovedností s pracovním a společenským životem. Pro utváření a rozvoj klíčových kompetencí učitelé využívají následující postupy, metody a formy práce:

Kompetence k učení

Žák:	● chápe důležitost schopnosti komunikovat anglicky pro další studium i praktický život ● seznamuje se se svým učebním stylem a umí s ním pracovat za účelem dosahování vytyčených vzdělávacích cílů ● pracuje efektivně s různými zdroji informací v tištěné či elektronické podobě ● při vyhledávání neznámých výrazů používá různé druhy elektronických i tištěných slovníků ● ovládá kompenzační strategie za účelem efektivní komunikace v cizím jazyce (odhadování z kontextu, používání synonym a opisů, využívání gest a pauz) ● samostatně pracuje s nástroji k odstraňování problémů při komunikaci v angličtině (využívá různé aplikace)
Učitel:	● Využívá různé způsoby interakce (projektové vyučování, komunikativní metoda, metoda TPR (Total Physical Response), činnostní vyučování, audioorální metoda, diskuze, brainstorming, learner autonomy aj.); ● nabízí žákům rozmanitou nabídku textů ke čtení a další práci s nimi ● užívá mluvnické a literární termíny v rámci výuky přiměřené věku žáků ● využívá hudební a filmovou produkci anglofonních zemí, aby motivoval

- žáky rozšířit si slovní zásobu a zdokonalit správnou výslovnost
- vede žáky k pochopení důležitosti komunikovat anglicky při studiu i v praktickém životě;
- zadává úkoly, při kterých žáci potřebují využívat ICT pro získávání informací, řešení úkolů a pro komunikaci;
- za účelem rozšíření slovní zásoby umožňuje žákům pracovat s různými zdroji informací v tištěné či elektronické podobě (učebnice, knihy, výukové programy, média včetně internetu, ústní informace, anglické časopisy); vede žáky k užívání různých druhů slovníků.

Kompetence k řešení problémů

Žák:	• řeší problémové situace v cizojazyčném prostředí • je schopen vydedukovat jazykové pravidlo na základě dříve použitých příkladů • myslí kriticky při čtení různorodých cizojazyčných textů • vhodně reaguje při navozovaných problémových situacích z reálného života
Učitel:	• navozováním problémových situací z reálného života učí žáky vhodně reagovat v cizím jazyce (metoda hraní rolí, simulace); • zadáváním vhodných úloh na porovnávání psaného a mluveného slova vede žáky k tomu, aby si rozdíl zaznamenali a dále s nimi pracovali; • motivuje žáky, aby překonali případný ostych v mluvení cizím jazykem • poskytuje žákům příležitost k samostatnému řešení jazykových problémů v rámci projektů; • výběrem různorodých cizojazyčných textů rozvíjí u žáků kritické myšlení

Kompetence komunikativní

Žák:	• rozumí sdělení v anglickém jazyce, je zvyklý na méně obtížné dialekty • srozumitelně se prezentuje písemnou i ústní formou • uplatňuje znalosti z cizího jazyka při komunikaci v praxi, využívá dovednosti osvojené v anglickém jazyce k navázání kontaktu či vztahu • při hraní rolí a simulacích reálných situací je schopen započít, vést a ukončit konverzaci na přiměřené téma, dokáže adekvátně argumentovat
Učitel:	• používá audio a videonahrávky, říkadla, básně, písně, aby s žáky procvičil porozumění mluvenému slovu • orientuje se v kultuře žáků, aby vybrané pomůcky vzbuzovaly u dětí zájem • dává žákům prostor pro ústní i písemné vyjádření a sebe prezentaci (samostatné práce, projekty, konverzace, řízené diskuze) • dbá na zřetelnou výslovnost žáků při jejich ústním projevu a umožňuje jim, aby si výslovnost zdokonalovali při prezentaci výstupů své práce

Kompetence sociální a personální

- Žák:
- dokáže v cizím jazyce požádat o radu či pomoc
  - řeší jazykové úkoly ve skupině a dokáže nastavovat pravidla práce v týmu
  - diskutuje aktuální témata v každodenním životě
  - spolupracuje, pomáhá svým spolužákům a respektuje je
- Učitel:
- zařazováním vhodných konverzačních témat vede žáky ke spolupráci, vzájemné pomoci a respektu;
  - při nepochopení cizojazyčného výrazu motivuje žáky k tomu, aby si navzájem ve skupině pomáhali;
  - při řešení různých jazykových úkolů využívá skupinovou práci k nastavení pravidel práce v týmu
  - uplatňuje individuální přístup ke všem žákům

Kompetence občanské

- Žák:
- zná zvyky a tradice anglicky mluvících zemí a dokáže je porovnat se zvyky našimi
  - zná základní rozdíly ve státních uspořádáních, právních systémech vybraných anglicky mluvících zemí
  - srovnává ekologické a environmentální otázky týkající se anglicky mluvících zemí a České republiky.
- Učitel:
- vybráním vhodných textů, videí a konverzačních témat zprostředkovává dětem informace o životě v jiných zemích, právu a povinnostech a zvyklostech

Průřezová témata, přesahy, souvislosti:

Do výuky jsou formou integrace průběžně zařazována průřezová témata v souvislosti s aktuálními situacemi a problémy současného světa. Jedná se o následující průřezová témata:

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Sociální rozvoj

- komunikace
- poznávání lidí

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Osobnostní rozvoj

- sebepoznání
- sebepojetí

VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH - Objevujeme Evropu a svět, Evropa a svět nás zajímá

- život dětí v jiných zemích
- lidová slovesnost, zvyky a tradice národů Evropy

VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA - Občanská společnost a škola

- škola

ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA - Lidské aktivity a problémy životního prostředí

- třídění odpadů

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA - Lidské vztahy, Multikulturalita

- poznávání lidí
- anglicky mluvící národy, kultura zvyky, tradice

Vzdělávací obsah předmětu Anglický jazyk

Komunikační dovednosti - 1. – 3. ročník		
Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP Žák:	Učivo
CJ-3-1-01 rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně verbálně i neverbálně	● identifikuje a formuluje otázku ● porozumí jednoduchým mluveným instrukcím ● vyslovuje hlásky, slova, věty a sdělení – dává správný důraz ve slově a větě, má rytmus, intonaci a váže slova	● aktivity na porozumění základním pokynům ve třídě ● komunikační aktivity ● fonetika – výslovnost, rytmus, intonace, vázání slov ● říkanky, básničky a písničky ● odlišnosti českého a anglického slovosledu
CJ-3-1-02 zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal	● používá osvojovanou slovní zásobu v mluveném projevu – správná výslovnost hlásek slov a slovních spojení	● dotazy a krátké odpovědi ● formulace krátkého sdělení ● pokyny a příkazy ve škole ● pořádek slov ve větě, synonyma, antonyma, kontext, ● slovní zásoba z tematických celků – domov, rodina, škola, volný čas, povolání, lidské tělo, oblékání, nákupy, bydliště, dopravní prostředky, kalendářní rok (svátky, roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny), zvířata, příroda, počasí,...
CJ-3-1-03 rozumí obsahu jednoduchého krátkého psaného textu	● čte aktivně, dokáže vyhledat důležité informace v textu, pochopit význam slova na základě kontextu	● čtení s porozuměním ● četba z autentických textů ● psaní tematické slovní zásoby ● používání slovníku s výslovností
CJ-3-1-04 rozumí obsahu jednoduchého mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně a s pečlivou výslovností, pokud má k dispozici vizuální oporu	● rozumí poslechové aktivitě, dokáže zodpovědět otázky vyplývající z textu ● rozumí informacím sděleným v rozhovoru a dokáže na ně adekvátně reagovat ● sehraje s porozuměním roli	● komunikační aktivity s obrázky ● dialog ● otázka, zápor, rozkazovací způsob, vyjádření libosti, nelibosti, dovednosti, vyjádření domněnky, jistoty

	v dramatizaci příběhu	• dramatizace
CJ-3-1-05 přiřadí mluvenou a psanou podobu téhož slova či slovního spojení	• přiřadí psanou formu slova k jeho správné výslovnosti	• komunikační aktivity • abeceda (spelling)
CJ-3-1-06 píše slova a krátké věty na základě textové a vizuální předlohy	• opisuje správně probíraná slova a věty dle předlohy • zapisuje krátký text dle poslechu	• opis dle předlohy

Komunikační dovednosti – 4. – 5. ročník		
Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP Žák:	Učivo
CJ-5-2-01 se zapojí do jednoduchých rozhovorů	• se zapojí do rozhovorů na různá témata • je schopen doptat se na informace, které mu chybí • při rozhovorech používá správné gramatické tvary	• aktivity zaměřené na schopnost zapojení se do rozhovoru s důrazem na plynulost nebo přesnost mluveného projevu
CJ-5-2-02 sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat	• hovoří souvisle na dané téma týkající se běžných životních situací i látky probírané ve škole	• odpovídající slovní zásob (příroda, zvířata, život ve městě, kultura, věda)
CJ-5-2-03 odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá	• odpovídá na otázky v rozvinutých celých větách • formuluje otázky a požadavky • je schopen vyjádřit své myšlenky a pocity	• použití správných časů a gramatických tvarů

Čtení s porozuměním – 4. – 5. ročník		
Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP Žák:	Učivo
CJ-5-3-01 vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům	• umí vyhledat v textu konkrétní informaci • odpovídá na otázky související s textem • z kontextu vyvodí významy nových slov	• čtecí aktivity zaměřené na vyhledání konkrétní informace v textu
CJ-5-3-02 rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu	• čte kratší text - příběh, jednoduchou knihu odpovídající jeho čtenářské úrovni • dokáže převyprávět děj přečteného	• čtecí aktivity s cílem pochopení podstaty textu

Psaní – 4. – 5. ročník		
Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP Žák:	Učivo
CJ-5-4-01 napíše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života	• napíše popis místa, osoby nebo věci • napíše krátký příběh • zaznamená události (např. formou deníkového záznamu)	• psaní krátkých textů na základní probíraná témata (např. osobní život, rodina, škola, události a činnosti z oblasti svých zájmů a každodenního života) • rozeznávání rozdílnosti mluvené a psané složky jazyka
CJ-5-4-02 vyplní osobní údaje do formuláře	• vyplní krátký osobní dotazník • zjistí informace od druhé osoby	• vyplňování základních informací do formuláře

Komunikační dovednosti - 6. - 9. ročník		
Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP Žák:	Učivo
CJ-9-2-01 zeptá se na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích	● předá důležité informace, které četl nebo slyšel ● pro vyjádření používá adekvátních gramatických struktur, lexikálních a jiných jazykových prostředků ● adekvátně reaguje ve formálních i neformálních situacích ● zahájí, udrží a ukončí rozhovor ● je schopen sdělit myšlenky, pocity a věcně argumentovat	● aktivity na správnou tvorbu otázek, vedení a zapojení se do rozhovoru v běžných formálních i neformálních situacích
CJ-9-2-02 mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech	● vysvětluje a upřesňuje své myšlenky a názory, vyjadřuje souhlas a nesouhlas ● formuluje otázky ke konkrétním tématům včetně doplňujících otázek ● odpovídá na otázky vyžadující delší a komplexnější odpovědi ● vyjadřuje modalitu	● aktivity zaměřené na mluvení o osvojovaných tématech (škola, rodina, příroda, volný čas, dění ve světě, kultura, věda)
CJ-9-2-03 vypráví jednoduchý příběh či událost; popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života	● shrne obsah přiměřeně obtížného textu, promluvy či konverzace různými způsoby ● při nedostatku známé slovní zásoby se vyjádří za použití jiných lexikálních prostředků ● respektuje fonetické specifika jazyka, intonaci a ráz věty	● Vyprávění, popis, reflexe četby

Poslech s porozuměním - 6. – 9. ročník		
Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP Žák:	Učivo
CJ-9-1-01 rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně	• interpretuje a shrnuje myšlenky poslechových textů přiměřeného rozsahu s různými druhy přízvuku	• poslechové aktivity, které mají za cíl porozumění hlavní myšlenky nebo konkrétní informaci
CJ-9-1-02 rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy či konverzace, který se týká osvojovaných témat	• rozumí konverzačním situacím, kde je více mluvčích • rozlišuje modalitu a chápe postoje a vztahy mezi mluvčími • porozumí složitějším sdělením, případně rozezná rozpory ve sdělení	• poslechové aktivity

Čtení s porozuměním - 6. – 9. ročník		
RVP výstupy Žák:	Výstupy ŠVP Žák:	Učivo
CJ-9-3-01 vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech	• pracuje s textem přiměřeného rozsahu a vytvoří odpovědi na informace z textu • pracuje s různými typy textů • pracuje s autentickými materiály pro vyhledávání a zpracování nových informací např. s odbornými knihami, encyklopediemi, internetem, encyklopedií	• práce s autentickými texty (písně, návody, knihy, texty na sociálních sítích apod.)
CJ-9-3-02 rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace	• orientuje se v časovém ději příběhu • porozumí autentickému textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům • v textu nachází obecné i konkrétní informace s použitím technik skimming a scanning	• práce s rozmanitými texty (tištěnými i elektronickými)

Psaní – 6. – 9. ročník		
Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP Žák:	Učivo
CJ-9-4-01 vyplní základní údaje o sobě ve formuláři	● vyplní formulář a dotazník obsahující základní informace ● sepíše CV v různé formě (web, LinkedIn,...)	● vyplňování základních informací do formuláře
CJ-9-4-02 napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat	● sestaví souvislý, přiměřeně dlouhý text na známá témata ● předá jednoduché informace o tématech z daných tematických okruhů ● využívá znalostí vhodných lexikálních a jazykových prostředků	● psaní krátkých textů na základní probíraná témata
CJ-9-4-03 reaguje na jednoduché písemné sdělení	● píše souvislé, delší texty, ve kterých popisuje například své zážitky, pocity nebo plány ● popíše děj knihy nebo filmu včetně charakteristiky hlavních postav ● odpoví na e-mail ● napíše motivační dopis (např. pro přijetí na SŠ)	● psaní odpovědi na písemná sdělení ● rozpoznání rejstříku sdělení a schopnost použití adekvátní písemné odpovědi

5.1.4. Další cizí jazyk

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Obsahová charakteristika:

Obsahem výuky je naplňování očekávaných výstupů vzdělávacího oboru Další cizí jazyk a souvisejících tematických okruhů průřezových témat rámcového vzdělávacího programu pro ZŠ. Výuka Dalšího cizího jazyka začíná ve 4. třídě s hodinovou dotací 1 hodina týdně. Žáci si na konci 3. třídy vybírají druhý cizí jazyk z aktuálně nabízených předmětů.

Vzdělávací cíle a očekávané výsledky ve vyučovacím předmětu Další cizí jazyk jsou koncipovány na úrovni stupně B1 podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky. Vyhovují tím požadavku RVP ZV pro vzdělávací obor Další cizí jazyk. Zařazení druhého cizího jazyka do vzdělávání žáků přispívá ke zvýšení celkové úrovně jejich jazykové kultury a ke zkvalitňování jejich komunikativních schopností a dovedností, prohlubuje vědomí mezinárodního porozumění a tolerance. Umožňuje žákům poznávat odlišnosti způsobu života v jiných zemích a jejich kulturní tradice, zvyšuje šanci žáků na další studium a na dobré pracovní uplatnění. Stejně tak zvyšuje mobilitu v pracovním i osobním životě. Cílem je poskytnout žákům dobré předpoklady pro všestrannou komunikaci s lidmi v rámci integrované Evropy a světa. Důraz je tedy kladen především na rozvoj komunikačních dovedností žáků, jejichž osvojení jsou podřízeny všechny složky vyučovacího procesu, zejména pak složka gramatická a lexikologická. Do vyučovacího předmětu Další cizí jazyk jsou zařazeny tematické okruhy průřezových témat: Osobnostní a sociální výchova a Multikulturní výchova.

Cílem předmětu je poskytnout žákům dostatečné jazykové vybavení potřebné pro komunikaci s lidmi z cizích zemí, porozumění cizojazyčným psaným a mluveným textům a prezentaci formou psaného i mluveného projevu. Výuka se zaměřuje na všechny jazykové dovednosti, jimiž jsou mluvení, psaní, čtení a poslech, jakož i na znalosti jazyka jako výslovnost, gramatika, slovní zásoba a funkční fráze. Předmět se dále zaměřuje na používání situací ze skutečného světa, tvoření pozitivního vztahu k jazyku a kultuře anglicky mluvících zemí, kontextualizaci obsahu a aktivity podporující kreativitu a přemýšlení. Snahou je, aby žáci byli schopni využívat informace v cizích jazycích ke svému dalšímu vzdělávání a profesnímu růstu, ale také k pobavení a relaxaci. Žáci jsou od 4. ročníku dle svých schopností systematicky připravováni ke složení mezinárodně uznávaných jazykových zkoušek.

Učitel dle svého uvážení v závislosti na současných schopnostech žáků může zařadit učivo vyššího ročníku.

Časové vymezení:

- 4. ročník – 1 hodina
- 5. ročník – 1 hodina
- 6. ročník – 2 hodiny
- 7. ročník – 2 hodiny
- 8. ročník – 2 hodiny
- 9. ročník – 2 hodiny

Metody výuky:

- individuální práce (volná práce)
- spolupráce dětí (vzájemná pomoc a učení, volná práce dvojic a malých skupin)
- práce v páru (žák - žák)
- skupinové lekce (učitel - skupina žáků)
- samostatná práce skupin podle zadaných kritérií
- individuální práce žáka podle zadaných kritérií
- projekty
- školní akce

Výchovné a vzdělávací strategie:

- učitel respektuje osobnost a individuální potřeby žáka
- učitel připravuje prostředí a zajišťuje vhodné podmínky pro rozvoj a učení žáků
- učitel diferencuje svůj přístup k žákům dle jejich schopnosti samostatné práce a kde je to možné, ustupuje do pozadí
- učitel pracuje s žáky pomocí individuálních i skupinových lekcí, v nichž prezentuje možné postupy práce
- učitel pozoruje jednotlivé děti i celý kolektiv a na základě pozorování zařazuje vhodné aktivity
- učitel využívá souvislostí mezi tématy i souvislostí s realitou blízkou žákovi
- na postupu práce se učitel domlouvá s žákem, dílčí vzdělávací cíle stanovuje učitel ve spolupráci s žákem a jeho zákonným zástupcem
- učitel si vede záznamy o pokrocích žáka a o dosažených cílech vzdělávání

Výchovné a vzdělávací strategie, jimiž učitelé cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků

Rozvoj klíčových kompetencí v cizojazyčné výuce je přirozeným procesem. Žáci rozvíjejí nejen komunikativní kompetenci, která je cílem učení se cizímu jazyku, ale používají i vhodné strategie učení a jsou vedeni k praktickému propojení řečových dovedností s pracovním a společenským životem. Pro utváření a rozvoj klíčových kompetencí učitelé využívají následující postupy, metody a formy práce:

Kompetence k učení

- Žák:
- chápe důležitost schopnosti komunikovat cizími jazyky pro další studium i praktický život
  - seznamuje se se svým učebním stylem a umí s ním pracovat za účelem dosahování vytyčených vzdělávacích cílů
  - pracuje efektivně s různými zdroji informací v tištěné či elektronické podobě
  - při vyhledávání neznámých výrazů používá různé druhy elektronických i tištěných slovníků
  - ovládá kompenzační strategie za účelem efektivní komunikace v cizím

jazyce (odhadování z kontextu, používání synonym a opisů, využívání gest a pauz)

- samostatně pracuje s nástroji k odstraňování problémů při komunikaci v cizím jazyce (využívá různé aplikace)

Učitel:

- Využívá různé způsoby interakce (projektové vyučování, komunikativní metoda, metoda TPR (Total Physical Response), činnostní vyučování, audioorální metoda, diskuze, brainstorming, learner autonomy aj.);
- nabízí žákům rozmanitou nabídku textů ke čtení a další práci s nimi
- užívá mluvnické a literární termíny v rámci výuky přiměřené věku žáků
- využívá hudební a filmovou produkci zemí, ve kterých se daným jazykem mluví, aby motivoval žáky rozšířit si slovní zásobu a zdokonalit správnou výslovnost
- vede žáky k pochopení důležitosti komunikace cizími jazyky při studiu i v praktickém životě;
- zadává úkoly, při kterých žáci potřebují využívat ICT pro získávání informací, řešení úkolů a pro komunikaci;
- za účelem rozšíření slovní zásoby umožňuje žákům pracovat s různými zdroji informací v tištěné či elektronické podobě (učebnice, knihy, výukové programy, elektronická média, sociální sítě apod); vede žáky k užívání různých druhů slovníků.

Kompetence k řešení problémů

Žák:

- řeší problémové situace v cizojazyčném prostředí;
- je schopen vydedukovat jazykové pravidlo na základě dříve použitých příkladů;
- myslí kriticky při čtení různorodých cizojazyčných textů;
- vhodně reaguje při navozovaných problémových situacích z reálného života;

Učitel:

- navozováním problémových situací z reálného života učí žáky vhodně reagovat v cizím jazyce (metoda hraní rolí, simulace);
- zadáváním vhodných úloh na porovnávání psaného a mluveného slova vede žáky k tomu, aby si rozdíl zaznamenali a dále s nimi pracovali;
- motivuje žáky, aby překonali případný ostych v mluvení cizím jazykem
- poskytuje žákům příležitost k samostatnému řešení jazykových problémů v rámci projektů;
- výběrem různorodých cizojazyčných textů rozvíjí u žáků kritické myšlení

Kompetence komunikativní

- Žák:
- rozumí sdělení v cizím jazyce, je zvyklý alespoň částečně na méně obtížné dialekty;
  - srozumitelně se prezentuje písemnou i ústní formou;
  - uplatňuje znalosti z cizího jazyka při komunikaci v praxi, využívá dovednosti osvojené v cizím jazyce k navázání mezilidského kontaktu či vztahu;
  - při hraní rolí a simulacích reálných situací je schopen započít, vést a ukončit konverzaci na přiměřené téma, dokáže adekvátně argumentovat.
- Učitel:
- používá audio a videonahrávky, básně, písně, aby s žáky procvičil porozumění mluvenému slovu;
  - orientuje se v kultuře žáků, aby vybrané pomůcky vzbuzovaly u dětí zájem;
  - dává žákům prostor pro ústní i písemné vyjádření a sebe prezentaci (samostatné práce, projekty, konverzace, řízené diskuze);
  - dbá na zřetelnou výslovnost žáků při jejich ústním projevu a umožňuje jim, aby si výslovnost zdokonalovali při prezentaci výstupů své práce.

Kompetence sociální a personální

- Žák:
- dokáže v cizím jazyce požádat o radu či pomoc;
  - řeší jazykové úkoly ve skupině a dokáže nastavovat pravidla práce v týmu;
  - diskutuje aktuální témata v každodenním životě;
  - spolupracuje, pomáhá svým spolužákům a respektuje je.
- Učitel:
- zařazováním vhodných konverzačních témat vede žáky ke spolupráci, vzájemné pomoci a respektu;
  - při neporozumění cizojazyčnému výrazu motivuje žáky k tomu, aby si navzájem ve skupině pomáhali;
  - při řešení různých jazykových úkolů využívá skupinovou práci k nastavení pravidel práce v týmu;
  - uplatňuje individuální přístup ke všem žákům.

Kompetence občanské

- Žák:
- zná alespoň některé zvyky a tradice cizích zemí a dokáže je porovnat se zvyky našimi;
  - zná základní rozdíly ve státních uspořádáních, právních systémech vybraných cizích zemí;
  - srovnává ekologické a environmentální otázky týkající se daných zemí a České republiky.

- Učitel:
- vybráním vhodných textů, videí a konverzačních témat zprostředkovává dětem informace o životě v jiných zemích, právu a povinnostech a zvyklostech.

Průřezová témata, přesahy, souvislosti:

Do výuky jsou formou integrace průběžně zařazována průřezová témata v souvislosti s aktuálními situacemi a problémy současného světa. Jedná se o následující průřezová témata:

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Sociální rozvoj

- komunikace
- poznávání lidí

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Osobnostní rozvoj

- sebepoznání
- sebepojetí

VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH - Objevujeme Evropu a svět, Evropa a svět nás zajímá

- život dětí v jiných zemích
- lidová slovesnost, zvyky a tradice národů Evropy

VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA - Občanská společnost a škola

- škola

ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA - Lidské aktivity a problémy životního prostředí

- třídění odpadů

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA - Lidské vztahy, Multikulturalita

- poznávání lidí
- různé národy, kultura zvyky, tradice.

Vzdělávací obsah předmětu Další cizí jazyk

Poslech a porozumění - 4. – 5. ročník		
Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP Žák:	Učivo:
DCJ-9-1-01 rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně	• porozumí jednoduchým mluveným instrukcím	• stavba věty • odlišnosti slovosledu • dotazy a krátké odpovědi • formulace krátkého sdělení • běžné pokyny ve škole
DCJ-9-1-02 rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu	• rozumí poslechové aktivitě, dokáže zodpovědět otázky vyplývající z textu • rozumí informacím sděleným v rozhovoru a dokáže na ně adekvátně reagovat • sehraje s porozuměním roli v dramatizaci příběhu	• tematické okruhy: domov, rodina, škola, volný čas, jídlo, oblékání, nákupy, zvířata, příroda, počasí,...
DCJ-9-1-03 rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat	• odpovídá na otázky související s poslechem • z kontextu vyvodí význam nových slov	• dialog • rozkazovací způsob • libost, nelibost • vyjádření domněnky, myšlenky

Mluvení - 4. – 5. ročník		
Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP Žák:	Učivo:
DCJ-9-2-01 se zapojí do jednoduchých rozhovorů	• porozumí jednoduchým mluveným instrukcím • identifikuje a formuluje otázku • vyslovuje hlásky, slova, věty a sdělení – dává správný důraz ve slově a	• fonetické znaky (pasivně) • základní výslovnostní návyky • vztah mezi grafickou a zvukovou podobou slov

Mluvení - 4. - 5. ročník		
Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP Žák:	Učivo:
	větě, má rytmus, intonaci a váže slova • používá osvojovanou slovní zásobu v mluveném projevu	• způsob řešení problému, žádost o radu • osvojování slovní zásoby a jejich používání v komunikačních situacích probíraných tematických okruhů • práce s dvojjazyčným slovníkem
DCJ-9-2-02 sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat	• používá základní gramatické struktury a typy vět (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)	• fonetika – výslovnost, rytmus, intonace, vázání slov • otázka, zápor, rozkazovací způsob, vyjádření libosti, nelibosti, dovednosti, vyjádření domněnky, jistoty • dramatizace
DCJ-9-2-03 odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a podobné otázky pokládá	• identifikuje a formuluje otázku	• gramatická pravidla pro tvorbu otázek a odpovědí • záporny, souhlasy

ČTENÍ S POROZUMĚNÍM - 4. - 5. ročník		
Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP Žák:	Učivo:
DCJ-9-3-01 rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům	• rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům	• příkazy a nápisy ve veřejném prostoru

ČTENÍ S POROZUMĚNÍM - 4. - 5. ročník

Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP Žák:	Učivo:
DCJ-9-3-02 rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům	• čte aktivně, dokáže vyhledat důležité informace v textu,	• čtení s porozměním • četba jednoduchým autentických textů
DCJ-9-3-03 rozumí krátkému jednoduchému textu, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci	• chápe význam základních slov na základě kontextu	• tematická slovní zásoba

PSANÍ - 4. - 5. ročník

Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP Žák:	Učivo:
DCJ-9-4-01 vyplní základní údaje o sobě ve formuláři	• vyplní krátký osobní dotazník • zjistí základní informace o druhé osobě	• údaje požadované v jednoduchým formulářích
DCJ-9-4-02 napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat	• napíše jednoduchý popis osoby nebo věci	• psaní krátkých textů
DCJ-9-4-03 stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení	• opisuje správně probíraná slova a věty dle předlohy • zapisuje krátký text dle poslechu	• opis dle předlohy • pravidla písemné komunikace v daném jazyce

Komunikační dovednosti - 6. – 9. ročník	
Výstupy ŠVP Žák:	Učivo
• předá základní informace, které četl nebo slyšel • zeptá se na základní informace • adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích • zahájí, udrží a ukončí jednoduchý rozhovor	• aktivity na správnou tvorbu otázek, vedení a zapojení se do rozhovoru v běžných formálních i neformálních situacích
• vysvětluje své myšlenky a názory, vyjadřuje souhlas a nesouhlas • formuluje otázky ke konkrétním tématům včetně doplňujících otázek • vyjadřuje modalitu	• aktivity zaměřené na mluvení o osvojovaných tématech (škola, rodina, příroda, volný čas, dění ve světě, kultura, věda)
• shrne obsah přiměřeně obtížného textu, promluvy či konverzace různými způsoby • vypráví jednoduchý příběh či událost; popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života • při nedostatku známé slovní zásoby se vyjádří za použití jiných lexikálních prostředků	• Vyprávění, popis, reflexe četby

Poslech s porozuměním - 6. – 9. ročník	
Výstupy ŠVP Žák:	Učivo
• rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně • shrnuje myšlenky poslechových textů přiměřeného rozsahu	• poslechové aktivity, které mají za cíl porozumění hlavní myšlence nebo konkrétní informaci
• rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy či konverzace, který se týká osvojovaných témat • rozumí konverzačním situacím, kde je více mluvčích	• poslechové aktivity

Čtení s porozuměním – 6. – 9. ročník	
Výstupy ŠVP Žák:	Učivo
• pracuje s textem přiměřeného rozsahu a vytvoří odpovědi na informace z textu • vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech • orientuje se v časovém ději příběhu	• práce s autentickými texty (písně, návody, knihy, texty na sociálních sítích apod.)

Psaní – 6. – 9. ročník	
Výstupy ŠVP Žák:	Učivo
• vyplní formulář a dotazník obsahující základní informace • sepíše CV v různé formě (web, LinkedIn,...)	• vyplňování základních informací do formuláře
• sestaví souvislý, přiměřeně dlouhý text na známá témata • předá jednoduché informace o tématech z daných tematických okruhů	• psaní krátkých textů na základní probíraná témata
• píše souvislé, delší texty, ve kterých popisuje například své zážitky, pocity nebo plány • popíše děj knihy nebo filmu včetně charakteristiky hlavních postav • odpoví na e-mail • napíše motivační dopis (např. pro přijetí na SŠ)	• psaní odpovědi na písemná sdělení • rozpoznání rejstříku sdělení a schopnost použití adekvátní písemné odpovědi

5. 2. Matematika a její aplikace

5. 2. 1. Charakteristika vzdělávací oblasti

Oblast je zařazena v každém ročníku ZŠ ve formě samostatného předmětu matematika. Obsah vede žáky k dosažení cílů daných rámcově vzdělávacím programem pro tuto oblast. Obsah zahrnuje tyto tematické okruhy: Čísla a početní operace (na druhém stupni prohlouben v tématu Číslo a proměnná), Závislosti, vztahy a práce s daty, Geometrie v rovině a prostoru a Nestandardní aplikační úlohy a problémy.

Žáci se zejména na druhém stupni učí využívat adekvátní informační pomůcky (notebooky, tablety, aplikace, výukové programy. Zdokonalují se rovněž v samostatné a kritické práci se zdroji informací.

Cílem předmětu Matematika je budovat v dětech základy matematického myšlení, ukotvovat v nich cit pro logiku, radost z řešení problémů pomocí matematických postupů.

Učitel dle svého uvážení v závislosti na současných schopnostech žáků může zařadit učivo vyššího ročníku.

Časové vymezení:

1. ročník - 4 hodiny
2. ročník - 4 hodiny
3. ročník - 4 hodiny
4. ročník - 4 hodiny
5. ročník - 4 hodiny
6. ročník - 4 hodiny
7. ročník - 4 hodiny
8. ročník - 4 hodiny
9. ročník - 3 hodiny

Metody výuky:

- individuální práce (volná práce)
- spolupráce dětí (vzájemná pomoc a učení, volná práce dvojic a malých skupin)
- práce v páru (žák - žák)
- skupinové lekce (učitel - skupina žáků)
- samostatná práce skupin podle zadaných kritérií
- individuální práce žáka podle zadaných kritérií
- projekty
- školní akce

Výchovné a vzdělávací strategie:

- učitel respektuje osobnost a individuální potřeby žáka
- učitel připravuje prostředí a pomůcky a zajišťuje vhodné podmínky pro rozvoj a učení žáků

- učitel diferencuje svůj přístup k žákům dle jejich schopnosti samostatné práce a kde je to možné, ustupuje do pozadí
- učitel v případě potřeby ukazuje žákovi, co je třeba zvládnout před dosažením stanoveného cíle
- učitel prezentuje možné postupy práce
- učitel pozoruje jednotlivé děti i celý kolektiv a na základě pozorování zařazuje vhodné aktivity
- učitel využívá souvislostí mezi tématy i souvislostí s realitou blízkou žákovi
- učitel si vede záznamy o pokrocích žáka a o dosažených cílech vzdělávání

Výchovné a vzdělávací strategie, kterými učitelé cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence:

Kompetence k učení

Učitel:

- nabízí pestrou paletu podnětů, které umožňují žákovi intelektuální seberealizaci, která je základem jeho poznání smyslu této práce a jádrem motivace k další práci.

Žák:

- si osvojuje obecně užívané termíny, symboly a znaky oboru,
- vyhledává v zadání slovních a logických úloh relevantní údaje,
- prostřednictvím vhodně volených zadání poznává smysl osvojovaných postupů pro běžný život,
- vytváří si komplexní pohled na matematické vědy,
- v týmu i samostatně experimentuje a porovnává dosažené výsledky.

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- sérií úloh a problémů různé náročnosti umožňuje žákovi budovat vlastní řešitelské strategie i meta-strategie a tyto dále obohacovat, upřesňovat a rozvíjet;
- zdůrazňuje spekulativní přístup, který kultivuje kritické myšlení žáka.

Žák:

- chápe význam kontroly dosažených výsledků,
- uvědomuje si zjištění, že úloha má více, nebo žádné řešení,
- hledá vlastní postupy při řešení problémů,

- získává informace, které jsou potřebné k dosažení cíle,
- vyjadřuje závěry na základě ověřených výsledků a umí je obhajovat.

Kompetence komunikativní

Učitel:

- podporuje vzájemnou interakci žáků, zejména schopnost porozumět různým typům písemné informace
- vytváří vhodné úkoly a zadání aktivit, které vedou k efektivní práci ve skupině.

Žák:

- srozumitelně obhajuje vypočítané výsledky
- spolupracuje při řešení matematických zadání ve dvojici, menší skupině,
- při společné práci komunikuje způsobem, který umožní kvalitní spolupráci a tím i dosažení společného cíle.

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- volí adekvátně příklady a cvičení tak, aby se nacházely v zóně nejbližšího vývoje dítěte, tím buduje u žáků sebedůvěru;
- stanovovat pravidla pro práci skupiny i samostatnou práci a dodržovat je.

Žák:

- samostatným řešením přiměřeně náročných úkolů dosahuje pocitu sebeuspokojení a sebeúcty.

Kompetence pracovní

Učitel:

- vytváří podmínky při klidnou a soustředěnou práci;
- upozorňuje žáky na čas na konkrétní činnosti, aby se postupně žáci naučili s časem samo hospodařit.

Žák:

- naučí se bezpečně používat rýsovací a další potřeby a udržovat je v pořádku, tak aby byla zajištěna jejich funkčnost,
- dodržuje pravidla hygieny a bezpečnosti práce.

Kompetence občanské

Žák:

- si uvědomuje své školní povinnosti a přejímá odpovědnosti za svou domácí přípravu.

Průřezová témata, přesahy, souvislosti:

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Rozvoj schopností poznávání

- Cvičení soustředění, paměti, schopnosti řešit problémy při řešení matematických úloh.

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Kreativita

- Vymýšlení originálních způsobů řešení matematických problémů.

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Řešení problémů a rozhodovací dovednosti

- Rozvoj dovedností potřebných pro řešení problémů při řešení nestandardních logických úloh.

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Komunikace

- Cvičení naslouchání, přesného vyjadřování, používání přesných argumentů při diskusích o řešení úloh, pravidla kultivovaného dialogu, vysvětlování myšlenkových postupů.

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Mezilidské vztahy

- Respektování odlišností v uvažování, vzhled do myšlenkového světa druhého člověka při prezentaci různých způsobů řešení úloh.

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Hodnoty, postoje, praktická etika

- Pomáhající a prosociální chování - žáci si navzájem vysvětlují svoje myšlenkové postupy, podle svých vloh a schopností se v různých matematických prostředích střídají v roli pomáhajícího a přijímajícího pomoc.

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA - Kooperace a kompetice

- Rozvoj dovedností potřebných pro kooperaci při skupinové práci.

Vzdělávací obsah oblasti Matematika a její aplikace 1. – 3. ročník

Číslo a početní operace		
Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP Žák:	Učivo
M-3-1-01 používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků	• používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty • v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků	- úvod do užití čísel v běžném životě sčítání a odčítání do 20 - práce s čísly do 20, jejich osvojení přes poznání v realitě
M-3-1-02 čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1 000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti	• čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1 000, • užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti	- porovnávání čísel do 1000
M-3-1-03 užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose	• užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose	- čísla do 100 na číselné ose
M-3-1-04 provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly	• provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly	- z paměti sčítání a odčítání do 100 - násobení a dělení
M-3-1-05 řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace	• řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace	- používá přirozená čísla k popisu situací ze života - řeší a tvoří slovní úlohy, které vedou ke vztahu méně/více a n-krát více/n-krát méně

Závislosti, vztahy a práce s daty		
Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP Žák:	Učivo
M-3-2-01 orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času	• orientuje se v čase • provádí jednoduché převody jednotek času • chápe důvody zavedení jednotného měření, rozumí souvislostem mezi jednotkami • převádí jednotky délky, objemu a hmotnosti	- určování času - jednotky času - převody jednotek délky, objemu a hmotnosti

M-3-2-03 doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel	doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel	- tabulka, schéma, posloupnost čísel

Geometrie v rovině a prostoru		
Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP Žák:	Učivo
M-3-3-01 rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa; nachází v realitě jejich reprezentaci	- prostorová představivost- žák správně určí počty kostek, ze kterých je stavba postavena, sestaví stavbu dle kritérií - rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa; nachází v realitě jejich reprezentaci	- rozeznání, pojmenování a vymodelování vybraných těles - rýsování a znázornění základních útvarů, užívá jednoduchých konstrukcí - tvoření krychlových staveb, jejich přestavba a zaznamenání na papír
M-3-3-02 porovnáva velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky	porovnáva velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky	- porovnání velikosti útvarů - měření a odhad délky úsečky
M-3-3-03 rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině	rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině	- rozeznání a modelování jednoduchých souměrných útvarů v rovině - rozpoznání a znázornění ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru

Číslo a početní operace – 4. – 5. ročník		
Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP Žák	Učivo
M-5-1-01 využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení	využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení	- počítání (sčítání, odčítání, násobení, porovnávání a zaokrouhlování) v číselném oboru přes 1 000 000 - dělení jednomístným a dvoumístným číslem (se zbytkem) - jednoduché úlohy s parametrem a zobecňování získaných poznatků
M-5-1-02 provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel	provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel	- pamětné i písemné sčítání, odčítání - násobení vícemístných přirozených čísel - písemné dělení dvoumístným číslem (se zbytkem) - osvojení římských číslic a seznámení s jinými číselnými soustavami - řešení jednoduchých rovnic, řešení úloh se závorkami v oboru celých čísel
M-5-1-03 zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel	zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel	- porovnávání čísel v různých prostředích - zaokrouhlování - měření a zaokrouhlování údajů
M-5-1-04 řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel	řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel	- řešení slovních úloh včetně úloh s antisignálem - používání tabulek a grafů k modelování a řešení různých situací - tvorba obdobné úlohy - budování řešitelské strategie založené na použití simplifikace, izomorfismu, zobecnění a substituce

M-5-1-05 modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku	• modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku	- osvojení desetinných čísel a zlomků - porozumění pojmu kmenový zlomek - hledání situací, kdy je vhodné použití zlomku pro popis daného jevu - hledání výhod počítání se zlomky oproti počítání s desetinnými čísly,
M-5-1-06 porovná, sčítá a odčítá zlomky se stejným jmenovatelem v oboru kladných čísel	• porovná, sčítá a odčítá zlomky se stejným jmenovatelem v oboru kladných čísel	- operace se zlomky se jmenovateli 2, 3, 4, 5, 10 - řešení vizualizované úlohy se zlomky typu $1/n$ pro malé n - řešení jednoduchých úloh se zlomky, desetinnými čísly a procenty
M-5-1-07 přečte zápis desetinného čísla a vyznačí na číselné ose desetinné číslo dané hodnoty	• přečte zápis desetinného čísla a vyznačí na číselné ose desetinné číslo dané hodnoty	- pohyb po číselné ose - porozumění pojmu desetinné číslo
M-5-1-08 porozumí významu znaku „-“ pro zápis celého záp. O čísla a toto číslo vyznačí na číselné ose	• porozumí významu znaku „-“ pro zápis celého záporného čísla a toto číslo vyznačí na číselné ose	- vytvoření představy záporného čísla - porozumění pojmu záporné číslo

Závislosti, vztahy a práce s daty, Geometrie v rovině a prostoru – 4. – 5. ročník		
Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP	Učivo
M-5-2-01 vyhledává, sbírá a třídí data	• vyhledává, sbírá a třídí data	- sběr a práce s daty
M-5-2-02 čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy	• čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy	- používání tabulek a grafů k modelování a řešení různých situací - tvorba obdobné úlohy - práce s daty (tvorba statistického souboru z náhodných jevů, evidence souboru dat, tabulka i graf) - propedeutika statistiky a pravděpodobnosti, - vyhledání požadovaných dat

		v tabulce a diagramu - používání jednoduchých převodů jednotek času při práci s daty
M-5-3-01 narýsuje a znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnici); užívá jednoduché konstrukce	• narýsuje a znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnici); užívá jednoduché konstrukce	- rovinné útvary v různých prostředích: čtverec, obdélník, trojúhelník (rovnoramenný, rovnostranný, pravoúhlý), čtyřúhelník, pěti- a šestiúhelník, kruh, kružnice - šipkový zápis rovinného útvaru - krychlové stavby a jejich plány (půdorys, nárys, proces konstrukce a přestavby) - další prostorové útvary v různých prostředích: koule, kužel, válec, kvádr, jehlan - sítě těles - řešení jednoduchých výpočtových a konstrukčních úloh o trojúhelníku (těžnice, těžiště, výška, střední příčka) i o některých čtyřúhelnících
M-5-3-02 sčítá a odčítá graficky úsečky; určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran	• sčítá a odčítá graficky úsečky; určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran	- měření a poměřování - evidence údajů - kmenové zlomky v kontextu části (úsečky, rovinného obrazce) - práce s jednotkami délky a objemu
M-5-3-03 sestrojí rovnoběžky a kolmice	• sestrojí rovnoběžky a kolmice	- vzájemná poloha dvou přímek - popis konstrukce kolmic a rovnoběžek - konstrukce čtverce a obdélníku pomocí jejich úhlopříček - reprezentace úhlů pomocí hodin

M-5-3-04 určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu	• určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu	- parkety, dřívková geometrie, geodeska, čtverečkovaný papír, mřížový útvar - určení obsahu útvaru metodou rámování, měření obvodu, obsahu a objemu
M-5-3-05 rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru	• rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru	- středová a osová souměrnost - symetrie v různých prostředích

Nestandardní aplikační úlohy a problémy - 4. - 5. ročník		
Výstupy RVP	Výstupy ŠVP	Učivo
M-5-4-01 řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky	• řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky	- úlohy v různých prostředích (sémantické, strukturální, geometrické) - hledání kreativních řešení atypických úloh s důrazem na radost a krásu z objevování

Číslo a početní operace - 6. - 9. ročník		
Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP Žák:	Učivo
M-9-1-01 provádí početní operace v oboru celých a racionálních čísel; užívá ve výpočtech druhou mocninu a odmocninu	• provádí početní operace v oboru celých a racionálních čísel; užívá ve výpočtech druhou mocninu a odmocninu	- Racionální čísla (zlomky, procenta, desetinná čísla, souvislost mezi nimi), základní operace, řešení problémů
M-9-1-02 zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností, účelně využívá kalkulátor	• zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností, účelně využívá kalkulátor	- Práce s velkými čísly, zaokrouhlování, odhady, použití kalkulačky, výpočetní techniky
M-9-1-03 modeluje a řeší situace s využitím dělitelnosti v oboru přirozených čísel	• modeluje a řeší situace s využitím dělitelnosti v oboru přirozených čísel	- Dělitelnost čísla 2, 3, 4, 5, 10, prvočíslo

M-9-1-04 užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek-část (přirozeným číslem, poměrem, zlomkem, desetinným číslem, procentem)	• užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek-část (přirozeným číslem, poměrem, zlomkem, desetinným číslem, procentem)	- Racionální čísla (zlomky, procenta, desetinná čísla, souvislost mezi nimi), základní operace, řešení problémů
M-9-1-05 řeší modelováním a výpočtem situace vyjádřené poměrem; pracuje s měřítky map a plánů	• řeší modelováním a výpočtem situace vyjádřené poměrem; pracuje s měřítky map a plánů	- Poměr, měřítko
M-9-1-06 řeší aplikační úlohy na procenta (i pro případ, že procentová část je větší než celek)	• řeší aplikační úlohy na procenta (i pro případ, že procentová část je větší než celek)	- Aplikační úlohy na procenta (úrok)

M-9-1-07 matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných; určí hodnotu výrazu, sčítá a násobí mnohočleny, provádí rozklad mnohočlenu na součin pomocí vzorců a vytýkáním	• matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných; určí hodnotu výrazu, sčítá a násobí mnohočleny, provádí rozklad mnohočlenu na součin pomocí vzorců a vytýkáním	- Použití proměnné při řešení úloh -
M-9-1-08 formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic a jejich soustav	• formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic a jejich soustav	- Soustavy lineárních rovnic
M-9-1-09 analyzuje a řeší jednoduché problémy, modeluje konkrétní situace, v nichž využívá matematický aparát v oboru celých a racionálních čísel	• analyzuje a řeší jednoduché problémy, modeluje konkrétní situace, v nichž využívá matematický aparát v oboru celých a racionálních čísel	- Různé strategie řešení slovních úloh od metody pokus-omyl po využití jazyka algebry

Závislosti, vztahy a práce s daty – 6. – 9. ročník		
M-9-2-01 vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data	vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data	- práce s daty
M-9-2-02 porovnává soubory dat	porovnává soubory dat	- příklady závislostí z každodenního života a jejich vlastnosti - nákresy, schémata, diagramy, grafy, tabulky, četnost znaků, aritmetický průměr
M-9-2-03 určuje vztah přímé anebo nepřímé uměrnosti	určuje vztah přímé anebo nepřímé uměrnosti	- funkce - přímá a nepřímá úměrnost
M-9-2-04 vyjádří funkční vztah tabulkou, rovnicí, grafem	vyjádří funkční vztah tabulkou, rovnicí, grafem	- tabulky, rovnice, grafy
M-9-2-05 matematizuje jednoduché reálné situace s využitím funkčních vztahů	matematizuje jednoduché reálné situace s využitím funkčních vztahů	- funkce – pravoúhlá soustava souřadnic - přímá úměrnost, - lineární funkce

Geometrie v rovině a v prostoru – 6. – 9. ročník		
Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP Žák:	Učivo
M-9-3-01 zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů; využívá potřebnou matematickou symboliku	• zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů; využívá potřebnou matematickou symboliku	- základní rovinné útvary (trojúhelník, čtyřúhelník, kružnice, kruh) - vlastnosti, obvod, obsah
M-9-3-02 charakterizuje a třídí základní rovinné útvary	• charakt. a třídí zákl. rovinné útvary	- základní tělesa a jejich vlastnosti
M-9-3-03 určuje velikost úhlu měřením a výpočtem	• určuje velikost úhlu měřením a výpočtem	- úhel (měření, výpočty)
M-9-3-04 odhaduje a vypočítá obsah a obvod základních rovinných útvarů	• odhaduje a vypočítá obsah a obvod základních rovinných útvarů	- základní rovinné útvary (trojúhelník, čtyřúhelník, kružnice, kruh) - vlastnosti, obvod, obsah
M-9-3-05 využívá pojem množina všech bodů dané vlastnosti k charakteristice útvaru a k řešení polohových a nepolohových konstrukčních úloh	• využívá pojem množina všech bodů dané vlastnosti k charakteristice útvaru a k řešení polohových a nepolohových konstrukčních úloh	- základní rovinné útvary (trojúhelník, čtyřúhelník, kružnice, kruh) - vlastnosti, obvod, obsah
M-9-3-06 načrtne a sestrojí rovinné útvary	• načrtne a sestrojí rovinné útvary	- základní rovinné útvary (trojúhelník, čtyřúhelník, kružnice, kruh) - vlastnosti, obvod, obsah
M-9-3-07 užívá k argumentaci a při výpočtech věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků	• užívá k argumentaci a při výpočtech věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků	- shodnost, podobnost trojúhelníků

M-9-3-08 načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru ve středové a osově souměrnosti, určí osově a středově souměrný útvar	• načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru ve středové a osově souměrnosti, určí osově a středově souměrný útvar	- středová a osová souměrnost
M-9-3-09 určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (tělesa), analyzuje jejich vlastnosti	• určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (tělesa), analyzuje jejich vlastnosti	- základní tělesa a jejich vlastnosti
M-9-3-10 odhaduje a vypočítá objem a povrch těles	• odhaduje a vypočítá objem a povrch těles	- objem, povrch a síť kvádrů a krychle

M-9-3-11 načrtne a sestrojí síť základních těles	• načrtne a sestrojí síť základních těles	- síť základních těles
M-9-3-12 načrtne a sestrojí obraz jednoduchých těles v rovině	• načrtne a sestrojí obraz jednoduchých těles v rovině	- zobrazení 3D objektů v rovině
M-9-3-13 analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu	• analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu	- aplikační geometrické úlohy

Nestandardní aplikační úlohy a problémy – 6. – 9. ročník		
Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP Žák:	Učivo
M-9-4-01 užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací	• užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací	- logické úlohy
M-9-4-02 řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí	• řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí	- netradiční geometrické a logické úlohy

5. 3. Informatika

5. 3. 1. Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Informatika se zaměřuje především na rozvoj informatického myšlení (součástí je také abstrakce a algoritmizace) na porozumění základním principům digitálních technologií. Je založena na aktivních činnostech, při kterých žáci využívají informatické postupy a pojmy.

Poskytuje prostředky a metody ke zkoumání řešitelnosti problémů i hledání a nalézání jejich optimálních řešení. Vede k pochopení, jak digitální technologie fungují, přispívá jednak k porozumění zákonitostem digitálního světa, jednak k jejich efektivnímu, bezpečnému a etickému užívání. Dává prostor pro praktické aktivní činnosti a tvořivé učení se objevováním, spoluprací, řešením problémů, projektovou činností. Pomáhá porozumět světu kolem nich, jehož nedílnou součástí digitální technologie jsou.

Informatika také společně s ostatními obory pokládá základy uživatelských dovedností. Součástí je i bezpečné zacházení s technologiemi a osvojování dovedností a návyků, které vedou k prevenci rizikového chování. Škola klade důraz na rozvíjení digitální gramotnosti v ostatních předmětech, k tomu přispívá informatika svým specifickým dílem.

Žáci se učí se vytvářet, formálně zapisovat a systematicky posuzovat postupy vhodné pro automatizaci, zpracovávat i velké a nesourodé soubory dat, chápat základní principy kódování, modelování. Rozumět základním principům strojového učení a umělé inteligence. Díky porozumění tomu, jak informační technologie fungují, pak žáci s větší pravděpodobností chrání sebe, své soukromí, data i zařízení.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- systémovému přístupu při analýze situací a jevů světa kolem něj
- nacházení různých řešení a výběru toho nejvhodnějšího pro danou situaci
- ke zkušenosti, že týmová práce umocněná technologiemi může vést k lepším výsledkům než samostatná práce
- porozumění různým přístupům ke kódování informací i různým způsobům jejich organizace
- rozhodování na základě relevantních dat a jejich korektní interpretace, jeho obhajování pomocí věcných argumentů
- komunikaci pomocí formálních jazyků, kterým porozumí i stroje
- standardizování pracovních postupů v situacích, kdy to usnadní práci
- posuzování technických řešení z pohledu druhých lidí a jejich vyhodnocování v osobních, etických, bezpečnostních, právních, sociálních, ekonomických, environmentálních a kulturních souvislostech
- nezdolnosti při řešení těžkých problémů, zvládnání nejednoznačnosti a nejistoty a vypořádání se s problémy s otevřeným koncem
- otevřenosti novým cestám, nástrojům, snaze postupně se zlepšovat

Organizační a obsahové vymezení vyučovacího předmětu

Výuka probíhá na tabletech a noteboocích v běžných učebnách. Některá témata probíhají bez počítače. Výuka je orientována činnostně, s aktivním žákem, který objevuje, experimentuje, ověřuje své hypotézy, diskutuje, tvoří, řeší problémy, spolupracuje, pracuje projektově, konstruuje své poznání.

Časové vymezení:

nepovinně 3. ročník - 1 hodina

4. ročník - 1 hodina

5. ročník - 1 hodina

6. ročník - 1 hodina

7. ročník - 1 hodina

8. ročník - 1 hodina

9. ročník - 1 hodina

Metody výuky:

- samostatná práce
- práce ve skupinách
- praktické činnosti
- badatelské aktivity
- experiment
- použití videa
- diskuse

Vzdělávací obsah oblasti Informatika 4.- 5. ročník

Digitální technologie		
Výstupy RVP Žák: I-9-1-01 • najde a spustí aplikaci, pracuje s daty různého typu • dodržuje bezpečnostní a jiná pravidla pro práci s digitálními technologiemi	Očekávané výstupy ŠVP Žák: • pojmenuje jednotlivá digitální zařízení, se kterými pracuje, vysvětlí, k čemu slouží • vysvětlí, co je program a rozdíly mezi člověkem a počítačem • edituje digitální text, vytvoří obrázek • přehraje zvuk či video • uloží svoji práci do souboru, otevře	Učivo: • Digitální zařízení • Ovládání aplikací (schránka, krok zpět, zoom) • Kreslení bitmapových obrázků • Editace textu

	soubor • používá krok zpět, zoom • řeší úkol použitím schránky • dodržuje pravidla a pokyny při práci s digitálním zařízením	

Digitální technologie - Práce ve sdíleném prostředí

Očekávané výstupy RVP Žákyně/žák:	Očekávané výstupy ŠVP Žákyně/žák:	Učivo:
I-5-4-01 • najde a spustí aplikaci, pracuje s daty různého typu I-5-4-02 • propojí digitální zařízení, uvede možná rizika, která s takovým propojením souvisejí I-5-4-03 • dodržuje bezpečnostní a jiná pravidla pro práci s digitálními technologiemi	• uvede různé příklady využití digitálních technologií v zaměstnání rodičů • najde a spustí aplikaci, kterou potřebuje k práci • propojí digitální zařízení a uvede bezpečnostní rizika, která s takovým propojením souvisejí • pamatuje si a chrání své heslo, přihlásí se ke svému účtu a odhlásí se z něj • při práci s grafikou a textem přistupuje k datům i na vzdálených počítačích a spouští online aplikace • rozpozná zvláštní chování počítače a případně přivolá pomoc dospělého	• hardware a software • počítačové sítě: propojení technologií, • využití digitálních technologií v různých oborech • ergonomie, ochrana digitálního zařízení a zdraví uživatele • počítačová data, práce se soubory • internet • úložiště, sdílení dat, cloud, mazání dat, koš • technické problémy a přístupy k jejich řešení

Data, informace a modelování

Očekávané výstupy RVP Žák: I-5-1-02 • popíše konkrétní situaci, určí, co k ní již ví, a znázorní ji I-5-1-03 • vyčte informace z daného modelu • popíše konkrétní situaci, určí, co k ní již ví, a znázorní ji • vyčte informace z daného modelu	Očekávané výstupy ŠVP Žák: • sdělí informaci obrázkem • předá informaci zakódovanou pomocí textu či čísel • zakóduje/zašifruje a dekoduje/dešifruje text • zakóduje a dekoduje jednoduchý obrázek pomocí mřížky • obrázek složí z daných geometrických tvarů či navazujících úseček • pomocí grafu znázorní vztahy mezi objekty • pomocí obrázku znázorní jev • pomocí obrázkových modelů řeší zadané problémy	Učivo: • Piktogramy, emodži • Kód • Přenos na dálku • Šifra • Pixel, rastr, rozlišení • Tvary, skládání obrazce • Graf, hledání cesty • Schémata, obrázkové modely • Model

Informační systémy		
Očekávané výstupy RVP Žák: I-5-1-01 • uvede příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pomoci lépe se rozhodnout; vyslovuje odpovědi na základě dat • pro vymezený problém	Očekávané výstupy ŠVP Žák: • pracuje s texty, obrázky a tabulkami v učebních materiálech • doplní posloupnost prvků • umístí data správně do tabulky • doplní prvky v tabulce • v posloupnosti	Učivo: • Data, druhy dat • Doplnování tabulky a datových řad • Kritéria kontroly dat • Řazení dat v tabulce • Vizualizace dat v grafu

zaznamenává do existující tabulky nebo seznamu číselná i nečíselná data	opakujících se prvků nahradí chybný za správný	

**Základy programování – příkazy, opakující se vzory
Algoritmizace a programování**

Očekávané výstupy RVP Žákyně/žák: • sestavuje a testuje symbolické zápisy postupů • popíše jednoduchý problém, navrhne a popíše jednotlivé kroky jeho řešení • v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program; rozpozná opakující se vzory, používá opakování a připravené podprogramy • ověří správnost jím navrženého postupu či programu, najde a opraví v něm případnou chybu	Očekávané výstupy ŠVP Žákyně/žák: • v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program pro ovládání postavy • v programu najde a opraví chyby • rozpozná opakující se vzory, používá opakování, stanoví, co se bude opakovat a kolikrát • vytvoří a použije nový blok • upraví program pro obdobný problém	Učivo: • Příkazy a jejich spojování • Opakování příkazů • Pohyb a razítkování • Stejný cíl - různé algoritmy • Vlastní bloky a jejich vytváření • Kombinace procedur

Informační systémy		
Očekávané výstupy RVP Žák: • v systémech, které ho obklopují, rozezná jednotlivé prvky a vztahy mezi nimi	Očekávané výstupy ŠVP Žák: • nalezne ve svém okolí systém a určí jeho prvky • určí, jak spolu prvky souvisí	Učivo: • Systém, struktura, prvky, vztahy

Algoritmizace a programování

Očekávané výstupy RVP Žák:	Očekávané výstupy ŠVP Žák:	Učivo:
● sestavuje a testuje symbolické zápisy postupů ● popíše jednoduchý problém, navrhne a popíše jednotlivé kroky jeho řešení ● v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program; rozpozná opakující se vzory, používá opakování a připravené podprogramy ● ověří správnost jím navrženého postupu či programu, najde a opraví v něm případnou chybu	● v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program řídicí chování postavy ● v programu najde a opraví chyby ● rozpozná opakující se vzory, používá opakování, stanoví, co se bude opakovat a kolikrát ● rozpozná, jestli se příkaz umístí dovnitř opakování, před nebo za něj ● vytváří, používá a kombinuje vlastní bloky ● přečte zápis programu a vysvětlí jeho jednotlivé kroky ● rozhodne, jestli a jak lze zapsaný program nebo postup zjednodušit ● cíleně využívá náhodu při volbě vstupních hodnot příkazů	● Kreslení čar ● Pevný počet opakování ● Ladění, hledání chyb ● Vlastní bloky a jejich vytváření ● Změna vlastností postavy pomocí příkazu ● Náhodné hodnoty ● Čtení programů ● Programovací projekt

Vzdělávací obsah oblasti Informatika 6. třída

Kódování a šifrování dat a informací		
Data, informace a modelování		
Očekávané výstupy RVP Žák: • navrhuje a porovnává různé způsoby kódování dat s cílem jejich uložení a přenosu	Očekávané výstupy ŠVP Žák: • rozpozná zakódované informace kolem sebe • zakóduje a dekáduje znaky pomocí znakové sady • zašifruje a dešifruje text pomocí několika šifer • zakóduje v obrázku barvy více způsoby • zakóduje obrázek pomocí základní geometrických tvarů • zjednoduší zápis textu a obrázku, pomocí kontrolního součtu ověří úplnost zápisu • ke kódování využívá i binární čísla	Učivo: • Přenos informací, standardizované kódy • Znakové sady • Přenos dat, symetrická šifra • Identifikace barev, barevný model • Vektorová grafika • Zjednodušení zápisu, kontrolní součet • Binární kód, logické A a NEBO

Práce s daty - Informační systémy		
Očekávané výstupy RVP Žák: • získá z dat informace, interpretuje data, odhaluje chyby v cizích interpretacích dat • sám evidenci vyzkouší a následně zhodnotí její funkčnost, případně	Očekávané výstupy ŠVP Žákyně/žák: • najde a opraví chyby u různých interpretací týchž dat (tabulka versus graf) • odpoví na otázky na základě dat v tabulce • popíše pravidla uspořádání	Učivo: • Data v grafu a tabulce • Evidence dat, názvy a hodnoty v tabulce • Kontrola hodnot v tabulce • Filtrování, řazení a třídění dat • Porovnání dat v tabulce a grafu • Řešení problémů s

navrhne její úpravu	v existující tabulce • doplní podle pravidel do tabulky prvky, záznamy • navrhne tabulku pro záznam dat • propojí data z více tabulek či grafů	daty

Informační systémy		
Očekávané výstupy RVP Žák: • vysvětlí účel informačních systémů, které používá, identifikuje jejich jednotlivé prvky a vztahy mezi nimi; zvažuje možná rizika při navrhování i užívání informačních systémů	Očekávané výstupy ŠVP Žák: • popíše pomocí modelu alespoň jeden informační systém, s nímž ve škole aktivně pracují • pojmenuje role uživatelů a vymezí jejich činnosti a s tím související práva	Učivo: • Školní informační systém, uživatelé, činnosti, práva, databázové relace

Digitální technologie		
Očekávané výstupy RVP Žákyně/žák: • ukládá a spravuje svá data ve vhodném formátu s ohledem na jejich další zpracování či přenos • vybírá nejvhodnější způsob připojení digitálních zařízení do počítačové sítě; uvede příklady sítí a popíše jejich charakteristické znaky • poradí si s typickými závadami	Očekávané výstupy ŠVP Žákyně/žák: • nainstaluje a odinstaluje aplikaci, aktualizuje • uloží textové, grafické, zvukové a multimediální soubory • vybere vhodný formát pro uložení dat • vytvoří jednoduchý model domácí sítě; popíše, která zařízení jsou připojena do školní sítě	Učivo: • Datové a programové soubory a jejich asociace v operačním systému • Správa souborů, struktura složek • Instalace aplikací, aktualizace • Domácí a školní počítačová síť • Fungování a služby internetu • Princip e-mailu • Přístup k datům: metody zabezpečení přístupu, role

a chybovými stavy počítače • dokáže usměrnit svoji činnost tak, aby minimalizoval riziko ztráty či zneužití dat; popíše fungování a diskutuje omezení zabezpečovacích řešení	• porovná různé metody zabezpečení účtů • spravuje sdílení souborů • pomocí modelu znázorní cestu e-mailové zprávy • zkontroluje, zda jsou části počítače správně propojeny, nastavení systému či aplikace, ukončí program bez odezvy	a přístupová práva (vidět obsah, číst obsah, měnit obsah, měnit práva), digitální stopa • Postup při řešení problému s digitálním zařízením (např. nepropojení, program bez odezvy, špatné nastavení, hlášení / dialogová okna)

Vzdělávací obsah oblasti Informatika 7. třída

Algoritmizace a programování		
Očekávané výstupy RVP Žákyně/žák: • po přečtení jednotlivých kroků algoritmu nebo programu vysvětlí celý postup; určí problém, který je daným algoritmem řešen • vybere z více možností vhodný algoritmus pro řešení problém a svůj výběr zdůvodní; upraví daný algoritmus pro jiné problémy, navrhne různé algoritmy pro řešení problému • v blokově orientovaném programovacím jazyce vytvoří přehledný program s ohledem na jeho možné důsledky a	Očekávané výstupy ŠVP Žákyně/žák: • v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program, dbá na jeho čitelnost a přehlednost • po přečtení programu vysvětlí, co vykoná • ověří správnost programu, najde a opraví v něm chyby • používá cyklus s pevným počtem opakování, rozezná, zda má být příkaz uvnitř nebo vně opakování, • vytváří vlastní bloky a používá je v dalších programech • diskutuje různé programy pro řešení	Učivo: • Vytvoření programu • Opakování • Podprogramy

svou odpovědnost za ně; program vyzkouší a opraví v něm případné chyby; používá opakování, větvení programu, proměnné • ověří správnost postupu, najde a opraví v něm případnou chybu	problému • vybere z více možností vhodný program pro řešení problém a svůj výběr zdůvodní	

Data, informace a modelování

Očekávané výstupy RVP Žák: • vymezí problém a určí, jaké informace bude potřebovat k jeho řešení; situaci modeluje pomocí grafů, případně obdobných schémat; porovná svůj navržený model s jinými modely k řešení stejného problému a vybere vhodnější, svou volbu zdůvodní • zhodnotí, zda jsou v modelu všechna data potřebná k řešení problému; vyhledá chybu v modelu a opraví ji	Očekávané výstupy ŠVP Žák: • vysvětlí známé modely jevů, situací, činností • v mapě a dalších schématech najde odpověď na otázku • pomocí ohodnocených grafů řeší problémy • pomocí orientovaných grafů řeší problémy • vytvoří model, ve kterém znázorní více souběžných činností	Učivo: • Standardizovaná schémata a modely • Ohodnocené grafy, minimální cesta grafu, kostra grafu • Orientované grafy, automaty • Modely, paralelní činnost

Algoritmizace a programování		
Očekávané výstupy RVP Žák: • po přečtení jednotlivých kroků algoritmu nebo programu vysvětlí celý postup; určí problém, který je daným algoritmem řešen • vybere z více možností vhodný algoritmus pro řešený problém a svůj výběr zdůvodní; upraví daný algoritmus pro jiné problémy, navrhne různé algoritmy pro řešení problému • v blokově orientovaném programovacím jazyce vytvoří přehledný program s ohledem na jeho možné důsledky a svou odpovědnost za ně; program vyzkouší a opraví v něm případné chyby; používá opakování, větvení programu, proměnné • ověří správnost postupu, najde a opraví v něm případnou chybu	Očekávané výstupy ŠVP Žák: • v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví přehledný program k vyřešení problému • po přečtení programu vysvětlí, co vykoná • ověří správnost programu, najde a opraví v něm chyby • používá podmínky pro ukončení opakování, rozezná, kdy je podmínka splněna • spouští program myší, klávesnicí, interakcí postav • vytváří vlastní bloky a používá je v dalších programech • diskutuje různé programy pro řešení problému • vybere z více možností vhodný program pro řešený problém a svůj výběr zdůvodní • hotový program upraví pro řešení příbuzného problému	Učivo: • Opakování s podmínkou • Události, vstupy • Objekty a komunikace mezi nimi

Vzdělávací obsah oblasti Informatika 8. třída

Algoritmizace a programování		
Očekávané výstupy RVP Žák: • po přečtení jednotlivých kroků algoritmu nebo programu vysvětlí celý postup; určí problém, který je daným algoritmem řešen • vybere z více možností vhodný algoritmus pro řešený problém a svůj výběr zdůvodní; upraví daný algoritmus pro jiné problémy, navrhne různé algoritmy pro řešení problému • v blokově orientovaném programovacím jazyce vytvoří přehledný program s ohledem na jeho možné důsledky a svou odpovědnost za ně; program vyzkouší a opraví v něm případné chyby; používá opakování, větvení programu, proměnné • ověří správnost postupu, najde a opraví v něm případnou chybu	Očekávané výstupy ŠVP Žák: • v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví přehledný program k vyřešení problému • po přečtení programu vysvětlí, co vykoná • ověří správnost programu, najde a opraví v něm chyby • používá podmínky pro větvení programu, rozezná, kdy je podmínka splněna • spouští program myší, klávesnicí, interakcí postav • používá souřadnice pro programování postav • používá parametry v blocích, ve vlastních blocích • vytvoří proměnnou, změní její hodnotu, přečte a použije její hodnotu • diskutuje různé programy pro řešení problému • hotový program upraví pro řešení příbuzného problému	Učivo: • Větvení programu, rozhodování • Grafický výstup, souřadnice • Podprogramy s parametry

Informační systémy		
Očekávané výstupy RVP Žák: • vymezí problém a určí, jak při jeho řešení využije evidenci dat; na základě doporučeného i vlastního návrhu sestaví tabulku pro evidenci dat a nastaví pravidla a postupy pro práci se záznamy v evidenci dat • nastavuje zobrazení, řazení a filtrování dat v tabulce, aby mohl odpovědět na položenou otázku; využívá funkce pro automatizaci zpracování dat	Očekávané výstupy ŠVP Žák: • při tvorbě vzorců rozlišuje absolutní a relativní adresu buňky • používá k výpočtům funkce pracující s číselnými a textovými vstupy (průměr, maximum, pořadí, zleva, délka, počet, když) • řeší problémy výpočtem s daty • připiše do tabulky dat nový záznam • seřadí tabulku dat podle daného kritéria (velikost, abecedně) • používá filtr na výběr dat z tabulky, sestaví kritérium pro vyřešení úlohy • ověří hypotézu pomocí výpočtu, porovnáním nebo vizualizací velkého množství dat	Učivo: • Relativní a absolutní adresy buněk • Použití vzorců u různých typů dat • Funkce s číselnými vstupy • Funkce s textovými vstupy • Vkládání záznamu do databázové tabulky • Řazení dat v tabulce • Filtrování dat v tabulce • Zpracování výstupů z velkých souborů dat

Vzdělávací obsah oblasti Informatika 9. třída

Algoritmizace a programování		
Očekávané výstupy RVP Žák: - rozdělí problém na jednotlivě řešitelné části a navrhne a popíše kroky k jejich řešení - vybere z více možností vhodný algoritmus pro řešení problém a svůj výběr zdůvodní; upraví daný algoritmus pro jiné problémy, navrhne různé algoritmy pro řešení problému - v blokově orientovaném programovacím jazyce vytvoří přehledný program s ohledem na jeho možné důsledky a svou odpovědnost za ně; program vyzkouší a opraví v něm případné chyby; používá opakování, větvení programu, proměnné - ověří správnost postupu, najde a opraví v něm případnou chybu	Očekávané výstupy ŠVP Žák: - řeší problémy sestavením algoritmu - v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví přehledný program k vyřešení problému - ověří správnost programu, najde a opraví v něm chyby - diskutuje různé programy pro řešení problému - vybere z více možností vhodný program pro řešení problém a svůj výběr zdůvodní - řeší problém jeho rozdělením na části pomocí vlastních bloků - hotový program upraví pro řešení příbuzného problému - zvažuje přístupnost vytvořeného programu různým skupinám uživatelů a dopady na ně	Učivo: - Programovací projekt a plán jeho realizace - Popsání problému - Testování, odladění, odstranění chyb - Pohyb v souřadnicích - Ovládání myši, posílání zpráv - Vytváření proměnné, seznamu, hodnoty prvků seznamu - Nástroje zvuku, úpravy seznamu - Import a editace kostýmů, podmínky - Návrh postupu, klonování - Animace kostýmů postav, události - Analýza a návrh hry, střídání pozadí, proměnné - Výrazy s proměnnou - Tvorba hry s ovládaním, více seznamů - Tvorba hry, příkazy hudby, proměnné a seznamy

Digitální technologie		
Očekávané výstupy RVP Žák: • popíše, jak funguje počítač po stránce hardwaru i operačního systému; diskutuje o fungování digitálních technologií určujících trendy ve světě • ukládá a spravuje svá data ve vhodném formátu s ohledem na jejich další zpracování či přenos • vybírá nejvhodnější způsob připojení digitálních zařízení do počítačové sítě; uvede příklady sítí a popíše jejich charakteristické znaky • poradí si s typickými závadami a chybovými stavy počítače • dokáže usměrnit svoji činnost tak, aby minimalizoval riziko ztráty či zneužití dat; popíše fungování a diskutuje omezení zabezpečovacích řešení	Očekávané výstupy ŠVP Žák: • pojmenuje části počítače a popíše, jak spolu souvisí • vysvětlí rozdíl mezi programovým a technickým vybavením • diskutuje o funkcích operačního systému a popíše stejné a odlišné prvky některých z nich • na příkladu ukáže, jaký význam má komprese dat • popíše, jak fungují vybrané technologie z okolí, které považuje za inovativní • na schematickém modelu popíše princip zasílání dat po počítačové síti • vysvětlí vrstevníkovi, jak fungují některé služby internetu • diskutuje o cílech a metodách hackerů • vytvoří myšlenkovou mapu prvků zabezpečení počítače a dat • diskutuje, čím vším vytváří svou digitální stopu	Učivo: Hardware a software • Složení současného počítače a principy fungování jeho součástí • Operační systémy: funkce, typy, typické využití • Komprese a formáty souborů • Fungování nových technologií kolem mě (např. smart technologie, virtuální realita, internet věcí, umělá inteligence) Sítě • Typy, služby a význam počítačových sítí • Fungování sítě: klient, server, switch, paketový přenos dat, IP adresa • Struktura a principy Internetu, datacentra, cloud • Web: fungování webu, webová stránka, webový server, prohlížeč, odkaz/URL • Princip cloudové aplikace (např. e-mail, e-shop, streamování) Bezpečnost • Bezpečnostní rizika: útoky (cíle a metody útočníků), nebezpečné aplikace a systémy • Zabezpečení

		počítače a dat: aktualizace, antivir, firewall, zálohování a archivace dat Digitální identita • Digitální stopa: sledování polohy zařízení, záznamy o přihlašování a pohybu po internetu, sledování komunikace, informace o uživateli v souboru (metadata); sdílení a trvalost (nesmazatelnost) dat • Fungování a algoritmy sociálních sítí, vyhledávání a cookies

5. 4. Člověk a jeho svět

5. 4. 1. Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět je na prvním stupni realizována v předmětu Svět v souvislostech, kde jsou integrována témata týkající se jedince, jeho vztahů v rodině i ve třídě, života ve městě, přírody, historie a kultury. Smyslem je vybavit žáka vědomostmi a dovednostmi pro jeho praktický život v daném věku. Žáci se učí pozorovat a pojmenovávat věci, jevy a děje, chápat jejich vzájemné vztahy a souvislosti, a tím si utváří prvotní ucelený obraz světa.

Učivo předmětu Svět v souvislostech se po celé období prvního stupně prolíná s ostatními vyučovacími předměty ve třídě – je určující svým tématem. V tomto předmětu jsou také žáci seznámeni s nebezpečími ohrožujícími jejich zdraví a život (zdravý životní styl, dopravní výchova, sexuální výchova, pravidla chování za mimořádných událostí, první pomoc, prevence sociálně patologických jevů atd.).

Učitel dle svého uvážení v závislosti na současných schopnostech žáků může zařadit učivo vyššího ročníku.

Časové vymezení:

1. ročník – 2 hodiny
2. ročník – 2 hodiny
3. ročník – 2 hodiny
4. ročník – 2 hodiny
5. ročník – 3 hodiny

Metody výuky, které v hodinách uplatňujeme:

- individuální práce (volná práce)
- spolupráce dětí (vzájemná pomoc a učení, volná práce dvojic a malých skupin)
- samostatná práce skupin podle zadaných kritérií
- individuální práce žáka podle zadaných kritérií
- individuální lekce (učitel – žák)
- práce v páru (žák – žák)
- skupinové lekce (učitel – skupina žáků)
- práce s textem
- práce s filmem
- exkurze
- zážitková pedagogika
- kurzy
- workshopy
- integrovaná tematická výuka
- problémová výuka
- badatelská výuka
- experimenty
- školní akce
- projekty

Výchovné a vzdělávací strategie:

- učitel respektuje osobnost a individuální potřeby žáka
- učitel připravuje prostředí a zajišťuje vhodné podmínky pro rozvoj a učení žáků
- učitel diferencuje svůj přístup k žákům dle jejich schopnosti samostatné práce a kde je to možné, ustupuje do pozadí
- učitel pracuje s žáky pomocí individuálních i skupinových lekcí, v nichž prezentuje možné postupy práce
- učitel pozoruje jednotlivé děti i celý kolektiv a na základě pozorování zařazuje vhodné aktivity
- učitel využívá souvislostí mezi tématy i souvislostí s realitou blízkou žákovi
- na postupu práce se učitel domlouvá s žákem, dílčí vzdělávací cíle stanovuje učitel ve spolupráci s žákem a jeho zákonným zástupcem
- učitel si vede záznamy o pokrocích žáka a o dosažených cílech vzdělávání

Výchovné a vzdělávací strategie, jimiž učitelé cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků:

Kompetence k učení

- Žák:
- seznamuje se se svým učebním stylem a umí s ním pracovat za účelem dosahování vytyčených vzdělávacích cílů
- Učitel:
- nabízí žákům různé způsoby, metody a strategie učení, které jim umožní samostatně organizovat a řídit vlastní učení
  - nabízí žákům rozmanité materiály
  - vede žáky k aktivnímu vyhledávání a třídění informací, jejich propojování a systematizaci
  - vede žáky k samostatnému pozorování a porovnávání získaných výsledků,
  - umožňuje žákům poznávat smysl a cíl učení a posuzovat vlastní pokrok
  - na základě prožitku úspěchu véde žáky k potřebě dalšího studia a celoživotního vzdělávání

Kompetence k řešení problému

- Žák:
- nalézá daná pravidla na základě samostatného bádání;
  - promýšlí způsob řešení;
  - nalézá chyby, považuje je za způsob vlastního poznání a zdůvodňuje správná řešení
  - buduje vlastní řešitelské strategie i meta-strategie a tyto dále obohacuje, upřesňuje a rozvíjí
- Učitel:
- zadává žákům problémové úkoly, které vyžadují jeho aktivní zapojení a nalezení řešení, poskytuje mu oporu při jejich hledání, pokud ji žák vyžaduje
  - nabízí žákům materiály k vyřešení problému, případně může žáky odkázat

- na potřebné zdroje
- vede žáky k tomu, aby vnímali problémové situace ve škole i mimo ni, učí je rozpoznávat a chápat problémy a nesrovnalosti
- ukazuje žákům různé zdroje informací, které mohou vést k řešení problému a vést je k jejich ověřování a srovnávání
- vede žáky k ověřování správnosti řešení problému

Kompetence komunikativní

- Žák:
- učí se správně vyjadřovat v mluveném i písemném projevu
- Učitel:
- nabízí žákům rozmanité vzorové komunikační situace z běžného života a podněcuje žáka, aby se nad nimi zamýšlel a aktivně komunikoval;
  - poskytuje žákům různé typy textů ke čtení a navrágí je k jejich následnému rozboru
  - rozvíjí u dětí dovednost správně, výstižně a logicky formulovat své myšlenky a názory na lidskou společnost, přírodní jevy a historické události,
  - seznamuje žáky s různými typy textů a obrazových materiálů o probíraných tématech,
  - vede žáky k využívání širokých možností informačních a komunikačních prostředků.

Kompetence sociální a personální

- Žák:
- komunikuje ve dvojici nebo v malé skupině;
  - ocení dovednosti druhých a v případě potřeby požádá o pomoc;
  - se stává sebevědomým ve svém mluveném a psaném projevu a je schopen nabídnout svou pomoc druhým,
  - úspěšným řešením problémů narůstající obtížností získává žák sebedůvěru a poznání, že jeho radost je závislá na klimatu třídy, jej vede k sociálně pozitivnímu chování.
- Učitel:
- vede žáky ke schopnosti pracovat ve dvojici a v menší pracovní skupině při vyhledávání informací i zpracovávání výstupů v oblasti výstupů vlastivědného a přírodovědného charakteru;
  - učí žáky vzájemnému hodnocení nabídkou hodnotících kritérií;
  - předkládá žákům možnosti stanovení pravidel pro činnost skupiny a vede je k jejich dodržování;
  - individuálním přístupem buduje sebedůvěru žáka.

Kompetence občanské

- Žák:
- respektuje názory druhých lidí;
  - vžívá se do situací ostatních.
- Učitel:
- naslouchá názorům žáků a respektuje je, čímž vytváří model chování pro žáky;
  - pomáhá s žáky spoluvytvářet bezpečné prostředí, vede žáky k vzájemnému naslouchání;
  - nabízí žákům texty podněcující jejich vcítění se do situace za účelem rozvoje jejich sociálních dovedností a navádí je k zamýšlení se nad těmito situacemi;
  - na základě příkladů z historie a geografie vede žáky k respektování přesvědčení druhých lidí;
  - vede žáky k chápání základních vztahů v různých ekosystémech a souvisejících environmentálních problémů;
  - ukazuje žákům význam jednotlivých složek životního prostředí i prostředí jako celku.

Kompetence pracovní

- Žák:
- upevňuje si pracovní návyky, dokončí zadaný úkol, udržuje si čisté pracovní prostředí.
- Učitel:
- vede žáky k vytvoření si pracovních návyků, zamýšlí se s nimi nad výhodami, které tyto návyky přináší.

Průřezová témata, přesahy, souvislosti:

Do výuky jsou formou integrace průběžně zařazována průřezová témata v souvislosti s aktuálními situacemi a problémy současného světa. Jedná se o následující průřezová témata:

OSOBNOSTNÍ a SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

- **Rozvoj schopností poznávání**

Při častém pobytu v přírodě žáci poznávají přírodu všemi smysly, při práci se učí vyhledávat a kriticky hodnotit informace.

- **Sebepoznání a sebepojetí**

Žáci se dostávají během hodin do rozličných sociálních interakcí. Využíváme principy zážitkové pedagogiky pro sebepoznání žáků i pro rozvoj dobrých vztahů. Žáci se učí reflektovat svoji práci i svoje interakce s druhými lidmi.

- **Seberegulace a sebeorganizace**

Při samostatné či skupinové práci se učí plánovat, dosahovat dílčích cílů a hodnotit výstupy svojí práce.

- **Psychohygienu**

Žáci a učitelé společně plánují práci a učí se spolu komunikovat tak, aby vytvářeli bezpečné prostředí a předcházeli zbytečným stresovým situacím. Dbáme také na střídání práce a odpočinku, střídání různých druhů činností. Žáci se tak principy psychohygieny učí v praxi. Zároveň do výuky zařazujeme práci na konkrétních dovednostech potřebných při zvládnutí stresových situací. Učíme děti, kde hledat pomoc, pokud se dostanou do obtížné situace.

- **Kreativita**

Při práci mají žáci velkou možnost přinášet vlastní nápady, posuzovat jejich možnosti naplnění a přenášet je do reality. Zároveň zařazujeme hry a aktivity na rozvoj tvořivosti.

- **Mezilidské vztahy**

Při společné práci i při specifickém použití metod zážitkové pedagogiky ve škole i při výjezdech zařazujeme aktivity a hry zaměřené na vztahy mezi žáky. Podporujeme společnou práci, vzájemnou pomoc a vrstevnické učení.

- **Komunikace**

Efektivní, asertivní, nenásilné komunikaci se věnujeme napříč všemi vzdělávacími oblastmi – hlavně praktickým používáním při běžných denních situacích či při reflexi proběhlých aktivit. Zároveň se žáci setkávají i s různými technikami a cvičením na rozvoj různých aspektů mezilidské komunikace. Zařazujeme cvičení na trénink naslouchání, přesného vyjadřování, používání přesných argumentů při diskusích o řešení úloh, pravidla kultivovaného dialogu, vysvětlování myšlenkových postupů.

- **Kooperace a kompetice**

Žáci spolupracují ve skupinách, učí se přinášet vlastní nápady, respektovat názory druhých, navazovat na myšlenky spolužáků. Reflektují svoji roli ve skupině.

- **Řešení problémů a rozhodovací dovednosti**

Žáci směřují ke studijní a pracovní autonomii a k tomu, aby byli schopni reagovat na problémy vzniklé při společné či individuální práci. Učitelé jim vytvářejí bezpečné prostředí a nabízejí jim pomoc tak, aby míra zodpovědnosti kladená na žáka odpovídala jeho možnostem a nabízela mu možnost adekvátního seberozvoje.

- **Hodnoty, postoje, praktická etika**

Ve škole je prostor pro reflexi a analýzu vlastních i cizích postojů a hodnot a jejich uplatňování v mezilidských situacích. Klademe větší důraz na společnou práci než na soutěživost a srovnávání žáků a rozvíjíme tak pomáhající a prosociální chování.

VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA

- **Občan, občanská společnost a stát**

Žáci reflektují základní principy demokratického společenského systému i jiných společenských uspořádání, znají základní lidská práva a přemýšlí o jejich uplatňování ve vztahu k sobě, spolužákům i dalším členům společnosti.

- **Formy participace občanů v politickém životě**

Žáci se úměrně věku učí podílet na veřejném životě, aktivně ovlivňují svoje nejbližší okolí. Seznamují se s volebním systémem a s možností zapojení lidí do společenských organizací a hnutí.

- **Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování**

Při řešení konfliktů a problémů v životě školy se žáci učí používat demokratické principy. Seznamují se s principy demokracie jako protiváhy diktatury a anarchie.

- **Občanská společnost a škola**

V rámci projektů se žáci setkávají s demokratickými přístupy při rozhodování o náplni výuky a podílejí se na jejím průběhu.

VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH a GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH

- **Evropa a svět nás zajímá**

Žáci se dozívají informace o evropských zemích při reflexi vlastních zážitků z cestování či na společných výjezdech.

- **Objevujeme Evropu a svět**

Žáci zkoumají životní styl v různých státech Evropy a ve světě prostřednictvím vlastních cestovatelských zážitků i prostřednictvím internetu a sociálních sítí.

- **Jsme Evropané**

Při výuce historie se seznamujeme s klíčovými mezníky evropské historie, zkoumáme přínosy a problémy evropské integrace.

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

- **Kulturní diference**

Při zkoumání historického vývoje i současného života ve společnosti se žáci učí vnímat jedinečnost každého člověka, poznávají kulturní zakotvení a zvláštnosti různých etnik.

- **Lidské vztahy**

Při společné práci ve věkově smíšených i homogenních skupinách se žáci učí spolupracovat, vžít se do role druhého, zapojit do společného díla všechny žáky s úžnými schopnostmi, názory, či pocházející z odlišného kulturního prostředí.

- **Etnický původ**

Při práci na multidisciplinárních projektech se žáci seznamují s odlišností etnických skupin a kultur, s postavením národnostních menšin. Poznávají rovnocennost

různých kultur a potřebu vzájemného respektu. Učí se rozeznat projevy rasové nesnášenlivosti.

- **Multikulturalita**

Poznáváním specifik různých kultur současného světa a komunikací s příslušníky odlišných sociokulturních skupin žáci přijímají multikulturalitu jako prostředek vzájemného obo

- **Princip sociálního smíru a solidarity**

Během výuky se žáci seznamují a s jinakostí a učí se jí přijímat ji jako běžnou součást života. hacování.

ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA

- **Ekosystémy**

Žáci poznávají komplexní ekosystémy jak v okolí školy, tak v různých přírodních krajinách na výjezdech. Zkoumají vztahy a souvislosti mezi jednotlivými částmi ekosystémů.

- **Základní podmínky života**

Při častých pobytech v přírodě si žáci uvědomují sepětí člověka s přírodou a svoji závislost na základních přírodních podmínkách.

- **Lidské aktivity a problémy životního prostředí**

Žáci si uvědomují hodnotu přírody, jsou schopni posoudit různé aspekty vlivu člověka na stav planety Země.

- **Vztah člověka k prostředí**

Přemýšlíme o životním cyklu výrobků, které používáme, o původu potravin, které jíme. Žáci se věnují tomu, jak se k přírodě šetrně chovat. Mají povědomí o různých ekologických problémech a o možnostech jejich řešení.

MEDIÁLNÍ VÝCHOVA

- **Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení**

Žáci se učí analyzovat mediální sdělení, vnímat ho kriticky.

- **Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality**

Žáci se učí kriticky posuzovat mediální sdělení, učí se odlišit sdělení ovlivněné představami a předsudky od sdělení vycházející ze znalosti problematiky.

- **Stavba mediálních sdělení**

Žáci analyzují mediální sdělení, rozeznávají principy používané při sestavování zpravodajství.

- **Vnímání autora mediálních sdělení**

Při analýze mediovaného sdělení se žáci učí rozeznávat postoje a názory autora, vyjádření hodnocení, manipulativní prvky.

- **Fungování a vliv médií ve společnosti**

Při práci na projektech týkajících se problémů ve společnosti žáci kriticky hodnotí vliv médií.

- **Tvorba mediálního sdělení**

Výstupy žáci prezentují nejrůznějšími mediálními prostředky jak pro komunitu lidí spojenou se školou, tak pro širší publikum.

- **Práce v realizačním týmu**

Žáci se zapojují realizačních týmů, v kterých prezentují výsledky svých bádání prostřednictvím různých mediálních sdělení.

Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět v 1. - 3. ročníku

Místo, kde žijeme		
Výstupy RVP	Výstupy ŠVP	Učivo
ČJS-3-1-01 vznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí	• získává informace z plánů známých míst • orientuje se v nich a vyhodnotí riziková místa	- práce s plánem okolí školy, škola, domov a jejich okolí - základy práce s mapou
ČJS-3-1-02 začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (městě)	• poznává kraje ČR, rozliší pojmy obec/město • poznává geografické okolí místa, kde žije a umí ho začlenit do širšího kontextu	- regiony ČR, město/obec
ČJS-3-1-03 rozliší přír. a umělé prvky v okol. krajině a vyjádří různými způsoby její estet. hodnoty a rozmanitosti	• rozpozná základní krajinné prvky a dokáže rámcově zhodnotit jejich přínos	- místní krajina, okolní krajina, vztahy krajiny a člověka

Lidé kolem nás		
Výstupy RVP	Výstupy ŠVP	Učivo
ČJS-3-2-01 rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům	• orientuje se v základních rodinných vztazích • umí pojmenovat členy rodiny • respektuje a vnímá odlišnosti mezi lidmi	- rodina, chování lidí, mezilidské soužití
ČJS-3-2-02 odvodí význam a potřebu různých povolání pracovních činností	• pojmenuje základní povolání a přiřadí k nim související pracovní činnosti	- práce a volný čas

Lidé a čas		
Výstupy RVP Žák	Výstupy ŠVP Žák	Učivo
ČJS-3-3-01 využívá časové údaje při řešení různých situací v den. životě, rozlišuje děj v min., přít. a bud.	• orientuje se v čase • popíše své zážitky z minulosti a časově je zařadí • umí si rámcově naplánovat svůj denní i týdenní program	- orientace v čase a časový řád

ČJS-3-3-02 pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu, interpretuje některé pověsti nebo báje spjaté s místem, v němž žije	• zajímá se o kulturní a historická specifika místa, v němž žije, a dokáže získané informace předat ostatním	- minulost a současnost regionu
ČJS-3-3-03 Uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost	• orientuje se v soužití a chování v rodině a společnosti • pozná základní zaměstnání • popíše místní zvyky • dokáže srovnat život dnes s životem našich předků	- soužití a chování v rodině a společnosti, zaměstnání - zvyky

Rozmanitosti přírody		
Výstupy RVP	Výstupy ŠVP	Učivo
ČJS-3-4-01 pozoruje, popíše porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích	• vnímá přírodu všemi smysly	- Koloběh roku, půda, voda, vzduch
ČJS-3-4-02 roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě	• roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě	- Rostliny, houby, živočichové, životní podmínky
ČJS-3-4-03	• provádí jednoduché	- Látky a jejich vlastnosti

provádí jedn. pokusy u sk. znám. látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří zákl. veličiny pomocí různých nástrojů a přístrojů	pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů	

Člověk a jeho zdraví		
Výstupy RVP	Výstupy ŠVP	Učivo
ČJS-3-5-01 uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví	● ovládá základní hygienické návyky ● je schopen základní sebeobsluhy ● ví, jak relaxovat, aby se mu lépe koncentrovalo na duševní činnosti ● zná základní cesty přenosu nákaz a ví, jak jim preventivně předcházet	- Lidské tělo, péče o zdraví, - relaxační techniky a techniky pro podporu soustředění - sebeobslužné úkony

ČJS-3-5-02 rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných	● zná nouzová telefonní čísla ● umí přivolat pomoc ● ošetří drobná poranění ● zná bezpečnostní zásady ● zná zásady bezpečného pobytu v přírodě	- hra a trávení volného času, základní pravidla silničního provozu, prevence vzniku úrazu (osobní bezpečí), běžná - onemocnění a jejich prevence
ČJS-3-5-03 chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísň.linek	● seznamuje se s rozdíly mezi mužem a ženou ● rozpozná podezřelé chování cizích lidí	- ochrana zdraví v běžných i mimořádných situacích - komunikace s operátorem, telefonní čísla integrované - záchranné služby a další důležitá čísla

ČJS-3-5-04 Reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech	● zná nouzová telefonní čísla ● umí přivolat pomoc ● ošetří drobná poranění ● zná bezpečnostní zásady	- komunikační dovednosti - sebeovládání - spolupráce ve skupině

Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět ve 4. a 5. ročníku

Místo, kde žijeme		
Výstupy RVP Žák	Výstupy ŠVP Žák	Učivo
ČJS-5-1-01 určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu	● na mapě vyhledá Českou republiku ● pojmenuje kraje, sídelní města ● označí místo, kde žije a popíše ho	- práce s mapou, regiony ČR, naše vlast
ČJS-5-1-02 určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě	● zná světové strany ● ví, jak určit světové strany podle přírodních úkazů, pracovat s mapou ● v přírodě se chová bezpečně	- práce s mapou, zásady bezpečného pohybu
ČJS-5-1-03 rozlišuje mezi náčrt, plány a zákla. typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší rep., Evropy a polokoulí	● dokáže pracovat s mapami ČR, Evropy a polokoulí a získávat z nich požadované údaje ● rozezná náčrt, plán a mapu	- práce s mapou, plány a náčrt, plány a zákla. typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší rep., Evropy a polokoulí

ČJS-5-1-04 vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického	• pozná krajové rozdíly a popíše jejich celospolečenský užitek	- naše vlast - vliv krajiny na život lidí - působení lidí na krajinu a životní prostředí
ČJS-5-1-05 zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích	• popíše své cestovatelské zážitky z jiných zemí a krajů a dokáže je srovnat s místem, kde žije	- popis cestovatelský zážitků
ČJS-5-1-06 rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zást., symboly našeho státu a jejich význam.	• pozná státní symboly • popíše základní funkce prezidenta, parlamentu, soudů, policie a úřadů	- základy státního zřízení a politického systému ČR, státní správa a samospráva, státní symboly, armáda ČR

Lidé kolem nás		
Výstupy RVP	Výstupy ŠVP	Učivo
ČJS-5-2-01 vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě)	• respektuje ostatní • dodržuje pravidla • rozumí základním mezilidským vztahům	- vztahy mezi lidmi (škola, rodina, obec, stát) - práce s pravidly školy
ČJS-5-2-02 rozlišuje základní rozdíly mezi lidmi, obhájí a odůvodní své názory, připustí svůj omyl a dohodne se na společném postupu řešení	• dokáže vyjádřit vlastní názor • vnímá názory ostatních a respektuje je • umí pracovat s chybou a hledat kompromis	- pravidla školy - pravidla slušného chování - práce s city a emocemi, sebeuvědomění

ČJS-5-2-03 rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už nemohou tolerovat a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy	● pozná rizikové chování ● zná základní lidská práva a demokratické principy	- základní lidská práva a svobody - rizikové chování a reakce na ně - prevence patologických jevů
ČJS-5-2-04 orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontr. cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realiz. všech chtěných výdajů, vysvětlí proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy	● umí pracovat s penězi v běžných situacích ● rozumí pojmům spoření, půjčka a dluh ● chápe důležitost obezřetné práce s rozpočtem	- základní formy vlastnictví - práce s penězi a rozpočtem - základy finančního plánování

ČJS-5-2-05 poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí obce (města)	● vnímá životní prostředí ve svém okolí a dokáže pojmenovat a dle svých možností i realizovat jeho ochranu	- základní globální problémy - kultura

Lidé a čas		
Výstupy RVP	Výstupy ŠVP	Učivo
ČJS-5-3-01 pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy	● orientuje se v časové přímce v rámci života rodiny ● orientuje se v základním běhu věků - periodizace	- práce s časem - čas jako fyzikální veličina - dějiny jako časový sled událostí

ČJS-5-3-02 využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti; zdůvodní základní význam chráněných částí přírody, nemovitých i movitých kulturních památek	● využívá různé historické zdroje, vyhledá údaje, kterými doloží historická fakta	- současnost a minulost v našem životě - regionální památky - ochrana přírody a krajiny
ČJS-5-3-03 rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik	● popíše základní kostru českých dějin a některé velké příběhy české historie ● popíše historii regionu ● rozpoznává příběh jako základní zdroj historie	- současnost a minulost v našem životě - regionální památky, - kultura, báje, mýty, pověsti
ČJS-5-3-04 srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik	● zná některé pověsti ● kriticky uvažuje o národních mýtech ● navštíví lokální historickou památku	- současnost a minulost v našem životě - regionální souvislosti - báje, mýty, pověsti
ČJS-5-3-05 Objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů	● zná základní chronologickou kostru českých dějin a některé velké příběhy české historie ● kriticky reflektuje české národní mýty	- státní svátky - významné dny

Rozmanitosti přírody		
Výstupy RVP	Výstupy ŠVP	Učivo
ČJS-5-4-01 objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka	všimá si příběhů, které se v přírodě a krajině odehrávají	rovnováha v přírodě
ČJS-5-4-02 vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období	vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období	Země a vesmír
ČJS-5-4-03 zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí	ekosystémy - souvislosti	společenství
ČJS-5-4-04 porovnáva na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy	porovnáva na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče	- projevy života organismů, - rostliny - houby - živočichové

ČJS-5-4-05 zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat	všimá si příběhů, které se v přírodě a krajině odehrávají	- životní podmínky - ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody
ČJS-5-4-06 stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí; v modelové situaci prokáže schopnost se účinně chránit	stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí; v modelové situaci prokáže schopnost se účinně chránit	- voda - vzduch - rizika v přírodě

ČJS-5-4-07 založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu	- založí jednoduchý pokus - naplánuje a zdůvodní postup, - vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu	látky a jejich vlastnosti

Člověk a jeho zdraví		
Výstupy RVP	Výstupy ŠVP	Učivo
ČJS-5-5-01 využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových soustav a k podpoře vlastního zdravého způsobu života	využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových soustav a podpoře vlastního zdravého způsobu života	lidské tělo, péče o zdraví
ČJS-5-5-02 rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození	rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození	etapy lidského života, vývoj dítěte

ČJS-5-5-03 Účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob	• Účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob	- práce s časem, volný čas
ČJS-5-5-04 uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události; vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodce a cyklista	• uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události; • vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodce a cyklista	- osobní bezpečí, - chování chodce a cyklisty - mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená

ČJS-5-5-05 předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek	• předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek	- návykové látky - závislosti a zdraví

ČJS-5-5-06 uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou	• uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou	- péče o zdraví - prevence nemocí a úrazů
ČJS-5-5-07 rozpozná život ohrožující zranění; ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc	• rozpozná život ohrožující zranění • ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc	- základy první pomoci - přivolání pomoci v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví
ČJS-5-5-08 uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku	• uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku	- partnerství - manželství - rodičovství - základy sexuální výchovy

5. 5. Humanitní vědy

5. 5. 1. Charakteristika vzdělávacího předmětu

Vzdělávací předmět Humanitní vědy v sobě integruje vzdělávací oblast Oblast člověk a společnost. Předmět je vyučován na 2. stupni ZŠ a vybavuje žáka znalostmi a dovednostmi potřebnými pro porozumění současnému světu v jeho kulturních a historických souvislostech. A aktivní zapojení žáka do života demokratické společnosti.

V rámci výuky předmětu Humanitní vědy se zaměřujeme na utváření pozitivních občanských postojů, rozvíjíme vědomí sounáležitosti k evropskému civilizačnímu a kulturnímu okruhu a podporuje přijetí hodnot, na nichž je budována současná demokratická Evropa.

Humanitní vědy kromě části dějepisné seznamují žáky se základy psychologie, aby rozuměli sami sobě; se základy sociologie, aby pochopili fungování společnosti; se základy práva, aby vnímali nutnost právních norem, znali práva a povinnosti svá i ostatních; se základy ekonomie, aby byli finančně gramotní; a se základy mezinárodních vztahů.

Časové vymezení:

6. ročník - 2 hodiny
7. ročník - 2 hodiny
8. ročník - 2 hodiny
9. ročník - 2 hodiny

Metody výuky, které v hodinách uplatňujeme:

- individuální práce (volná práce)
- spolupráce dětí (vzájemná pomoc a učení, volná práce dvojic a malých skupin)
- samostatná práce skupin podle zadaných kritérií
- individuální práce žáka podle zadaných kritérií
- individuální lekce (učitel - žák)
- práce v páru (žák - žák)
- skupinové lekce (učitel - skupina žáků)
- práce s textem
- práce s filmem
- exkurze
- zážitková pedagogika
- kurzy
- workshopy
- integrovaná tematická výuka
- problémová výuka
- badatelská výuka
- experimenty
- školní akce
- projekty

Výchovné a vzdělávací strategie:

- učitel respektuje osobnost a individuální potřeby žáka
- učitel připravuje prostředí a zajišťuje vhodné podmínky pro rozvoj a učení žáků
- učitel diferencuje svůj přístup k žákům dle jejich schopnosti samostatné práce a kde je to možné, ustupuje do pozadí
- učitel pracuje s žáky pomocí individuálních i skupinových lekcí, v nichž prezentuje možné postupy práce
- učitel pozoruje jednotlivé děti i celý kolektiv a na základě pozorování zařazuje vhodné aktivity
- učitel využívá souvislostí mezi tématy i souvislostí s realitou blízkou žákovi
- na postupu práce se učitel domlouvá s žákem, dílčí vzdělávací cíle stanovuje učitel ve spolupráci s žákem a jeho zákonným zástupcem
- učitel si vede záznamy o pokrocích žáka a o dosažených cílech vzdělávání

Výchovné a vzdělávací strategie, jimiž učitelé cíleně utvářejí a rozvíjejí klíčové kompetence žáků:

Kompetence k učení

Žák:	● během studia reflektují vlastní způsob učení, mají možnost výběru z různých metod učení, jsou vedeni k autonomii v poznávacím procesu; ● v rámci hodin Humanitních věd poznávají své složky osobnosti a učí se rozvíjet své volní vlastnosti.
Učitel:	● nabízí žákům různé způsoby, metody a strategie učení, které jim umožní samostatně organizovat a řídit vlastní učení ● nabízí žákům rozmanité materiály ● vede žáky k aktivnímu vyhledávání a třídění informací, jejich propojování a systematizaci ● vede žáky k samostatnému pozorování a porovnávání získaných výsledků, ● umožňuje žákům poznávat smysl a cíl učení a posuzovat vlastní pokrok ● na základě prožitku úspěchu vede žáky k potřebě dalšího studia a celoživotního vzdělávání

Kompetence k řešení problému

Žák:	● zamýšlí se na aktuálním celospolečenskými problémy, hledá možná řešení a kriticky hodnotí, na kolik jsou reálná; ● při řešení současných palčivých otázek hledá historické paralely a odhaduje další možný vývoj.
Učitel:	● zadává žákům problémové úkoly, které vyžadují jeho aktivní zapojení a nalezení řešení, poskytuje mu oporu při jejich hledání, pokud ji žák vyžaduje; ● nabízí žákům materiály k vyřešení problému, případně může žáky odkázat na potřebné zdroje;

- vede žáky k tomu, aby se zajímali o aktuální dětí;
- ukazuje žákům různé zdroje informací a vede je k jejich ověřování a srovnávání

Kompetence komunikativní

- Žák:
- učí se správně vyjadřovat v mluveném i písemném projevu
- Učitel:
- nabízí žákům rozmanité vzorové komunikační situace z běžného života a podněcuje žáka, aby se nad nimi zamýšlel a aktivně komunikoval;
  - poskytuje žákům různé typy textů ke čtení a navádí je k jejich následnému rozboru
  - rozvíjí u dětí dovednost správně, výstižně a logicky formulovat své myšlenky a názory na lidskou společnost, přírodní jevy a historické události,
  - seznamuje žáky s různými typy textů a obrazových materiálů o probíraných tématech,
  - vede žáky k využívání širokých možností informačních a komunikačních prostředků.

Kompetence sociální a personální

- Žák:
- ocení dovednosti druhých a v případě potřeby požádá o pomoc;
  - je schopen nabídnout svou pomoc druhým;
  - vědomě přijímá a získává role v různých skupinách;
  - úspěšným řešením problémů narůstající obtížností získává žák sebedůvěru a poznání, že jeho radost je závislá na klimatu třídy, jej vede k sociálně pozitivnímu chování.
- Učitel:
- vede žáky k utváření pozitivního hodnotového systému opřené o historickou zkušenost;
  - vede žáky k utváření vědomí vlastní identity a identity druhých lidí, k rozvíjení realistického sebepoznávání a sebehodnocení

Kompetence občanské

- Žák:
- respektuje názory druhých lidí;
  - vžívá se do situací ostatních;
  - zvyšuje svoji odolnost proti manipulaci
  - zaujímá vlastních postoje;
  - přiměřeným způsobem hájí práva svá a druhých;
  - přijímá základní principy, na kterých spočívají zákony a společenské normy;
  - nachází nenásilné cesty k řešení konfliktů.

- Učitel:
- rozvíjí u žáků respekt ke kulturním a jiným odlišnostem lidí, skupin i různých společenství;
  - rozvíjí u žáků zájem o veřejné záležitosti;
  - naslouchá názorům žáků a respektuje je, čímž vytváří model chování pro žáky;
  - pomáhá s žáky spoluvytvářet bezpečné prostředí, vede žáky k vzájemnému naslouchání;
  - nabízí žákům texty podněcující jejich vcítění se do situace za účelem rozvoje jejich sociálních dovedností a navrhuje jim k zamýšlení se nad těmito situacemi;
  - na základě příkladů z historie a geografie vede žáky k respektování a přesvědčení druhých lidí.

Kompetence pracovní

- Žák:
- upevňuje si pracovní návyky, dokončí zadaný úkol;
  - nachází způsoby, jak využívat znalosti získané ve škole i mimo ni pro svůj další rozvoj;
  - orientuje se v základních aktivitách, které jsou potřebné pro uskutečnění podnikatelského záměru a jeho realizaci;
  - chápe výhody a nevýhody role zaměstnance a podnikatele.
- Učitel:
- vede žáky k vytvoření si pracovních a studijních návyků.

Vzdělávací oblast Člověk a společnost, vzdělávací obor Dějepis 6.-9. ročník

Člověk v dějinách

Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP Žák:	Učivo
D-9-1-01 uvede konkrétní příklady důležitosti a potřeby dějepisných poznatků	• uvede konkrétní příklady důležitosti a potřeby dějepisných poznatků a význam jejich interpretace či dezinterpretace	- dějiny očima vítězů - metodologie a interpretace v historických vědách - pomocné vědy historické
D-9-1-02 uvede příklady zdrojů informací o minulosti; pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány		- dějiny všedního dne - práce se zdroji dat
D-9-1-03 orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu	• chápe časovou osu jako jeden z nástrojů k porozumění chronologického sledu dějinných událostí a epoch	- hlavní etapy dějin od prehistorie po současnost

Počátky lidské společnosti

Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP Žák:	Učivo
D-9-2-01 charakterizuje život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu	• charakterizuje život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu	- pravěk v evropském a českém kontextu
D-9-2-02 objasní význam zemědělství, dobytkářství a zpracování kovů pro lidskou společnost	• objasní význam zemědělství, dobytkářství a zpracování kovů pro lidskou společnost	- neolitická revoluce a rozvoj kulturních společností v kontextu světa, Evropy a českých zemí
D-9-2-03 uvede příklady archeologických kultur na našem území		

Nejstarší civilizace. Kořeny evropské kultury

Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP Žák:	Učivo

D-9-3-01 rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých zemědělských civilizací	● reflektuje přírodní podmínky jako možný katalyzátor vzniku a zániku civilizací	- antika - stredo a jihoamerické civilizace - starověký Egypt - civilizace středního východu
D-9-3-02 uvede nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví	● uvede nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví	
D-9-3-03 demonstruje na konkrétních příkladech přínos antické kultury a uvede osobnosti antiky důležité pro evropskou civilizaci, zrod křesťanství a souvislost s judaismem	● vysvětlí judaisticko-křesťanské kořeny Euroatlantické civilizace, ● uvede příklady významných antických osobností a posoudí jejich význam pro současnou civilizaci	
D-9-3-04 porovná formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých státech a vysvětlí podstatu antické demokracie	● vysvětlí podstatu antických demokracie ● reflektuje jejich jednotlivé odlišnosti rozliší postavení jednotlivých společenských skupin	

Křesťanství a středověká Evropa		
Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP Žák:	Učivo
D-9-4-01 popíše podstatnou změnu evropské situace, která nastala v důsledku příchodu nových etnik, christianizace a vzniku států	● vysvětlí pojem stěhování národů v kontextu civilizačních změn v Evropě	- stěhování národů
D-9-4-02 porovná základní rysy západoevropské, byzantskoslovanské a islámské kulturní oblasti	● rozlišuje západoevropskou, byzantskoslovanskou a islámskou kulturní oblast v kontextu pádu římské civilizace	- křesťanství a středověká Evropa - Islám (Arabové, Turci) - křížové výpravy - Velkomoravská říše - Český stát

D-9-4-03 objasní situaci Velkomoravské říše a vnitřní vývoj českého státu a postavení těchto státních útvarů v evropských souvislostech	● objasní situaci Velkomoravské říše a vnitřní vývoj českého státu a postavení těchto státních útvarů v evropských souvislostech	
D-9-4-04 vymezí úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka, konflikty mezi světskou a církevní mocí, vztah křesťanství ke kacířství a jiným věroukám	● reflektuje úlohu křesťanství a víry v životě středověké společnosti, ● konflikty světské a církevní mocí ● vztah křesťanství ke kacířství a jiným věroukám	- středověký člověk a jeho světového dělení a struktura
D 9-4-05 ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti, uvede příklady románské a gotické kultury	● ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti, ● uvede příklady románské a gotické kultury	- středověké společnosti - středověká církev a papežství - románský sloh, gotika

Objevy a dobývání. Počátky nové doby		
Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP Žák:	Učivo
D-9-5-01 vysvětlí znovuobjevení antického ideálu člověka, nové myšlenky žádající reformu církve včetně reakce církve na tyto požadavky	● vysvětlí znovuobjevení antického ideálu člověka, nové myšlenky žádající reformu církve včetně reakce církve na tyto požadavky	- renesance
D-9-5-02 vymezí význam husitské tradice pro český politický a kulturní život	● posoudí husitské hnutí včetně jeho příčin a důsledků pro českou společnost ● posoudí husitskou tradici v průběhu různých dějinných období české společnosti	- doba husitská
D-9-5-03 popíše a demonstruje průběh zámořských objevů, jejich příčiny a důsledky	● popíše a demonstruje průběh zámořských objevů, jejich příčiny a důsledky	- zámořské objevy

D-9-5-04 objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy rozdělené do řady mocenských náboženských center a jeho postavení uvnitř habsburské monarchie	• objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy rozdělené do řady mocenských a náboženských center a jeho postavení uvnitř habsburské monarchie • posoudí v kontextu jednotlivých vrstev společnosti	- České země a Habsburská monarchie, Evropa v 15. a 16. století
D-9-5-05 objasní příčiny a důsledky vzniku třicetileté války a posoudí její důsledky	• objasní příčiny a důsledky vzniku třicetileté války a posoudí její důsledky	- třicetiletá válka
D-9-5-06 na příkladech evropských dějin konkretizuje absolutismus, konstituční monarchie, parlamentarismus	• na příkladech evropských dějin konkretizuje absolutismus, konstituční monarchie, parlamentarismu	- formy vlády
D-9-5-07 rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede jejich představitele a příklady významných kulturních památek	• rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede jejich představitele a příklady významných kulturních památek	- kulturní styly a památky

Modernizace společnosti		
Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP Žák:	Učivo

D-9-6-01 vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích a u nás, které charakterizují modernizaci společnosti	vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích a u nás, které charakterizují modernizaci společnosti	- svět v 19. století - Evropa na přelomu 19. století - České země v 19. století - Evropa v 19. století
D-9-6-02 objasní souvislost mezi událostmi francouzské revoluce a napoleonských válek na jedné straně a rozbitím starých společenských struktur v Evropě na straně druhé	v základních rysech popíše Velkou francouzskou revoluci, její příčiny a důsledky	
D-9-6-03 porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s národními hnutími vybraných evropských národů	objasní a časově zařadí fenomén národního obrození	
D-9-6-04 charakterizuje emancipační úsilí významných sociálních skupin; uvede požadavky formulované ve vybraných evropských revolucích	- seznamuje se s historií boje obyvatel všech evropských zemí za občanská práva - objasní nástup občanské společnosti v Evropě v 19. století a úlohu revolucí v tomto procesu	
D-9-6-05 na vybraných příkladech demonstruje základní politické proudy	pojmenuje základní politické proudy a jejich myšlenky	
D-9-6-06 vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterým tato nerovnoměrnost vedla; charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymezení význam kolonií	- vysvětlí příčiny a důsledky vědeckotechnické revoluce v 19. století - vysvětlí hospodářský a politický rozvoj USA v kontextu ostatního světa - dokáže vysvětlit pojem kolonialismus	

Moderní doba

Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP Žák:	Učivo
D-9-7-01 na příkladech demonstruje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky	• na příkladech posoudí válečný konflikt v ekonomických a technologických souvislostech • uvede příklady pozitivních a negativních důsledků války	- I. a II. světová válka
D-9-7-02 rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů	• rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů	- Evropa a svět ve 20. a 21. století
D-9-7-03 charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět; rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu	• uvede příklady totalitních systémů, včetně příčin jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět • porovná jejich společné a rozdílné znaky	
D-9-7-04 na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv	• na příkladech z dějin uvede důsledky antisemitského a rasistického přístupu • zdůvodní nepřijatelnost tohoto přístupu	- Německo a Evropa po první světové válce - otroctví a rasová segregace v 19. a 20. století
D-9-7-05 Zhodnotí postavení Československa v Evropských souvislostech a jeho vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí	• zhodnotí postavení Československa v evropských souvislostech a jeho vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí	- vznik, vývoj a zánik Československa v kontextu Evropských a světových událostí

Rozdělený a integrující se svět

Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP Žák:	Učivo
D-9-8-01 vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa. Uvede příklady střetávání obou bloků.	- vysvětlí politické rozdělení světa v souvislosti s výsledky II. světové války - vysvětlí pojem studená válka, uvede příklady střetávání mocenských bloků	- -vět, Evropa a Československo po II světové válce do roku 1990.
D-9-8-02 vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce	- posoudí příčiny a důsledky zhroucení komunistických režimů v Evropě a v Československu - orientuje se v procesu vzniku a vývoje významných světových a evropských organizací a posoudí jejich význam	- svět a Československo po roce 1989 - rozdělení Československa a vznik ČR - účast v mezinárodních organizacích (EU, NATO...)
D-9-8-03 posoudí postavení rozvojových zemí	vysvětlí pojem země třetího světa, posoudí proces dekolonizace a jeho důsledky	- dekolonizace, svět po II. sv. válce
D-9-8-04 prokáže základní orientaci v problémech současného světa	na příkladech doloží historickou podmíněnost vybraných problémů světa	- svět po roce 1990

Člověk ve společnosti		
Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP Žák:	Učivo
VO-9-1-01 objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání	objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání	- státní symboly
VO-9-1-02 rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu	- rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu - rozeznává znaky šikany a jiného násilného chování, adekvátně na ně reaguje	- vlastenectví, nacionalismus - vandalismus
VO-9-1-03 zdůvodní nepřijatelnost vandalského chování a aktivně proti němu vystupuje		
VO-9-1-04 zhodnotí nabídku kulturních institucí a cíleně z ní vybírá akce, které ho zajímají	zhodnotí nabídku kulturních institucí a cíleně z ní vybírá akce, které ho zajímají	- kulturní události v okolí
VO-9-1-05 kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí	- rozeznává mediální žánry - přiměřeně ke svému věku zhodnotí mediální informace, působení reklamy	- mediální informace a etika - kritické myšlení - persuaze v reklamě
VO-9-1-06 zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi, vyjádří své možnosti, jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi a jak pomoci v situacích ohrožení a obrany státu	- rozeznává znaky šikany a jiného násilného chování, adekvátně na ně reaguje - rozeznává přirozené odlišnosti, přednosti a nedostatky sebe a druhých lidí, učí se toleranci k nim - komunikuje a řeší konflikty respektujícím způsobem	- rizikové chování a šikana - řešení konfliktů - respektující komunikace - rovnost a nerovnost, tolerance
	VO-9-1-07 uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem	- rozeznává znaky šikany a jiného násilného chování, adekvátně na ně reaguje - rozeznává přirozené odlišnosti, přednosti a nedostatky sebe a druhých lidí, učí se toleranci k nim

VO-9-1-08 objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám	komunikuje a řeší konflikty respektujícím způsobem, spolupracuje se spolužáky	rovnost a nerovnost, tolerance
VO-9-1-09 rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti		

VO-9-1-10 posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů a dosahování některých cílů v rodině, ve škole, v obci	spolupracuje se spolužáky	spolupráce s různými typy lidí

Člověk jako jedinec

Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP Žák:	Učivo
VO-9-2-01 objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života	objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života	- seberefektivní techniky - sebehodnocení a sebedůvěry - techniky aktivního naslouchání - pozitivní myšlení - posilování vůle - osobní cíle
VO-9-2-02 posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek	posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek	

VO-9-2-03 Rozpoznává projevy záporných charakterových vlastností u sebe i u druhých lidí, kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání	rozpoznává projevy záporných charakterových vlastností u sebe i u druhých lidí, kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání	- seberefektivní techniky - sebehodnocení a sebedřívjetí - techniky aktivního naslouchání - pozitivní myšlení - posilování vůle osobní cíle
VO-9-2-04 popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru	popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru	

Stát a hospodářství		
Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP Žák:	Učivo
VO-9-3-01 rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, včetně duševního vlastnictví, a způsoby jejich ochrany, uvede příklady	rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, včetně duševního vlastnictví, a způsoby jejich ochrany, uvede příklady	- formy vlastnictví a jejich ochrana - funkce peněz, formy platby - rozpočet rodiny a státu - bankovní a pojistný systém
VO-9-3-02 sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zvaží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti, dodržuje zásady hospodárnosti a vyhýbá se rizikům při hospodaření s penězi	- sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje - rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zvaží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti - objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti, dodržuje zásady hospodárnosti a vyhýbá se rizikům při hospodaření s penězi	- půjčky a spoření - podstata funkce trhu - význam daní - základní formy podnikání

VO-9-3-03 na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení	• na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení	
VO-9-3-04 vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízejí, vysvětlí význam úroku placeného a přijatého, uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využit	• vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízejí, • vysvětlí význam úroku placeného a přijatého, uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využit	
VO-9-3-05 uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu	• uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu	- formy vlastnictví a jejich ochrana - funkce peněz, formy platby - rozpočet rodiny a státu - bankovní a pojistný systém
VO-9-3-06 na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz	• na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz	- půjčky a spoření - podstata funkce trhu - význam daní - základní formy podnikání
VO-9-3-07 rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané	• rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané	

VO-9-3-08 rozlišuje a porovnává úlohu výroby, obchodu a služeb, uvede příklady jejich součinnosti	rozlišuje a porovnává úlohu výroby, obchodu a služeb, uvede příklady jejich součinnosti	

Stát a právo

Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP Žák:	Učivo

VO-9-4-01 Rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky	rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky	- právní základy státu - složky státní moci - volby a volební právo
VO-9-4-02 rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu	rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu	
VO-9-4-03 Objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů	objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů	
VO-9-4-04 Vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů	vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů	

VO-9-4-05 přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod, rozumí povinností občana při zajišťování	přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele a respektuje práva oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod, rozumí povinností občana při zajišťování obrany státu	- základní lidská práva - práva dítěte a jejich ochrana - význam a funkce právních vztahů - právní systém ČR - styk s úřady - právní a protipr. jednání

obranu státu		
VO-9-4-06 objasní význam právní úpravy důležitých vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, manželství	objasní význam právní úpravy důležitých vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, manželství	
VO-9-4-07 provádí jednoduché právní úkony a chápe jejich důsledky, uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy – osobní přeprava; koupě, oprava či pronájem věci	provádí jednoduché právní úkony a chápe jejich důsledky, uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy – osobní přeprava; koupě, oprava či pronájem věci	
VO-9-4-08 dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují, a uvědomuje si rizika jejich porušování	dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují, a uvědomuje si rizika jejich porušování	

VO-9-4-09 rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů	rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů	- právní ochrana a její orgány - orgány činné v trestním řízení
VO-9-4-10 rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady	rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady	
VO-9-4-11 diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání	diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání	

Mezinárodní vztahy, globální svět		
Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP Žák:	Učivo

VO-9-5-01 Popíše vliv začlenění ČR do EU na život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování	• popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování	- evropská integrace: podstata, význam, výhody - Evropská unie a ČR - mezinárodní spolupráce (ekonomická, politická, bezpečnostní) - významné mezinárodní organizace
VO-9-5-02 uvede některé významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má vztah ČR, posoudí jejich význam ve světovém dění a popíše výhody spolupráce mezi státy, včetně zajišťování obrany státu a účasti v zahraničních misích	• uvede některé významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má vztah ČR, posoudí jejich význam ve světovém dění a popíše výhody spolupráce mezi státy, včetně zajišťování obrany státu a účasti v zahraničních misích	

VO-9-5-03 Uvede příklady některých Projevů globalizace, porovná jejich klady a zápory	• uvede příklady některých projevů globalizace, porovná jejich klady a zápory	- globalizace: projevy, klady, zápory - významné globální problémy a jejich řešení
VO-9-5-04 Uvede některé globální Problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky pro život lidstva	• uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky pro život lidstva	
VO-9-5-05 Objasní souvislosti globálních a lokálních problémů, uvede příklady možných projevů a způsobů řešení globálních problémů na lokální úrovni - v obci, regionu	• objasní souvislosti globálních a lokálních problémů, uvede příklady možných projevů a způsobů řešení globálních problémů na lokální úrovni – v obci, regionu	
VO-9-5-06 Uvede příklady mezinárodního terorismu a zaujme vlastní postoj ke způsobům jeho potírání, objasní roli ozbrojených sil ČR	• uvede příklady mezinárodního terorismu a zaujme vlastní postoj ke způsobům jeho potírání, objasní roli ozbrojených sil ČR při zajišťování obrany státu a při řešení krizí nevojenského charakteru	

5. 5. Člověk a příroda

5. 5. 1. Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast **Člověk a příroda** zahrnuje okruh problémů spojených se zkoumáním přírody. Poskytuje žákům prostředky a metody pro hlubší porozumění přírodním faktům a jejich zákonitostem. Dává jim tím i potřebný základ pro lepší pochopení a využívání současných technologií a pomáhá jim lépe se orientovat v běžném životě.

V této vzdělávací oblasti dostávají žáci příležitost poznávat přírodu jako systém, jehož součásti jsou vzájemně propojeny, působí na sebe a ovlivňují se. Na takovém poznání je založeno i pochopení důležitosti udržování přírodní rovnováhy pro existenci živých soustav, včetně člověka. Vzdělávací oblast také významně podporuje vytváření otevřeného myšlení (přístupného alternativním názorům), kritického myšlení a logického uvažování.

Vzdělávací obory vzdělávací oblasti Člověk a příroda, jimiž je **Fyzika, Chemie, Přírodopis a Zeměpis**, svým činnostním a badatelským charakterem výuky umožňují žákům hlouběji porozumět zákonitostem přírodních procesů, a tím si uvědomovat i užitečnost přírodovědných poznatků a jejich aplikací v praktickém životě. Zvláště významné je, že při studiu přírody specifickými poznávacími metodami si žáci osvojují i důležité dovednosti. Jedná se především o rozvíjení dovednosti soustavně, objektivně a spolehlivě pozorovat, experimentovat a měřit, vytvářet a ověřovat hypotézy o podstatě pozorovaných přírodních jevů, analyzovat výsledky tohoto ověřování a vyvozovat z nich závěry. Žáci se tak učí zkoumat příčiny přírodních procesů, souvislosti či vztahy mezi nimi, klást si otázky (Jak? Proč? Co se stane, jestliže?) a hledat na ně odpovědi, vysvětlovat pozorované jevy, hledat a řešit poznávací nebo praktické problémy, využívat poznání zákonitostí přírodních procesů pro jejich předvídání či ovlivňování.

Ve výše zmíněných vzdělávacích oborech žáci postupně poznávají složitost a mnohotvárnost skutečnosti, podstatné souvislosti mezi stavem přírody a lidskou činností, především pak závislost člověka na přírodních zdrojích a vlivy lidské činnosti na stav životního prostředí a na lidské zdraví. Učí se zkoumat změny probíhající v přírodě, odhalovat příčiny a následky ovlivňování důležitých místních i globálních ekosystémů a uvědoměle využívat své přírodovědné poznání ve prospěch ochrany životního prostředí a principů udržitelného rozvoje. Komplexní pohled na vztah mezi člověkem a přírodou, jehož významnou součástí je i uvědomování si pozitivního vlivu přírody na citový život člověka, utváří - spolu s fyzikálním, chemickým a přírodopisným vzděláváním - také vzdělávání zeměpisné, které navíc umožňuje žákům postupně odhalovat souvislosti přírodních podmínek a života lidí i jejich společenství v blízkém okolí, v regionech, na celém území ČR, v Evropě i ve světě.

Vzdělávací oblast Člověk a příroda navazuje na vzdělávací oblast Člověk a jeho svět, která na elementární úrovni přibližuje přírodovědné poznávání žákům 1. stupně základního vzdělávání, a kooperuje především se vzdělávacími oblastmi Matematika a její aplikace, Člověk a společnost, Člověk a svět práce a přirozeně i s dalšími vzdělávacími oblastmi. V praxi se toto propojování realizuje v tematicky integrovaných blocích.

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- zkoumání přírodních faktů a jejich souvislostí s využitím různých empirických metod poznávání (pozorování, měření, experiment) i různých metod racionálního uvažování,
- potřebě klást si otázky o průběhu a příčinách různých přírodních procesů, správně tyto otázky formulovat a hledat na ně adekvátní odpovědi,
- způsobu myšlení, které vyžaduje ověřování vyslovovaných domněnek o přírodních faktech více nezávislými způsoby,
- posuzování důležitosti, spolehlivosti a správnosti získaných přírodovědných dat pro potvrzení nebo vyvrácení vyslovovaných hypotéz či závěrů,
- zapojování do aktivit směřujících k šetrnému chování k přírodním systémům, ke svému zdraví i zdraví ostatních lidí,
- porozumění souvislostem mezi činnostmi lidí a stavem přírodního a životního prostředí,
- uvažování a jednání, která preferují co nejefektivnější využívání zdrojů energie v praxi, včetně co nejširšího využívání jejich obnovitelných zdrojů, zejména pak slunečního záření, větru, vody a biomasy,
- utváření dovedností vhodně se chovat při kontaktu s objekty či situacemi potenciálně či aktuálně ohrožujícími životy, zdraví, majetek nebo životní prostředí lidí.

Oblast zahrnuje vyučovací předměty:

- **Přírodní vědy**

Ve vyučovacím předmětu Přírodní vědy je integrováno průřezové téma Environmentální výchova. Jednotlivé tematické okruhy vybírá vyučující tak, aby učivo každého okruhu zařadil do výuky v každém školním roce alespoň 1x.

Tematické okruhy průřezového tématu Enviromentální výchova:

Ekosystémy

Základní podmínky života

Lidské aktivity a problémy životního prostředí

Vztah člověka k prostředí

V této vzdělávací oblasti pomáháme rozvíjet klíčové kompetence strategiemi, které žákovi umožní:

Kompetence k učení

- Osvojit si obecně užívané termíny, symboly a znaky všech zahrnutých oborů,
- vyhledávat v zadání úloh relevantní údaje,
- prostřednictvím vhodně volených zadání poznat smysl osvojovaných postupů pro běžný život,
- vytvářet si komplexní pohled na přírodní vědy,

- v týmu i samostatně experimentovat a porovnávat dosažené výsledky.

Kompetence k řešení problémů

- Chápat význam kontroly dosažených výsledků,
- uvědomit si, že důležité je i zjištění, že úloha má více, nebo žádné řešení,
- hledat vlastní postup při řešení problémů,
- získávat informace, které jsou potřebné k dosažení cíle,
- vyjadřovat závěry na základě ověřených výsledků a umět je obhajovat.

Kompetence komunikativní

- Rozumět různým typům grafů a umět je sestavit,
- sestavovat znění vypočítaných výsledků srozumitelně a v logickém sledu,
- spolupracovat při řešení složitějších zadání ve dvojici, menší skupině,
- při společné práci komunikovat způsobem, který umožní kvalitní spolupráci a tak i dosažení společného cíle.

Kompetence sociální a personální

- Samostatným řešením přiměřeně náročných úkolů dosahovat pocitu sebeuspokojení a sebeúcty,
- stanovovat pravidla pro práci skupiny i samostatnou práci a dodržovat je.

Kompetence občanské

- Uvědomovat si své školní povinnosti a souvislost se zodpovědností za svou domácí přípravu,
- chápat základní ekologické souvislosti a environmentální problémy a pohlížet na ně komplexně,
- poskytovat podle svých možností účinnou pomoc a chovat se zodpovědně v krizových situacích,
- pochopit výhody dodržování pravidel zdravého životního stylu.

Kompetence pracovní

- Naučit se bezpečně používat rýsovací a další potřeby a udržovat je v pořádku, tak aby byla zajištěna jejich funkčnost,
- přistupovat kriticky k výsledkům, které dosáhl, naučit se stanovovat si kritéria hodnocení vlastní práce,
- dodržovat pravidla hygieny a bezpečnosti práce.

5. 5. 1. 1. Přírodní vědy – charakteristika vyučovacího předmětu

Při výuce Přírodních věd se navazuje na výše uvedené charakteristiky vzdělávací oblasti a dodržují se její cílová zaměření. Dále se uplatňují zmíněné výchovné a vzdělávací strategie konkretizované v následující kapitole. Programově se navazuje na výuku prvního stupně a již získané znalosti a dovednosti se dále rozvíjí.

Je zde integrováno učivo vzdělávacích oborů – Fyzika, Chemie, Přírodopis a Zeměpis. Výuka je proto realizována v tematicky integrovaných blocích.

Učitel dle svého uvážení v závislosti na současných schopnostech žáků může zařadit učivo vyššího ročníku.

Časové vymezení:

6. ročník – 4 hodiny

7. ročník – 4 hodiny

8. ročník – 6 hodin

9. ročník – 6 hodin

Metody výuky, které v hodinách uplatňujeme:

- individuální práce (volná práce)
- spolupráce dětí (vzájemná pomoc a učení, volná práce dvojic a malých skupin)
- samostatná práce skupin podle zadaných kritérií
- individuální práce žáka podle zadaných kritérií
- individuální lekce (učitel – žák)
- práce v páru (žák – žák)
- skupinové lekce (učitel – skupina žáků)
- práce s textem
- práce s filmem
- exkurze
- zážitková pedagogika
- kurzy
- workshopy
- integrovaná tematická výuka
- problémová výuka
- badatelská výuka
- experimenty
- školní akce
- projekty

Vzdělávací oblast Člověk a příroda, vzdělávací obor Zeměpis 6.-9. ročník

Terénní geografická výuka, praxe a aplikace – 6. – 9. ročník		
Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP Žák:	Učivo:
Z-9-7-01 ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu	- orientuje se v terénu podle mapy - vyhodnotí způsob a možnosti pohybu podle údajů v mapě - připraví jednoduchý plán s vyznačením relevantních geografických bodů	- práce s mapou - tvorba schematických map - orientace v terénu
Z-9-7-02 aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny		
Z-9-7-03 uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu v krajině, uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech	při pohybu v krajině se chová přiměřeně bezpečně v závislosti na povaze situace a prostředí.	pravidla pohybu v terénu

Česká republika – 6. – 9. ročník		
Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP Žák:	Učivo:
Z-9-6-01 vymezí a lokalizuje místní oblast (region) podle bydliště nebo školy	vymezí a lokalizuje místní oblast (region) podle bydliště nebo školy	politický a hospod. zeměpis ČR, Evropy a vybraných států světa
Z-9-6-02 hodnotí na přiměřené úrovni přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu, možnosti dalšího rozvoje, přiměřeně analyzuje vazby místního regionu k vyšším územním celkům	- uvede odpovídající příklady popisující postavení města České Budějovice ve srovnání s ostatními městy ČR a ve světě - vnímá regionální územní členění ČR v politickém a geografickém smyslu a dokáže mezi nimi rozlišovat - charakterizuje meziregionální vazby v	

	horizontální a vertikální úrovni, uveďte příklady	
Z-9-6-03 hodnotí a porovnává na přiměřené úrovni polohu, přírodní poměry, přírodní zdroje, lidský a hospodářský potenciál České republiky v evropském a světovém kontextu	posoudí přírodní poměry, zdroje, lidský, hospodářský a politický potenciál jako jednotlivé faktory, které mohou být součástí celkového srovnání ČR a ostatních států světa a Evropy	- politický a hospod. zeměpis ČR, Evropy a vybraných států světa
Z-9-6-04 lokalizuje na mapách jednotlivé kraje České republiky a hlavní jádrové a periferní oblasti z hlediska osídlení a hospodářských aktivit	- popíše specifika hlavní jádrové a periferní oblasti, uveďte příklady a lokalizuje na mapě - obhájí smysluplnost takového členění	
Z-9-6-05 uvádí příklady účasti a působnosti České republiky ve světových mezinárodních a nadnárodních institucích, organizacích a integracích států	- posoudí postavení ČR v kontextu členství v různých mezinárodních organizacích - použije argumenty pro zdůvodnění míry významu členství v některých z nich	- ČR jako součást světového dění v geopolitickém kontextu

Životní prostředí		
Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP Žák:	Učivo
Z-9-5-01 porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajin	- seznámí se s možností porovnávat různé krajiny jako součást pevninské části - krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajin	- krajina jako - přirozená součást ekosystému - výhody a limity definice typů krajin jako umělého konstruktů
Z-9-5-02 uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů)	uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů)	

Z-9-5-03 uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí	• uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí	- přírodní katastrofy - přirozené přírodní procesy při modelaci - krajin - - změna klimatu jako možný katalyzátor sociálních, hospodářských a politických procesů

Společenské a hospodářské prostředí – 6. – 9. ročník		
Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP Žák:	Učivo
Z-9-4-01 posoudí na přiměřené úrovni prostorovou organizaci světové populace, její rozložení, strukturu, růst, pohyby a dynamiku růstu a pohybů, zhodnotí na vybraných příkladech mozaiku multikulturního světa	• posoudí na přiměřené úrovni prostorovou organizaci světové populace, její rozložení, strukturu, růst, pohyby a dynamiku růstu a pohybů • na vybraných příkladech demonstruje kulturní, sociální a hospodářské odlišnosti jako možný zdroj konfliktů anebo příležitostí v globalizovaném světě	- - demografie Evropy a světa
Z-9-4-02 posoudí, jak přírodní podmínky souvisejí s funkcí lidského sídla, pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel	• posoudí různé podmínky mající vliv na vznik, vývoj a zánik lidských sídel • pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel	- - geografie sídel
Z-9-4-03 Zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce světového hospodářství, lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje	• zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce světového hospodářství • lokalizuje na mapách vybrané významné světové surovinové, energetické a hospodářské zdroje	- práce s mapou světa - bohatství států - surovinová základna a hospodářská aktivita jako zdroj moci

Z-9-4-04 porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit	● lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje ● reflektuje možné změny jejich významu	
Z-9-4-05 porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků	● porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků	- - práce s mapou světa - silní, slabí a ti ostatní - geopolitické a hospodářské - rozložení světa
Z-9-4-06 lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické problémy v konkrétních světových regionech	● lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické problémy v konkrétních světových regionech	- práce s mapou světa - vybrané aktuální světové politické otázky

Regiony světa - 6. - 9. ročník		
Výstupy RVP Žák: Z-9-3-01 rozlišuje zásadní přírodní a společenské atributy jako kritéria pro vymezení, ohraničení a lokalizaci regionů světa	Výstupy ŠVP Žák: ● posoudí přírodní, sociální, historické a politické důvody jako součásti procesu ● vymezování světových regionů v průběhu času a v současnosti	Učivo - - práce s mapou světa - - zeměpis vybraných regionů (Evropa severní a jižní, Latinská Amerika, Jihovýchodní Asie, Benelux...) v historických souvislostech.
Z-9-3-02 lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny	● lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií ● srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny	- - fyzická geografie světa, oceány, moře, hlavní řeky, kontinenty

Z-9-3-03 porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států	● posoudí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států	- - politicky a hospodářsky - významné státy jednotlivých světadílů
Z-9-3-04 zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich	● posoudí vývoj regionů v historickém a přírodním kontextu, na základě vlastních argumentů ● odhaduje možný budoucí vývoj v nich	- - politicky a hospodářsky - významné státy a regiony jednotlivých světadílů v historickém a přírodním kontextu

Přírodní obraz Země – 6. – 9. ročník		
Výstupy RVP	Výstupy ŠVP	Učivo
Žák: Z-9-2-01 Zhodnotí postavení Země ve vesmíru a srovnává podstatné vlastnosti Země s ostatními tělesy sluneční soustavy	Žák: ● objasní (kvalitativně) pohyb planet kolem Slunce a měsíců planet kolem planet	- - Sluneční soustava
Z-9-2-02 prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země, zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů	● prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země ● zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů ● vnímá pohyby země důsledek obecných fyzikálních jevů	- - Země z globálního pohledu jako součást vesmíru
Z-9-2-03 rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu	● rozliší a na příkladech ukáže různé tvary zemského povrchu posoudí význam takového členění ● vnímá přírodní sféru jako jeden celek se vzájemně	- druhy zemského povrchu, přírodní prostředí jako - nedělitelný celek

	propojenými složkami	
Z-9-2-04 Porovná působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a na lidskou společnost	• vnímá a na příkladech dokáže odlišit samovolné přírodní procesy, přírodní procesy podmíněné člověkem • posoudí jejich vliv na přírodu a společnost	- endogenní a - exogenní přírodní procesy - vliv člověka na - změny přírody - krajiny a možné důsledky

Geografické informace, zdroje dat, kartografie a topografie – 6. – 9. ročník		
Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP Žák:	Učivo
Z-9-1-01 organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů	• pracuje s mapou a dalšími informačními zdroji	- práce s mapou a informačními zdroji - zpracování, analýza, hodnocení a prezentace získaných informací
Z-9-1-02 používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii	• interpretuje obsah mapy, samostatně hovoří o obsahu kartografického díla, sestaví jednoduchou tabulku, graf, náčrt, na základě poskytnutých informací	
Z-9-1-03 Přiměřeně hodnotí geografické objekty, jevy a procesy v krajinné sféře, jejich určité pravidelnosti, zákonitosti a odlišnosti, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává hranice (bariéry) mezi podstatnými prostorovými složkami v krajině	• vyhodnotí jednotlivé geografické objekty jako podstatné či nepodstatné pro orientaci v neznámé krajině a zdůvodní své hodnocení	

Z-9-1-04 vytváří a využívá osobní myšlenková (mentální) schémata a myšlenkové (mentální) mapy pro orientaci v konkrétních regionech, pro prostorové vnímání a hodnocení míst, objektů, jevů a procesů v nich, pro vytváření postojů k okolnímu světu	• přiměřeně využívá schémata a mapy pro orientaci v konkrétních regionech, pro prostorové vnímání a hodnocení míst, objektů	

Obecná biologie a genetika – 6. – 9. ročník		
Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP Žák:	Učivo
P-9-1-01 rozliší základní projevy a podmínky života, orientuje se v daném přehledu vývoje organismů	- rozliší základní projevy a podmínky života - orientuje se v daném přehledu vývoje organismů	- život na Zemi
P-9-1-02 popíše základní rozdíly mezi buňkou rostlin, živočichů a bakterií a objasní funkci základních organel	popíše základní rozdíly mezi buňkou rostlin, živočichů a bakterií a objasní funkci základních organel	- stavba buňky (rostlinná, živočišná, bakteriální)
P-9-1-03 rozpozná, porovná a objasní funkci základních orgánů (orgánových soustav) rostlin i živočichů	rozpozná, porovná a objasní funkci základních orgánů (orgánových soustav) rostlin i živočichů	- orgánové soustavy rostlin a živočichů
P-9-1-04 třídí organismy a zařadí vybrané organismy do říší a nižších taxonomických jednotek	třídí organismy a zařadí vybrané organismy do říší a nižších taxonomických jednotek	- taxonomie živočichů
P-9-1-05 Vysvětlí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování a jeho význam z hlediska dědičnosti	vysvětlí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování a jeho význam z hlediska dědičnosti	- význam mikroorganismů pro člověka - vliv prostředí na utváření organismů - základy dědičnosti
P-9-1-06 uvede příklady dědičnosti v praktickém životě a příklady vlivu prostředí na utváření organismů	uvede příklady dědičnosti v praktickém životě a příklady vlivu prostředí na utváření organismů	
P-9-1-07 uvede na příkladech z běžného života význam virů a bakterií v přírodě i pro člověka	uvede na příkladech z běžného života význam virů a bakterií v přírodě i pro člověka	- význam mikroorganismů pro člověka - infekční nemoci: způsoby šíření a prevence

Biologie hub – 6. – 9. ročník

Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP Žák:	Učivo
P-9-2-01 rozpozná naše nejznámější jedlé a jedovaté houby s plodnicemi a porovná je podle charakteristických znaků	rozpozná naše nejznámější jedlé a jedovaté houby s plodnicemi a porovná je podle charakteristických znaků	houby a lišejníky: systematika, morfologie, fyziologie, význam pro člověka
P-9-2-02 vysvětlí různé způsoby výživy hub a jejich význam v ekosystémech a místo v potravních řetězcích	vysvětlí různé způsoby výživy hub a jejich význam v ekosystémech a místo v potravních řetězcích	
P-9-2-03 objasní funkci dvou organismů ve stélce lišejníků	objasní funkci dvou organismů ve stélce lišejníků	

Biologie rostlin - 6. - 9. ročník		
Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP Žák:	Učivo
P-9-3-01 odvodí na základě pozorování uspořádání rostlinného těla od buňky přes pletiva až k jednotlivým orgánům	odvodí na základě pozorování uspořádání rostlinného těla od buňky přes pletiva až k jednotlivým orgánům	- bezcévné rostliny: systematika, morfologie, fyziologie, význam pro člověka - cévnaté rostliny: systematika, morfologie, fyziologie, význam pro člověka
P-9-3-02 porovná vnější a vnitřní stavbu jednotlivých orgánů a uvede praktické příklady jejich funkcí a vztahů v rostlině jako celku	porovná vnější a vnitřní stavbu jednotlivých orgánů a uvede praktické příklady jejich funkcí a vztahů v rostlině jako celku	
P-9-3-03 vysvětlí princip základních rostlinných fyziologických procesů a jejich využití při pěstování rostlin	vysvětlí princip základních rostlinných fyziologických procesů a jejich využití při pěstování rostlin	

P-9-3-04 rozlišuje základní systematické skupiny rostlin a určuje jejich význačné zástupce pomocí klíčů a atlasů	rozlišuje základní systematické skupiny rostlin a určuje jejich význačné zástupce pomocí klíčů a atlasů	- bezcévné rostliny: systematika, morfologie, fyziologie, význam pro člověka - cévnaté rostliny: systematika, morfologie, fyziologie, význam pro člověka
P-9-3-05 odvodí na základě pozorování přírody závislost a přizpůsobení některých rostlin podmínkám prostředí	odvodí na základě pozorování přírody závislost a přizpůsobení některých rostlin podmínkám prostředí	

Biologie živočichů – 6. – 9. ročník		
Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP Žák:	Učivo
P-9-4-01 porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů	porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů	- živočichové: systematika, morfologie, fyziologie, význam pro člověka: - bezobratlí vyjma hmyzu - hmyz - ryby - obojživelníci - plazi - ptáci - savci
P-9-4-02 rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin	rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin	
P-9-4-03 odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí	- odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě - na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí	
P-9-4-04 zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy	zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy	

Biologie člověka – 6. – 9. ročník		
Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP Žák:	Učivo
P-9-5-01 určí polohu a objasní stavbu a funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla, vysvětlí jejich vztahy	• určí polohu a objasní stavbu a funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla, vysvětlí jejich vztahy	- stavba lidského těla - orgánové soustavy
P-9-5-02 orientuje se v základních vývojových stupních fylogeneze člověka	• orientuje se v základních vývojových stupních fylogeneze člověka	- fylogeneze člověka
P-9-5-03 objasní vznik a vývin nového jedince od početí až do stáří	• objasní vznik a vývin nového jedince od početí až do stáří	- prenatální a postnatální vývoj člověka
P-9-5-04 rozlišuje příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby, objasní význam zdravého způsobu života	• rozlišuje příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby • objasní význam zdravého způsobu života • umí doporučit zdravou životosprávu, sám ji umí realizovat	- běžné nemoci a postupy jejich léčby - životospráva
P-9-5-05 aplikuje první pomoc při poranění a jiném poškození těla	• aplikuje první pomoc při poranění a jiném poškození těla	- první pomoc zážitkem

Neživá příroda – 6. – 9. ročník		
Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP Žák:	Učivo
P-9-6-01 objasní vliv jednotlivých sfér Země na vznik a trvání života	• objasní vliv jednotlivých sfér Země na vznik a trvání života	- sféry Země - život na Zemi

P-9-6-02 rozpozná podle charakteristických vlastností vybrané nerosty a horniny s použitím určovacích pomůcek	rozpozná podle charakteristických vlastností vybrané nerosty a horniny s použitím určovacích pomůcek	základní příklady nerostů a hornin
P-9-6-03 rozlišuje důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů, včetně geologického oběhu hornin i oběhu vody	rozlišuje důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů, včetně geologického oběhu hornin i oběhu vody	- endogenní a exogenní procesy v litosféře - koloběh vody
P-9-6-04 porovná význam půdotvorných činitelů pro vznik půdy, rozlišuje hlavní půdní typy a půdní druhy v naší přírodě	porovná význam půdotvorných činitelů pro vznik půdy, rozlišuje hlavní půdní typy a půdní druhy v naší přírodě	půdy
P-9-6-05 rozlišuje jednotlivá geologická období podle charakteristických znaků	rozlišuje jednotlivá geologická období podle charakteristických znaků	geologické éry
P-9-6-06 uvede význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj různých ekosystémů a charakterizuje mimořádné události způsobené výkyvy počasí a dalšími přírodními jevy, jejich doprovodné jevy a možné dopady i ochranu před nimi	uvede význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj různých ekosystémů a charakterizuje mimořádné události způsobené výkyvy počasí a dalšími přírodními jevy, jejich doprovodné jevy a možné dopady i ochranu před nimi	- ekosystémy - průzkum českých ekosystémů - podnebí a počasí - živelné katastrofy - biomy světa

Základy ekologie – 6. – 9. ročník		
Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP Žák:	Učivo
P-9-7-01 uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi	uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi	- biomy světa - průzkum českých ekosystémů - klíčové druhy a jejich vliv na globální

P-9-7-02 rozlišuje a uvede příklady systémů organismů – populace, společenstva, ekosystémy a objasní na základě příkladu základní princip existence živých a neživých složek ekosystému	- rozlišuje a uvede příklady systémů organismů – populace, společenstva, ekosystémy a objasní na základě příkladu - základní princip existence živých a neživých složek ekosystému	ekosystém - člověk a životní prostředí
P-9-7-03 vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech a zhodnotí jejich význam	vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech a zhodnotí jejich význam	
P-9-7-04 uvede příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí a příklady narušení rovnováhy ekosystému	uvede příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí a příklady narušení rovnováhy ekosystému	

Praktické poznávání přírody – 6. -9. ročník		
Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP Žák:	Učivo
P-9-8-01 aplikuje praktické metody poznávání přírody	ovládá tábornické dovednosti potřebné pro pobyt v přírodě; uplatňuje zásady bezpečnosti ve styku s živočichy zkoumá přírodu a uvědomuje si vztahy v ní	- tábornické dovednosti - bezpečný pobyt v přírodě
P-9-8-02 dodržuje základní pravidla bezpečnosti práce a chování při poznávání živé a neživé přírody		

Vzdělávací oblast Člověk a příroda, vzdělávací obor Fyzika 6.-9. ročník

Látky a tělesa		
Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP Žák:	Učivo

F-9-1-01 změří vhodně zvolenými měřidly některé důležité fyzikální veličiny charakterizující látky a tělesa	změří vhodně zvolenými měřidly některé důležité fyzikální veličiny charakterizující látky a tělesa	experimentální poznání základních měřidel a jejich využití v praxi
F-9-1-02 uvede konkrétní příklady jevů dokazujících, že se částice látek neustále pohybují a vzájemně na sebe působí	uvede konkrétní příklady jevů dokazujících, že se částice látek neustále pohybují a vzájemně na sebe působí	- pohled do mikrosvěta a jeho užití v běžné praxi (difuze,...) - zkoumání přístrojů využívajících tepelnou roztažnost
F-9-1-03 předpoví, jak se změní délka či objem tělesa při dané změně jeho teploty	předpoví, jak se změní délka či objem tělesa při dané změně jeho teploty	experimentální osvojení si pojmu hustota látky a jeho propojení s mikrosvětem
F-9-1-04 využívá s porozuměním vztah mezi hustotou, hmotností a objemem při řešení praktických problémů	využívá s porozuměním vztah mezi hustotou, hmotností a objemem při řešení praktických problémů	

Pohyb těles; síly – 6. – 9. ročník		
Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP Žák:	Učivo
F-9-2-01 rozhodne, jaký druh pohybu těleso koná vzhledem k jinému tělesu	rozhodne, jaký druh pohybu těleso koná vzhledem k jinému tělesu	- pozorování pohybů ve světě a jejich zaznamenání - experimentální osvojení pojmu rychlost a jeho propojení s časem a dráhou
F-9-2-02 využívá s porozuměním při řešení problémů a úloh vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného pohybu těles	využívá s porozuměním při řešení problémů a úloh vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného pohybu těles	
F-9-2-03 změří velikost působící síly	změří velikost působící síly	- Newtonovy zákony - experimentální
F-9-2-04 určí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikosti, směry a výslednici	určí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikosti, směry a výslednici	- objevování různých druhů sil, jejich specifik a užití ve světě (třecí, tlaková,...) - zkoumání hmotnosti a propojení s gravitací, - užití v praxi měřidla síly a hmotnosti

F-9-2-05 využívá Newtonovy zákony pro objasňování či předvídání změn pohybu těles při působení stálé výsledné síly v jednoduchých situacích	• využívá Newtonovy zákony pro objasňování či předvídání změn pohybu těles při působení stálé výsledné síly v jednoduchých situacích	
F-9-2-06 aplikuje poznatky o otáčivých účincích síly při řešení praktických problémů	• aplikuje poznatky o otáčivých účincích síly při řešení praktických problémů	

Mechanické vlastnosti tekutin - 6. - 9. ročník		
Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP Žák:	Učivo
F-9-3-01 využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení konkrétních praktických problémů	• využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení konkrétních praktických problémů	- zkoumání chování těles ve vodě - přemýšlení nad atmosférou - přemýšlení nad tlakem ve vodě (hloubka a hustota vody) a kapalinách obecně (olej, krev,...)
F-9-3-02 předpoví z analýzy sil působících na těleso v klidné tekutině chování tělesa v ní	• předpoví z analýzy sil působících na těleso v klidné tekutině chování tělesa v ní	- zkoumání hydraulického zařízení a propojení s praxí

Energie - 6. - 9. ročník		
Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP Žák:	Učivo
F-9-4-01 určí v jednoduchých případech práci vykonanou silou a z ní určí změnu energie tělesa	• určí v jednoduchých případech práci vykonanou silou a z ní určí změnu energie tělesa	- měření vlastního výkonu - osvojení si pojmu práce ve fyzikální světě - zkoumání výkonu různých zařízení, i svépomocí vyrobených
F-9-4-02 využívá s porozuměním vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem	• využívá s porozuměním vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem	

F-9-4-03 využívá poznatky o vzájemných přeměnách různých forem energie a jejich přenosu při řešení konkrétních problémů a úloh	využívá poznatky o vzájemných přeměnách různých forem energie a jejich přenosu při řešení konkrétních problémů a úloh	- experimentální aplikace - kalorimetrická rovnice - zkoumání forem energie v běžném prostředí - zkoumání různých skupenství - zkoumání změny skupenství jedné látky a jak to využít v běžném životě - exkurze v elektrárně, diskuze nad různými zdroji energie pro lidstvo
F-9-4-04 určí v jednoduchých případech teplo přijaté či odevzdané tělesem	určí v jednoduchých případech teplo přijaté či odevzdané tělesem	
F-9-4-05 zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí	zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí	

Zvukové děje - 6. - 9. ročník		
Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP Žák:	Učivo
F-9-5-01 rozpozná ve svém okolí zdroje zvuku a kvalitativně analyzuje příhodnost daného prostředí pro šíření zvuku	rozpozná ve svém okolí zdroje zvuku a kvalitativně analyzuje příhodnost daného prostředí pro šíření zvuku	- experimenty zaměřené na pochopení podstaty zvuku - zkoumání vlnění v přírodě a hledání jak ho využít pro život
F-9-5-02 posoudí možnosti zmenšování vlivu nadměrného hluku na životní prostředí	posoudí možnosti zmenšování vlivu nadměrného hluku na životní prostředí	

Elektromagnetické a světelné děje - 6. - 9. ročník		
Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP Žák:	Učivo
F-9-6-01 sestaví správně podle schématu elektrický obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu	sestaví správně podle schématu elektrický obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu	- zkoumání jednoduchých elektrických zařízení, se kterými se můžeme setkat běžně doma - návrh a experimentální realizace jednoduchého elektrického obvodu - zkoumání vlastností
F-9-6-02 rozezná stejnosměrný proud od střídavého a změří elektrický proud a napětí	rozezná stejnosměrný proud od střídavého a změří elektrický proud	

	a napětí	elektřiny v kontextu přírody - hledání elektromotorů v domácnosti, jejich zkoumání a diskuze nad výhodami
F-9-6-03 rozliší vodič, izolant a polovodič na základě analýzy jejich vlastností	rozliší vodič, izolant a polovodič na základě analýzy jejich vlastností	
F-9-6-04 využívá Ohmův zákon pro část obvodu při řešení praktických problémů	využívá Ohmův zákon pro část obvodu při řešení praktických problémů	
F-9-6-05 využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet a cívku s proudem a o vlivu změny magnetického pole v okolí cívky na vznik indukovaného napětí v ní	využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet a cívku s proudem a o vlivu změny magnetického pole v okolí cívky na vznik indukovaného napětí v ní	

F-9-6-06 zapojí správně polovodičovou diodu	zapojí správně polovodičovou diodu	- zapojení diody
F-9-6-07 využívá zákona o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a zákona odrazu světla při řešení problémů a úloh	využívá zákona o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a zákona odrazu světla při řešení problémů a úloh	- zkoumání podstaty světla vzhledem ke geometrické aproximaci - využití světla v 21.století
F-9-6-08 rozhodne ze znalosti rychlosti světla ve dvou různých prostředích, zda se světlo bude lámat ke kolmici, či od kolmice, a využívá této skutečnosti při analýze průchodu světla čočkami	rozhodne ze znalosti rychlosti světla ve dvou různých prostředích, zda se světlo bude lámat ke kolmici, či od kolmice, a využívá této skutečnosti při analýze průchodu světla čočkami	

F-9-7-01 objasní (kvalitativně) pomocí poznatků o gravitačních silách pohyb planet kolem Slunce a měsíců planet kolem planet	objasní (kvalitativně) pomocí poznatků o gravitačních silách pohyb planet kolem Slunce a měsíců planet kolem planet	- pozorování noční oblohy - studium naší sluneční soustavy, vlastností jednotlivých planet a slunce - zkoumání výjimečnosti Země

F-9-7-02 odliší hvězdu od planety na základě jejich vlastností	• odliší hvězdu od planety na základě jejich vlastností	

Vzdělávací oblast Člověk a příroda, vzdělávací obor Chemie 6.-9. ročník

Pozorování, pokus a bezpečnost práce - 6. - 9. ročník		
Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP Žák:	Učivo

CH-9-1-01 určí společné a rozdílné vlastnosti látek	• určí společné a rozdílné vlastnosti látek	- zkoumání látek
CH-9-1-02 pracuje bezpečně s vybranými dostupnými a běžně používanými látkami a hodnotí jejich rizikovost; posoudí nebezpečnost vybraných dostupných látek, se kterými zatím pracovat nesmí	• pracuje bezpečně s vybranými dostupnými a běžně používanými látkami a hodnotí jejich rizikovost • posoudí nebezpečnost vybraných dostupných látek, se kterými zatím pracovat nesmí	- vyvození pravidel a postupů pro nakládání s chemikáliemi a ochranu zdraví při práci
CH-9-1-03 Objasní nejefektivnější jednání v modelových příkladech havárie s únikem nebezpečných látek	• objasní nejefektivnější jednání v modelových příkladech havárie s únikem nebezpečných látek	

Směsi - 6. - 9. ročník		
Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP Žák:	Učivo
CH-9-2-01 rozlišuje směsi a chemické látky	• rozlišuje směsi a chemické látky	- příprava ekologicky nezávadných čistících prostředků, deodorantu, zubní pasty a parfému s důrazem na poznání každé látky vstupující do procesu
CH-9-2-02 vypočítá složení roztoků, připraví prakticky roztok daného složení	• vypočítá složení roztoků, připraví prakticky roztok daného složení	
CH-9-2-03 vysvětlí základní faktory ovlivňující rozpouštění pevných látek	• vysvětlí základní faktory ovlivňující rozpouštění pevných látek	
CH-9-2-04 navrhne postupy a prakticky provede oddělování složek směsí o známém složení; uvede příklady oddělování složek v praxi	• navrhne postupy a prakticky provede oddělování složek směsí o známém složení; uvede příklady oddělování složek v praxi	- zkoumání běžně dostupných látek (domov, škola, zahrada) zkoumání záhad vody (anomálie vody, tuhnutí)
CH-9-2-05 rozliší různé druhy vody a uvede příklady jejich výskytu a použití	• rozliší různé druhy vody a uvede příklady jejich výskytu a použití	- druhy vody

CH-9-2-06 uvede příklady znečišťování vody a vzduchu v pracovním prostředí a domácnosti, navrhne nejvhodnější preventivní opatření a způsoby likvidace znečištění	• uvede příklady znečišťování vody a vzduchu v pracovním prostředí a domácnosti • navrhne nejvhodnější preventivní opatření a způsoby likvidace znečištění	- zkoumání údajů o čistotě vzduchu a vody na Vysočině

Částicové složení látek a chemické prvky – 6. – 9. ročník		
Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP Žák:	Učivo
CH-9-3-01 používá pojmy atom a molekula ve správných souvislostech	• používá pojmy atom a molekula ve správných souvislostech	- historie a taje periodické soustavy prvků - zkoumání užitečnosti periodické soustavy prvků - studium stavby atomu a vazebných sil
CH-9-3-02 rozlišuje chemické prvky a chemické sloučeniny a pojmy užívá ve správných souvislostech	• rozlišuje chemické prvky a chemické sloučeniny a pojmy užívá ve správných souvislostech	
CH-9-3-03 orientuje se v periodické soustavě chemických prvků, rozpozná vybrané kovy a nekovy a usuzuje na jejich možné vlastnosti	• orientuje se v periodické soustavě chemických prvků, rozpozná vybrané kovy a nekovy a usuzuje na jejich možné vlastnosti	

Chemické reakce – 6. – 9. ročník		
Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP Žák:	Učivo
CH-9-4-01 rozliší výchozí látky a produkty chemických reakcí, uvede příklady prakticky důležitých chemických reakcí, provede jejich klasifikaci a zhodnotí jejich využívání	• rozliší výchozí látky a produkty chemických reakcí, uvede příklady prakticky důležitých chemických reakcí, provede jejich klasifikaci a zhodnotí jejich využívání	- kvantitativní i kvalitativní zkoumání běžně používaných chemikálií: vlastnosti, rizika a vznik experimentální i matematický
CH-9-4-02 přečte chemické rovnice a s užitím zákona zachování hmotnosti vypočítá hmotnost výchozí látky nebo produktu	• přečte chemické rovnice a s užitím zákona zachování hmotnosti vypočítá hmotnost výchozí látky nebo produktu	

CH-9-4-03 aplikuje poznatky o faktorech ovlivň. průběh chemických reakcí v praxi a předcházení jejich nebezpečnému průběhu	• aplikuje poznatky o faktorech ovlivňujících průběh chemických reakcí v praxi a při předcházení jejich nebezpečnému průběhu	

Anorganické sloučeniny – 6. – 9. ročník		
Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP Žák:	Učivo
CH-9-5-01 porovná vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů, kyselin, hydroxidů a solí a posoudí vliv těchto látek na živ. prostředí	• porovná vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů, kyselin, hydroxidů a solí a posoudí vliv významných zástupců těchto látek na životní prostředí	- zkoumání solí různých kyselin - zkoumání kyselin a hydroxidů - používaných v domácnosti
CH-9-5-02 vysvětlí vznik kyselých dešťů, uvede jejich vliv na životní prostředí a uvede opatření, kterými jim lze předcházet	• vysvětlí vznik kyselých dešťů, uvede jejich vliv na životní prostředí a uvede opatření, kterými jim lze předcházet	- hledání podstaty kyselých dešťů a jejich dopadu na životní prostředí
CH-9-5-03 orientuje se na stupnici pH, změří reakci roztoku univerzálním indikátorovým papírkem a uvede příklady uplatňování neutralizace v praxi	• orientuje se na stupnici pH, změří reakci roztoku univerzálním indikátorovým papírkem a uvede příklady uplatňování neutralizace v praxi	- kvantitativní a kvalitativní zkoumání, neutralizace

Organické sloučeniny – 6. – 9. ročník		
Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP Žák:	Učivo

CH-9-6-01 rozliší nejjednodušší uhlovodíky, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití	rozliší nejjednodušší uhlovodíky, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití	uhlovodíky a jejich deriváty
CH-9-6-03 rozliší vybrané deriváty uhlovodíků, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití	rozliší vybrané deriváty uhlovodíků, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití	
CH-9-6-02 zhodnotí užívání fosilních paliv a vyráběných paliv jako zdrojů energie a uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy	zhodnotí užívání fosilních paliv a vyráběných paliv jako zdrojů energie a uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy	- hledání odpovědi na otázku proč se ropě říká "černé zlato" - popis ropné rafinérie
CH-9-6-04 orientuje se ve výchozích látkách a produktech fotosyntézy a koncových produktech biochemického zpracování, především bílkovinách, tucích, sacharidech	orientuje se ve výchozích látkách a produktech fotosyntézy a koncových produktech biochemického zpracování, především bílkovinách, tucích, sacharidech	experimentální poznání fotosyntézy, hledání významu pro život na Zemi
CH-9-6-05 určí podmínky postačující pro aktivní fotosyntézu	určí podmínky postačující pro aktivní fotosyntézu	
CH-9-6-06 uvede příklady zdrojů bílkovin, tuků, sacharidů a vitamínů	uvede příklady zdrojů bílkovin, tuků, sacharidů a vitamínů	bílkoviny, tuky, sacharidy a vitamíny (dopad na lidské tělo, základní pokusy)

Chemie a společnost – 6. – 9. ročník		
Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP Žák:	Učivo

CH-9-7-01 zhodnotí využívání prvotních a druhotných surovin z hlediska trvale udržitelného rozvoje na Zemi	● zhodnotí využívání prvotních a druhotných surovin z hlediska trvale udržitelného rozvoje na Zemi	- exkurze, zkoumání výroby různých materiálů, se kterými se každodenně setkáváme, jejich výhody a rizika
CH-9-7-02 aplikuje znalosti o principech hašení požárů na řešení modelových situací z praxe	● aplikuje znalosti o principech hašení požárů na řešení modelových situací z praxe	
CH-9-7-03 orientuje se v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka	● orientuje se v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka	- dovednosti pro zvládnutí požáru

5. 7. Umění a kultura

5. 7. 1. Charakteristika vzdělávací oblasti

Oblast Umění a kultura je do výuky zařazena na obou stupních ZŠ. Klade si za cíl vést žáky k hledání, ochraně a tvorbě krásy v sobě i kolem sebe. Směřuje k chápání tradic, kritickému přístupu ke skutečnosti, nabízí osobní postoje a osobní objevování. Sleduje smysl a podstatu tvůrčí činnosti. Ukazuje na podstatu tvorby: dozvědět se něco o sobě, překonat sama sebe, přiblížit se tomu, co nás přesahuje.

Postupy umělecké tvorby jsou blízké projektovým pracovním postupům, tedy tvořivé činnosti (příprava, zrání, inspirace, vypracování, sebereflexe, korekce). Jde o cestu k objevování projevů autonomie, tělesné i duševní pohody, vnímání prožitku.

Zásadní výchovné a vzdělávací postupy, které v předmětu oblasti směřují k utváření klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

- Vést žáky k tomu, aby se naučili rozumět obecně používaným termínům oblasti hudební, výtvarné a dramatické a aby s nimi dovedli zacházet,
- ukázat žákům, že přehled v oblasti umění a kultury jim umožní prožitky z těchto oborů lidské činnosti intenzivněji prožívat.

Kompetence k řešení problémů

- Vést žáky k tomu, aby při svém hodnocení umění postupovali uvážlivě, tak aby svůj názor byli schopni obhájit,
- předkládat žákům dostatečné množství estetických prožitků a poskytnout dostatek prostoru k tomu, aby si uvědomili, že různí lidé vnímají stejnou věc různě.

Kompetence komunikativní

- Vést žáky k tomu, aby vnímali i mimojazykové vyjadřování a aby sami tuto komunikaci využívali,
- ukázat žákům, že vyslechnout názor druhých lidí na společně prožitý estetický prožitek a vhodně na něho reagovat může být přínosem,
- poskytnout dětem dostatečný prostor k jejich vlastnímu kulturnímu, uměleckému projevu.

Kompetence sociální a personální

- Vysvětlit a vybudovat zásady chování na kulturních akcích,
- ukázat dětem potřebu spolupráce v týmu, důležitost úkolů (rolí), které v týmu plní,

- předvést dětem na příkladech z dramatické, výtvarné a hudební výchovy nezbytnost přebírání zkušeností druhých lidí pro vlastní zdokonalování,
- na základě respektování názorů každého žáka budovat v dětech sebedůvěru.

Kompetence občanské

- Vysvětlit žákům potřebu respektovat, chránit a oceňovat naše tradice a kulturní a historické dědictví,
- budovat v dětech pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost,
- vést žáky k tomu, aby se aktivně zapojovali do kulturního dění ve svém okolí.

Kompetence pracovní

- Vysvětlit žákům, jak správně používat výtvarné potřeby a jak o ně pečovat,
- objasnit žákům základní pravidla pro grafický záznam hudby.

Oblast zahrnuje vyučovací předměty:

- Hudební výchova
- Výtvarná výchova

5. 6. 2. Hudební výchova – charakteristika vyučovacího předmětu

Hlavním cílem Hudební výchovy je dovést žáky k radostnému prožívání hudby, ke schopnosti objevovat krásu hudebního projevu, k zájmu o hudbu i mimo školu. Tomu je

třeba podřídit veškerou další činnost, ať už je to zpěv, hra na nástroj, pohyb nebo aktivní poslech. Přesto není záměrem, aby žáci zůstali pouze u citového vnímání hudby. Je nutné, aby chápali její společenský význam a uměli ji kriticky hodnotit.

Učitel dle svého uvážení v závislosti na současných schopnostech žáků může zařadit učivo vyššího ročníku.

Časové vymezení:

1. ročník - 1 hodina
2. ročník - 1 hodina
3. ročník - 1 hodina
4. ročník - 1 hodina
5. ročník - 1 hodina
6. ročník - 1 hodina
7. ročník - 1 hodina
8. ročník - 1 hodina
9. ročník - 1 hodina

Obsah hudební výchovy tvoří zejména tyto složky:

Zpěv

Zpěv je nejdůležitější činností v hudební výchově, přináší radost a pocit sounáležitosti s ostatními ve třídě, je jistým prostředkem rozvoje hudebnosti.

Při zpěvu se zaměřujeme na čistotu intonace, správné dýchání, rytmickou přesnost, zřetelnou výslovnost a celkově kultivovaný projev. Zpěv je třeba co nejčastěji zařazovat i mimo hodiny hudební výchovy, a to zejména v nižších ročnících.

Hra na hudební nástroje

Od počátku 1. ročníku hrajeme na zvonkohru a rytmické Orffovské nástroje. Později doplňujeme dle dovedností pedagogického sboru další nástroje, snažíme se využívat individuálních dovedností žáků.

Hudba a pohyb

Pohyb je ideálním prostředkem k tomu, aby byli žáci vtaženi do výuky tou nejpřirozenější formou. Zpočátku jde pouze o spontánní projev. V průběhu času se pohyb kultivuje, i nadále však musí zůstat přirozený.

Pohybem v hudební výchově nerozumíme jen tanec a baletní prvky, ale veškeré pohybové činnosti, kterými doprovázíme ostatní složky hudební výchovy. Pohybové dovednosti pěstujeme v souvislosti s rytmem, zpěvem a poslechem hudby.

Poslech

Poslechem nerozumíme pouze reprodukovanou hudbu, ale také zpěv a hranou hudbu učitele, spolužáků a umělců. Zejména v nižších ročnících platí, že čím více živé hudby, tím lépe. Při poslechu hudby musí jít o aktivní činnost.

Od 4. ročníku se do hudební výchovy začínají promítat i historické souvislosti. Na 2. stupni potom dějiny hudby tvoří osu výuky HV a prolínají do všech ostatních činností.

Vzdělávací obsah oblasti Umění a kultura, vzdělávací obor Hudební výchova

Hudební výchova - 1. - 3. ročník		
Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP Žák:	Učivo

HV-3-1-01 zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase	● zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase	- zpěv a mluvené slovo - improvizace - rytmizování, hra na ozvěnu - hra na jednoduché
HV-3-1-02 rytmizuje a melodizuje jednoduché texty, improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem	● rytmizuje a melodizuje jednoduché texty, improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem	- výroba - poslech nahrávek i živé hudby - poznávání - hudebních nástrojů
HV-3-1-03 využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře	● využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře	- pohybové - vyjádření hudby - práce s dechem při zpěvu
HV-3-1-04 reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie	● reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie ● vnímá hudbu jako prostředek sebevyjádření	- rozvoj hudebních zájmů - hudební a - hudebně-pohybové hry
HV-3-1-05 rozlišuje jednotlivé kvality t ňů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby	● rozlišuje jednotlivé kvality t ňů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby	
HV-3-1-06 rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální	● rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální	

Hudební výchova – 4. – 5. ročník		
Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP Žák:	Učivo

HV-5-1-01 zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase či dvojhase v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti	● zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase či dvojhase v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti	- zpěv různých žánrů - zpěv českých i cizojazyčných písní - improvizace - rytmizování - hra na ozvěnu - hra na jednoduché rytmické a melodické nástroje
HV-5-1-02 realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (zpěvem, hrou, tancem, doprovodnou hrou) jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not	● realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (zpěvem, hrou, tancem, doprovodnou hrou) jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not	- poslech nahrávek i živé hudby - poznávání hudebních nástrojů - pohybové vyjádření hudby - práce s dechem při zpěvu
HV-5-1-03 využívá na základě svých hudebních schopností a dovedností jednoduché popřípadě složitější hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní	● využívá na základě svých hudebních schopností a dovedností jednoduché popřípadě složitější hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní	- rozvoj hudebních zájmů - hudební a hudebně-pohybové hry - významní skladatelé české hudební historie: poslech
HV-5-1-04 rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby	● rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby	
HV-5-1-05 vytváří v rámci svých individuálních dispozic jednoduché přede hry, mezihry a dohry a provádí elementární hudební improvizace	● vytváří v rámci svých individuálních dispozic jednoduché přede hry, mezihry a dohry a provádí elementární hudební improvizace	

HV-5-1-06 rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků, upozorní na metroritmické, tempové, dynamické i zřetelné harmonické změny	● rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků, upozorní na metroritmické, tempové, dynamické i zřetelné harmonické změny	- zpěv různých žánrů - zpěv českých i cizojazyčných písní - improvizace - rytmizování - hra na ozvěnu - hra na jednoduché rytmické a melodické nástroje

HV-5-1-07 ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, a základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace	• ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace	- poslech nahrávek i živé hudby - poznávání hudebních nástrojů - pohybové vyjádření hudby - práce s dechem při zpěvu - rozvoj hudebních zájmů - hudební a hudebně-pohybové hry - významní skladatelé české hudební historie: poslech

Hudební výchova – 6. – 9. ročník		
Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP Žák:	Učivo
HV-9-1-01 využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách	• využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách	- intonování písní - jednohlasný i vícehlasný zpěv - hra na hudební nástroj dle individuálních možností - reprodukce zpěvu

HV-9-1-02 uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu v běžném životě; zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase, dokáže ocenit kvalitní vokální projev druhého	● uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu v běžném životě ● zpívá dle svých dispozic ● intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase, dokáže ocenit kvalitní vokální projev druhého	- jednoduchý hudební doprovod - tanec - pantomima - pohybová a rytmická improvizace - vztah hudebního výtvarného, divadelního a kinematografického umění - vyjadřování hudebních i nehudebních představ a myšlenek pomocí nástroje a zpěvu - hlasová hygiena, práce s dechem a rozšiřování hlasového rozsahu - významné hudební žánry a jejich představitelé - hudba v proměnách času
HV-9-1-03 reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata i části skladeb, vytváří a volí jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace	● reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata i části skladeb, vytváří a volí jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace	
HV-9-1-04 realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností písně a skladby různých stylů a žánrů	● realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností písně a skladby různých stylů a žánrů	

HV-9-1-05 rozpozná některé z tanců různých stylových období, zvolí vhodný typ hudebně pohybových prvků k poslouchané hudbě a na základě individuálních hudebních schopností a pohybové vyspělosti předvede jednoduchou pohybovou vazbu	● rozpozná některé z tanců různých stylových období, zvolí vhodný typ hudebně pohybových prvků k poslouchané hudbě a na základě ● individuálních hudebních schopností a pohybové vyspělosti předvede jednoduchou pohybovou vazbu	- intonování písní - jednohlasný i vícehlasný zpěv - hra na hudební nástroj dle individuálních možností - reprodukce zpěvu - jednoduchý hudební doprovod - tanec - pantomima - pohybová a rytmická improvizace - vztah hudebního výtvarného, divadelního a kinematografického umění

HV-9-1-06 orientuje se v proudu znějící hudby, vnímá užité hudebně výrazové prostředky a charakteristické sémantické prvky, chápe jejich význam v hudbě a na základě toho přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku	• orientuje se v proudu znějící hudby, vnímá užité hudebně výrazové prostředky a charakteristické sémantické prvky, chápe jejich význam v hudbě a na základě toho přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku	- vyjadřování hudebních i nehudebních představ a myšlenek pomocí nástroje a zpěvu - hlasová hygiena, práce s dechem a rozšiřování hlasového rozsahu - významné hudební žánry a jejich představitelé - hudba v proměnách času
HV-9-1-07 zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období a porovnává ji z hlediska její slohové a stylové příslušnosti s dalšími skladbami	• zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období a porovnává ji z hlediska její slohové a stylové příslušnosti s dalšími skladbami	
HV-9-1-08 vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění	• vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění	

5. 7. 3. Výtvarná výchova – charakteristika vyučovacího předmětu

Výtvarná výchova je postavena na tvůrčích činnostech – tvorbě, vnímání a interpretaci. Vyučovací proces slouží jako významný druh obousměrné komunikace a obohacuje tak všechny zúčastněné strany. Důležitý je samotný proces výtvarné činnosti, tedy proces sebevyjádření, seberealizace, proces určité reflexe. Tvorba je úzce spjata s kreativitou, ale i s nápodobou. Žáci se postupně seznamují s rozličnými klasickými i moderními technikami výtvarného umění a jejich prostřednictvím potom zasahují do jednotlivých žánrů i témat výtvarného umění. Výtvarná výchova se aktivně podílí na projektovém vyučování a často se prolíná v mezipředmětových vztazích.

Nedílnou součástí výuky výtvarné výchovy na ZŠ je seznámení žáků s uměním jako se zvláštním způsobem lidské komunikace a vyjadřování. Kromě základních pojmů z oblasti výtvarného umění (výtvarné techniky, výtvarné žánry, výtvarná témata, teorie barev) se žáci setkají s reálným uměním prostřednictvím galerií, výstav a muzeí. Tato konfrontace nesmí být jednorázovou, ale naopak systémovou součástí výuky. Zároveň

musí být ve výuce zahrnuto postupné seznamování s pečlivě vybranými stěžejními díly světového malířství, sochařství a architektury (popř. umělecké fotografie, světového návrhářství, grafiky apod.).

Žák se učí chápat umění a kulturu v jejich vzájemné provázanosti jako neoddělitelnou součást lidské existence; učí se tolerantnímu přístupu k různorodým kulturním hodnotám současnosti a minulosti i kulturním projevům a potřebám různorodých skupin, národů a národností.

Učitel dle svého uvážení v závislosti na současných schopnostech žáků může zařadit učivo vyššího ročníku.

Časové vymezení:

1. ročník - 1 hodina
2. ročník - 1 hodina
3. ročník - 1 hodina
4. ročník - 2 hodiny
5. ročník - 2 hodiny
6. ročník - 2 hodiny
7. ročník - 1 hodina
8. ročník - 1 hodina
9. ročník - 1 hodina

Vzdělávací obsah oblasti Umění a kultura, vzdělávací obor Výtvarná výchova

Výtvarná výchova – 1. – 3. ročník		
Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP Žák:	Učivo
VV-3-1-01 rozpoznává a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření (linie, tvary, objemy, barvy, objekty); porovnává je a třídí na základě odlišností vycházejících z jeho zkušeností, vjemů, zážitků a představ	● svobodně tvoří a rozvíjí estetickou vnímavost, smysl pro krásu, naslouchání	- práce s výtvarnými materiály a prostředky ilustrace - pozorování světa kolem a jeho výtvarné zachycení - využití vnitřního i venkovního prostoru - volná tvorba - tělo jako výtvarný prostředek
VV-3-1-02 v tvorbě projevuje své vlastní životní zkušenosti; uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace	● svobodně tvoří a rozvíjí estetickou vnímavost, smysl pro krásu, naslouchání	- známí ilustrátoři a jejich díla v dětských knihách - výpravy za uměním, návštěvy muzeí a galerií
VV-3-1-03 Vyjadřuje rozdíly při vnímání události různými smysly a pro jejich vizuálně obrazné vyjádření volí vhodné prostředky	● svobodně tvoří a rozvíjí estetickou vnímavost, smysl pro krásu, naslouchání	
VV-3-1-04 Interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření; odlišné interpretace porovnává se svojí dosavadní zkušeností	● svobodně tvoří a rozvíjí estetickou vnímavost, smysl pro krásu, naslouchání	
VV-3-1-05 na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil	● svobodně tvoří a rozvíjí estetickou vnímavost, smysl pro krásu, naslouchání	

Výtvarná výchova – 4. – 5. ročník		
Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP Žák:	Učivo
VV-5-1-01 při vlastních tvůrčích činnostech pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření; porovnává je na základě vztahů (světlostní poměry, barevné kontrasty, proporční vztahy a jiné)	• při vlastních tvůrčích činnostech pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření porovnává je na základě vztahů (světlostní poměry, barevné kontrasty, proporční vztahy a jiné)	- plošná tvorba, - řešení prostoru - skupinová a individuální tvorba - kompozice - ztvárnění skutečnosti - reprodukce - prostorová tvorba: modelování a tvarování - rukodělné techniky - kresba, malba - grafické techniky: tisk z výšky, tisk z hloubky - barvy - vyjádření nálady kresbou a malbou - experimentování s výtvarnými - materiály a prostř. ilustrace - pozorování světa kolem a jeho výtvarné zachycení
VV-5-1-02 užívá a kombinuje prvky vizuálně obrazného vyjádření ve vztahu k celku: v plošném vyjádření linie a barevné plochy; v objemovém vyjádření modelování a skulpturní postup; v prostorovém vyjádření uspořádání prvků ve vztahu k vlastnímu tělu i jako nezávislý model	• užívá a kombinuje prvky vizuálně obrazného vyjádření ve vztahu k celku: v plošném vyjádření linie a barevné plochy; v objemovém vyjádření modelování a skulpturní postup; v prostorovém vyjádření uspořádání prvků ve vztahu k vlastnímu tělu i jako nezávislý model	- volná tvorba - tělo jako výtvarný prostředek - využití vnitřního i venkovního prostoru - vnímání uměleckého díla - vyjádření pocitů - výpravy za uměním, návštěvy muzeí a galerií
VV-5-1-03 při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se vědomě zaměřuje na projevení vlastních životních zkušeností i na tvorbu vyjádření, která mají komunikační účinky pro jeho nejbližší sociální vztahy	• při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se vědomě zaměřuje na projevení vlastních životních zkušeností i na tvorbu vyjádření, která mají komunikační účinky pro jeho nejbližší sociální vztahy	- volná tvorba - tělo jako výtvarný prostředek - využití vnitřního i venkovního prostoru - vnímání uměleckého díla - vyjádření pocitů - výpravy za uměním, návštěvy muzeí a galerií

VV-5-1-04 nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly; uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové tvorbě	● nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě ● vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly ● uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové tvorbě	- plošná tvorba, - řešení prostoru - skupinová a individuální tvorba - kompozice - ztvárnění skutečnosti - reprodukce - prostorová tvorba: modelování a tvarování - rukodělné techniky - kresba, malba - grafické techniky: tisk z výšky, tisk z hloubky - barvy - vyjádření nálady kresbou a malbou - experimentování s výtvarnými - materiály a prostř. - ilustrace - pozorování světa kolem a jeho výtvarné zachycení - volná tvorba - tělo jako výtvarný prostředek - využití vnitřního i venkovního prostoru - vnímání uměleckého díla - vyjádření pocitů - výpravy za uměním, návštěvy muzeí a galerií
VV-5-1-05 Osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření; pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky (včetně prostředků a postupů současného výtvarného umění)	● osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření; pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky (včetně prostředků a postupů současného výtvarného umění)	
VV-5-1-06 porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace	● porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace	
VV-5-1-07 nalézá a do komunikace v sociálních vztazích zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil	● nalézá a do komunikace v sociálních vztazích zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil	

Výtvarná výchova – 6. – 9. ročník		
Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP Žák:	Učivo
VV-9-1-01 vybírá, vytváří a pojmenovává co nejširší škálu prvků vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů; uplatňuje je pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků; variuje různé vlastnosti prvků a jejich vztahů pro získání osobitých výsledků	• vybírá, vytváří a pojmenovává co nejširší škálu prvků vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů; uplatňuje je pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků; variuje různé vlastnosti prvků a jejich vztahů pro získání osobitých výsledků	- plošná tvorba, - řešení prostoru - skupinová a individuální tvorba - kompozice - ztvárnění skutečnosti - reprodukce - prostorová tvorba: modelování a tvarování - rukodělné techniky - kresba, malba - grafické techniky: tisk z výšky, tisk z hloubky - barvy - vyjádření nálady kresbou a malbou - experimentování s výtvarnými - materiály a prostř. - ilustrace - pozorování světa kolem a jeho výtvarné zachycení - volná tvorba - tělo jako výtvarný prostředek - využití vnitřního i venkovního prostoru - vnímání uměleckého díla - vyjádření pocitů - výpravy za uměním, návštěvy muzeí a galerií
VV-9-1-02 užívá vizuálně obrazná vyjádření k zaznamenání vizuálních zkušeností, zkušeností získaných ostatními smysly a k zaznamenání podnětů z představ a fantazie	• užívá vizuálně obrazná vyjádření k zaznamenání vizuálních zkušeností, zkušeností získaných ostatními smysly a k zaznamenání podnětů z představ a fantazie	
VV-9-1-03 Užívá prostředky pro zachycení jevů a procesů v proměnách a vztazích; k tvorbě užívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění a digitálních médiích – počítačová grafika, fotografie, video, animace	• užívá prostředky pro zachycení jevů a procesů v proměnách a vztazích; k tvorbě užívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění a digitálních médiích – počítačová grafika, fotografie, video, animace	
VV-9-1-04 vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření; porovnává a hodnotí jeho účinky s účinky již existujících i běžně užívaných vizuálně obrazných vyjádření	• vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření; porovnává a hodnotí jeho účinky s účinky již existujících i běžně užívaných vizuálně obrazných vyjádření	- plošná tvorba, - řešení prostoru - skupinová a individuální tvorba - kompozice - ztvárnění skutečnosti - reprodukce - prostorová tvorba: modelování a tvarování - rukodělné techniky

VV-9-1-05 rozliší působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku a v rovině sociálně utvářeného i symbolického obsahu	rozliší působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku a v rovině sociálně utvářeného i symbolického obsahu	- kresba, malba - grafické techniky: tisk z výšky, tisk z hloubky - barvy - vyjádření nálady kresbou a malbou - experimentování s výtvarnými - materiály a prostř. - ilustrace - pozorování světa kolem a jeho výtvarné zachycení - volná tvorba - tělo jako výtvarný prostředek - využití vnitřního i venkovního prostoru - vnímání uměleckého díla - vyjádření pocitů - výpravy za uměním, návštěvy muzeí a galerií
VV-9-1-06 interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti; vychází při tom ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků	interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti; vychází při tom ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků	
VV-9-1-07 porovnává na konkrétních příkladech různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření; vysvětluje své postoje k nim s vědomím osobní, společenské a kult. podmíněnosti svých hodnotových soudů	porovnává na konkrétních příkladech různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření; vysvětluje své postoje k nim s vědomím osobní, společenské a kulturní podmíněnosti svých hodnotových soudů	
VV-9-1-08 ověřuje kom. účinky vybraných, uprav. či samostatně vytvořených vizuálně obrazných vyjádření v soc. vztazích; nalézá vhodnou formu pro jejich prezentaci	ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvořených vizuálně obrazných vyjádření v sociálních vztazích; nalézá vhodnou formu pro jejich prezentaci	

5. 8. Člověk a zdraví

5. 8. 1. Charakteristika vzdělávací oblasti

Oblast je do výuky zařazena na obou stupních ZŠ. Oblast si klade za cíl vést žáky k ochraně a rozvoji zdraví. Směřuje k chápání zdraví jako bohatství, za něž nese každý osobní zodpovědnost.

Na prvním stupni je tato oblast realizována v rámci hodin tělocviku, na druhém stupni se pak předmět Tělexná výchova doplněn v 6. a 7. třídě předmětem Výchova ke zdraví.

Žáci se učí spolupráci v týmu, dodržování pravidel i motivaci pro potřebu pohybu v životě. Vzdělávací oblast Člověk a zdraví přináší základní podněty pro pozitivní ovlivňování zdraví (poznatky, činnosti, způsoby chování), s nimiž se žáci seznamují, učí se je využívat a aplikovat ve svém životě.

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje především k tomu, aby žáci poznávali sami sebe jako živé organismy, aby pochopili hodnotu zdraví, způsob jeho ochrany i hloubku problémů spojených s nemocí či jiným poškozením zdraví.

Žáci se seznamují s různými riziky, která ohrožují zdraví v běžných i mimořádných situacích, osvojují si dovednosti a způsoby chování, které vedou k zachování či posílení zdraví, a získávají potřebnou míru odpovědnosti za zdraví vlastní i zdraví jiných.

Vzdělávací obor Výchova ke zdraví vede žáky k aktivnímu rozvoji a ochraně zdraví v propojení všech jeho složek (sociální, psychické a fyzické) a učí je být za ně odpovědní. Svým vzdělávacím obsahem navazuje na obsah vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět a prolíná do ostatních vzdělávacích oblastí.

Žáci si osvojují základy zdravého životního stylu a jsou vedeni k jejich uplatňování ve svém životě i k osvojování účelného chování při ohrožení v každodenních rizikových situacích i při mimořádných událostech. Vzhledem k individuálnímu i sociálnímu rozměru zdraví vzdělávací obor Výchova ke zdraví obsahuje výchovu k mezilidským vztahům a je velmi úzce propojen s průřezovým tématem Osobnostní a sociální výchova.

Oblast zahrnuje vyučovací předměty:

- Tělesná výchova
- Výchova ke zdraví

5. 8. 2. Tělesná výchova - Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Tělesná výchova je vyučován ve všech ročnících 1. i 2. stupně. V tělesné výchově je velmi důležité motivační hodnocení žáků, které vychází ze somatotypu žáka a je postaveno na posuzování osobních výkonů každého jednotlivce a jejich zlepšování – bez paušálního porovnání žáků podle výkonových norem (tabulky, grafy aj.), které neberou v úvahu růstové a genetické předpoklady a aktuální zdravotní stav žáků.

Charakteristické pro pohybové vzdělávání je rozpoznávání a rozvíjení pohybového nadání, které předpokládá diferenciaci činností i hodnocení výkonů žáků. V rámci předmětu Tělesná výchova jsou ve všech ročnících 1. a 2. stupně zařazovány prvky zdravotní tělesné výchovy se zaměřením na prevenci tělesných oslabení a správné držení těla.

Učitel dle svého uvážení v závislosti na současných schopnostech žáků může zařadit učivo vyššího ročníku.

Zásadní výchovné a vzdělávací postupy, které v předmětu Tělesná výchova směřují k utváření klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

- Vést žáky k tomu, aby se naučili rozumět obecně používaným termínům oblasti sportu;
- ukázat žákům, že základní znalost pravidel různých sportů jim pomůže v životě snadněji se zapojit do kolektivních i individuálních aktivit.

Kompetence k řešení problémů

- Vést žáky k tomu, aby se učili při sportovních hrách pracovat v týmu a společně řešili vyvstalé problémy.

Kompetence komunikativní

- Vést žáky k tomu, aby dokázali v ve chvílích sportovního napětí udržet komunikaci v nenásilné úrovni.

Kompetence sociální a personální

- Vysvětlit a vybudovat zásady chování na sportovních akcích,
- ukázat dětem potřebu spolupráce ve sportovním týmu, důležitost úkolů (rolí), které v týmu plní,
- předvést dětem na příkladech tělesné výchovy nezbytnost přebírání zkušeností druhých lidí pro vlastní zdokonalování,

- na základě respektování názorů každého žáka budovat v dětech sebedůvěru.

Kompetence občanské

- Na příkladech významách českých sportovců dětem poskytnout adekvátní vzory a inspirovat děti nejen ke sportovním výkonům a fair play, ale i k etickému chování.

Kompetence pracovní

- Při sportovních aktivitách žákům vysvětlit nutnost ochrany zdraví svého i druhých,
- naučit je pravidlům hygieny v rámci sportu a zdravým návykům (protáhování, správné dýchání apod);
- vysvětlit potřebu pohybových aktivit pro člověka, který se nevěnuje výkonnostnímu nebo vrcholovému sportu.

Časové vymezení:

1. ročník - 2 hodiny
2. ročník - 2 hodiny
3. ročník - 2 hodiny
4. ročník - 2 hodiny
5. ročník - 2 hodiny
6. ročník - 2 hodiny
7. ročník - 2 hodiny
8. ročník - 2 hodiny
9. ročník - 2 hodiny

Vzdělávací obsah oblasti Člověk a zdraví, vzdělávací obor Tělesná výchova

Tělesná výchova - 1. - 3. ročník		
Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP Žák:	Učivo:
TV-3-1-01 spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti	- zná a praktikuje zásady správného držení těla - pravidelně se účastní - nabízených pohybových aktivit	- správné držení těla - pohybový režim
TV-3-1-02 zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení	- dovede vést rozcvičku - osvojuje si základy sportovních disciplín a skupinových sportovních a pohybových her	příprava před pohybovou činností
TV-3-1-03 spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích	umí se zapojit a aplikovat pravidla různých sportů a her	- fair play - pohybové a sportovní hry
TV-3-1-04 uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorech školy	- rozumí a řídí se podle - hygienických a bezpečnostních pravidel	- bezpečnost vhodné sportovní oblečení - příprava a úklid cvičebního náradí
TV-3-1-05 reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti a její organizaci	rozumí pokynům v jazyce tělovýchovného názvosloví	signály, povely
ZTV-3-1-01 uplatňuje správné způsoby držení těla v různých polohách a pracovních činnostech; zaujímá správné základní cvičební polohy	zná a praktikuje zásady správného držení těla	- správné držení těla - pohybový režim
ZTV-3-1-02 zvládá jednoduchá speciální cvičení související s vlastním oslabením	je seznámen se svým oslabením, které při cvičení zohledňuje a vyrovnává	- pravidelný pohybový režim - základní cvičební polohy

Tělesná výchova - 4. - 5. ročník		
Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP Žák:	Učivo:
TV-5-1-01 podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu; uplatňuje kondičně zaměřené činnosti; projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti	je schopen samostatně se věnovat fyzické aktivitě, ve které se dovede rozvíjet a udržovat si fyzickou kondici	- základy atletiky - základy gymnastiky - základy tance - průpravné úpoly - turistika - pohybové hry - sportovní hry
TV-5-1-02 zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením	rozumí důležitosti průpravných a zdravotních cvičení	- průpravná cvičení - relaxační cvičení
TV-5-1-03 zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti; vytváří varianty osvojených pohybových her	spolupodílí se na variování pohybových her	- pohybové a sportovní hry - organizace tělovýchovné jednotky
TV-5-1-04 uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí; adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka	- zná základy první pomoci - dodržuje bezpečnostní a hygienická pravidla	- bezpečnostní pravidla - základy první pomoci - průpravná cvičení - relaxační cvičení
TV-5-1-05 jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti	je schopen reflektovat svůj i spolužákův projev fyzické aktivity a zlepšovat se na základě tohoto hodnocení	rozvoj pohybových činností
TV-5-1-06 jedná v duchu fair play: dodržuje pravidla her a soutěží, pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje; respektuje při pohybových činnostech opačné pohlaví	- dodržuje pravidla her a fair play - respektuje při hře opačné pohlaví	- fair play - respektování opačného pohlaví - pravidla her a bezpečnosti - průpravné úpoly

TV-5-1-07 užívá při pohybové činnosti základní osvojované tělocvičné názvosloví; cvičí podle jednoduchého nákresu, popisu cvičení	● dovede cvičit dle pokynů ● v tělovýchovném názvosloví	- cvičení podle nákresu
TV-5-1-08 Zorganizuje nenáročnou pohybovou činnost a soutěže na úrovni třídy	● dovede samostatně vést pohybovou aktivitu, hru	- organizace tělovýchovné jednotky
TV-5-1-09 změří základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky	● dovede se zlepšovat na základě svých výkonů	- základy atletiky - základy gymnastiky - základy tance - průpravné úpoly - turistika - pohybové hry - sportovní hry - lyžování, snowboarding, bruslení
TV-5-1-10 orientuje se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště; samostatně získá potřebné informace	● účastní se sportovních akcí dle svého zájmu a preference	- základy atletiky - základy gymnastiky - základy tance - průpravné úpoly - turistika - pohybové hry - sportovní hry - lyžování, snowboarding, bruslení
TV-5-1-11 adapтуje se na vodní prostředí, dodržuje hygienu plavání, zvládá v souladu s individuálními předpoklady plavecké dovednosti	● rozumí tomu, jak se chovat bezpečně ve vodě	- základní plavecká výuka
TV-5-1-12 zvládá v souladu s individuálními předpoklady vybranou plaveckou techniku, prvky sebezáchrany a bezpečnosti	● dovede se pohybovat ve vodě plaveckým stylem dle svých preferencí	- základní plavecká výuka
ZTV-5-1-01 zařazuje pravidelně do svého pohybového režimu speciální vyrovnávací cvičení související s vlastním oslabením v	● je schopen samostatně praktikovat cvičení dle svého denního režimu	- základní technika cvičení a cvičební polohy

optimálním počtu opakování		
ZTV-5-1-02 zvládá základní techniku speciálních cvičení; koriguje techniku cvičení podle obrazu v zrcadle, podle pokynů učitele	• je schopen provádět cviky s pomocí nápodoby	- základní technika cvičení a cvičební polohy
ZTV-5-1-03 upozorní samostatně na činnosti (prostředí), které jsou v rozporu s jeho oslabením	• zná své oslabení	- základní technika cvičení a cvičební polohy

Činnosti ovlivňující zdraví – 6. – 9. ročník		
Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP Žák:	Učivo:
TV-9-1-01 aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem	• je si vědom důležitosti pravidelného pohybu	- sport jako součást denního režimu - rekreační sport
TV-9-1-02 usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti; z nabídky zvolí vhodný rozvojový program	• usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti • z nabídky zvolí vhodný rozvojový program	- výběr preferované pohybové činnosti
TV-9-1-03 samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností – zatěžovanými svaly	• samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností – zatěžovanými svaly	- průpravná cvičení - relaxační cvičení
TV-9-1-04 odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím; upraví pohybovou aktivitu vzhledem k údajům o znečištění ovzduší	• je si vědom škodlivosti droga škodlivých látek, vyhýbá se jejich užívání	- zdravý životní styl
TV-9-1-05 uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost	• je schopen vyhodnotit rizika spojená s méně známým prostředím a upravit podle nich i své chování	- bezpečnostní pravidla a jejich dodržování - první pomoc
ZTV-9-1-01 uplatňuje odpovídající vytrvalost a cílevědomost při korekci zdravotních oslabení	• snaží se vytrvale o korekci svých zdravotních oslabení	- základní technika cvičení a cvičební polohy
ZTV-9-1-02 zařazuje pravidelně a samostatně do svého pohybového režimu speciální vyrovnávací cvičení související s vlastním oslabením, usiluje o jejich optimální provedení	• je seznámen se speciálním vyrovnávacím cvičením souvisejícím s vlastním oslabením	- základní technika cvičení a cvičební polohy

ZTV-9-1-03 aktivně se vyhýbá činnostem, které jsou kontraindikací zdravotního oslabení	• aktivně se vyhýbá činnostem, které jsou kontraindikací zdravotního oslabení	- základní technika cvičení a cvičební polohy

Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností – 6. – 9. ročník		
Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP Žák:	Učivo:
TV-9-2-01 zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech	• zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech	- základy gymnastiky - základy atletiky - sportovní hry - pohybové hry - plavání - základy tance - úpoly - turistika - lyžování, snowboarding, - bruslení
TV-9-2-02 posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny	• snaží se správně posoudit provedení osvojované pohybové činnosti a označit zjevné nedostatky a jejich možné příčiny	- základy gymnastiky - základy atletiky - sportovní hry - pohybové hry - plavání - základy tance - úpoly - turistika - lyžování, snowboarding, - bruslení

Činnosti podporující pohybové učení – 6. – 9. ročník		
Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP Žák:	Učivo:
TV-9-3-01 užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře novin a časopisů, uživatele internetu	• užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře novin a časopisů, uživatele internetu	- tělovýchovné názvosloví
TV-9-3-02 naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu	• naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu	- fair play - pravidla pohybových a sportovních her, soutěží - olympijské myšlenky

TV-9-3-03 dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji	● dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji	- spolupráce ve skupině - taktika
TV-9-3-04 rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka, organizátora	● rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka, organizátora	- fair play - pravidla pohybových a sportovních her, soutěží - olympijské myšlenky
TV-9-3-05 sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí	● je schopen sledovat určené prvky pohybové činnosti, evidovat je a vyhodnotit	- měření výkonů
TV-9-3-06 zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody, turistické akce na úrovni školy; spolurozhoduje osvojované hry a soutěže	● zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody, turistické akce na úrovni školy; ● spolurozhoduje osvojované hry a soutěže	- podílení se na organizaci tělovýchovné jednotky - organizace prostoru - sportovní výstroj a výzbroj
TV-9-3-07 Zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci	● zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci	- zpracovávání dat - prezentace

5. 8. 3. Výchova ke zdraví - Charakteristika vyučovacího předmětu

Vzdělávací obor Výchova ke zdraví vede žáky k aktivnímu rozvoji a ochraně zdraví v propojení všech jeho složek (sociální, psychické a fyzické) a učí je být za své zdraví a kondici odpovědný. Svým vzdělávacím obsahem navazuje na obsah vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět a prolíná do ostatních vzdělávacích oblastí. Žáci si osvojují zásady zdravého životního stylu a jsou vedeni k jejich uplatňování ve svém životě i k osvojování účelného chování při ohrožení v každodenních rizikových situacích i při mimořádných událostech. Vzhledem k individuálnímu i sociálnímu rozměru zdraví obsahuje vzdělávací obor Výchova ke zdraví výchovu k mezilidským vztahům a je velmi úzce propojen s průřezovým tématem Osobnostní a sociální výchova.

Učitel dle svého uvážení v závislosti na současných schopnostech žáků může zařadit učivo vyššího ročníku.

Časové vymezení:

6. ročník - 1 hodina

7. ročník - 1 hodina

Vzdělávací obsah oblasti Člověk a zdraví, vzdělávací obor Výchova ke zdraví

Výchova ke zdraví – 6. – 9. ročník		
Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP Žák:	Učivo
VZ-9-1-01 respektuje přijatá pravidla soužití mezi spolužáky i jinými vrstevníky a přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v komunitě	• respektuje přijatá pravidla soužití mezi spolužáky i jinými vrstevníky a přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v komunitě	- pravidla školy - komunikační hry - role členů skupiny
VZ-9-1-02 vysvětlí role členů komunity (rodiny, třídy, spolku) a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu (vrstevnická komunita, rodinné prostředí) z hlediska prospěšnosti zdraví	• vysvětlí role členů komunity (rodiny, třídy, spolku) a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu (vrstevnická komunita, rodinné prostředí) z hlediska prospěšnosti zdraví	- role členů komunity (rodina, třída, spolek) - vliv skupiny na zdraví jejích členů

VZ-9-1-03 vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím; vysvětlí vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví	● vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím, vysvětlí vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví	- modely zdraví - modely základních lidských potřeb - metody ochrany zdraví - zdraví jako hodnota
VZ-9-1-04 posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyvozuje z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví	● posoudí různé způsoby chování lidí vzhledem k jejich vlastnímu zdraví	

5. 9. Člověk a svět práce

5. 9. 1. Charakteristika vzdělávací oblasti

Oblast Člověk a svět práce zahrnuje široké spektrum pracovních činností a technologií. Vede žáky k získání základních praktických uživatelských dovedností v různých oborech lidské činnosti a přispívá k vytváření životní a profesní orientace žáků.

Na prvním stupni je obsah vzdělávacího oboru Člověk a svět práce rozdělen na čtyři povinné tematické okruhy, které vyučujeme v rámci předmětu Pracovní činnosti:

- Práce s drobným materiálem
- Konstrukční činnosti
- Pěstitelské práce
- Příprava pokrmů

Na druhém stupni je obsah rozdělen na osm tematických okruhů. Okruhy tvoří nabídku, z níž tematický okruh Svět práce je povinný a z ostatních si školy vybírají podle svých podmínek a pedagogických záměrů minimálně jeden další okruh. Vybrané tematické okruhy je nutné realizovat v plném rozsahu.

- Svět práce
- Práce s technickými materiály
- Design a konstruování
- Pěstitelské práce a chovatelství
- Provoz a údržba domácnosti
- Příprava pokrmů
- Práce s laboratorní technikou
- Využití digitálních technologií

Časové vymezení:

První stupeň - Předmět Pracovní činnosti:

1. ročník - 1 hodina
2. ročník - 1 hodina
3. ročník - 1 hodina
4. ročník - 1 hodina
5. ročník - 1 hodina

Druhý stupeň - Předmět Svět práce

6. ročník - 1 hodina
7. ročník - 1 hodina
8. ročník - 1 hodina

Vzdělávací obsah oblasti Člověk a svět práce na prvním stupni

Práce s drobným materiálem. 1. – 3. ročník

Výstup RVP Žák:	Výstup ŠVP Žák:	Učivo
ČSP-3-1-01 vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů	• učí se jednoduché postupy • tvoří z různých materiálů	- výroba jednoduchých předmětů - rukodělná tvorba
ČSP-3-1-02 pracuje podle slovního návodu a předlohy		

Práce s drobným materiálem - 4. – 5. ročník

Výstup RVP Žák:	Výstup ŠVP Žák:	Učivo
ČSP-5-1-01 vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu	• dokáže pracovat jak samostatně tak ve skupině; umí si vybrat vhodný materiál pro tvorbu; • zná pravidla bezpečnosti práce a dokáže poskytnout první pomoc při úrazu	- výroba uměleckých předmětů - výroba předmětů denní potřeby - lidová tvořivost - pracovní nástroje a ochranné pracovní pomůcky - zásady hygieny při pracovních činnostech - zásady bezpečnosti při pracovních činnostech - první pomoc zážitkem
ČSP-5-1-02 využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic		
ČSP-5-1-03 volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu		
ČSP-5-1-04 udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu		

Konstrukční činnosti - 1. – 3. ročník

Výstup RVP	Výstup ŠVP	Učivo

Žák:	Žák:	
ČSP-3-2-01 zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se tavebnicemi	• dokáže stavět podle návodu i tvůrčím způsobem	- stavebnice - práce podle pokynů a jednoduchého návodu

Konstrukční činnosti 4. – 5. ročník		
Výstup RVP Žák:	Výstup ŠVP Žák:	Učivo
ČSP-5-2-01 provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž	• samostatně pracuje na nejrůznějších stavebních • projektech vzhledem k jeho věku za dodržování • bezpečnostních pravidel pro něj samotného i jeho • nejbližší okolí	- výroba uměleckých předmětů - výroba předmětů denní potřeby ve škole - stavebnice - pracovní nástroje a ochranné pracovní pomůcky - zásady hygieny při pracovních činnostech - zásady bezpečnosti při
ČSP-5-2-02 pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu		
ČSP-5-2-03 dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu		

Pěstitecké práce - 1. - 3. ročník

Výstup RVP Žák:	Výstup ŠVP Žák:	Učivo
ČSP-3-3-01 provádí pozorování přírody, zaznamená a zhodnotí výsledky pozorování	● zkoumá přírodu a chápe základní vztahy; ● pomáhá při práci na školní zahradě	- práce na školní zahradě - péče o rostliny - pozorování a záznam pozorování
ČSP-3-3-02 pečuje o nenáročné rostliny		

Pěstitelské práce - 4. - 5. ročník		
Výstup RVP Žák:	Výstup ŠVP Žák:	Učivo
ČSP-5-3-01 provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování	● samostatně vykonává nejrůznější práce při udržování školní zahrady; zažije růst rostliny od semínka až k plodu; bezpečně používá zahradnické pomůcky; ● dokáže se starat o zvíře a rostlinu	- práce na školní zahradě - -sázení rostlin - -zahradníkův rok
ČSP-5-3-02 ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny		
ČSP-5-3-03 volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní		
ČSP-5-3-04 dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu		

Příprava pokrmů - 1. - 3. ročník

ČSP-3-4-01 připraví tabuli pro jednoduché stolování	• připraví tabuli pro jednoduché stolování, podílí se na přípravě kolejní snídaně	- zásady stolování - zařízení kuchyně a bezpečnost práce
ČSP-3-4-02 chová se vhodně při stolování	• chová se vhodně při stolování	

Příprava pokrmů – 4. – 5. ročník		
ČSP-5-4-01 orientuje se v základním vybavení kuchyně	• podílí se na přípravě kolejních snídaní; • dokáže vybrat správné suroviny, rozumí jejich místě v jídelníčku a pomáhá a vede mladší spolukole- jníčky; • třídí biologický odpad a dodržuje- je základy hygieny a bezpečnosti práce	- příprava pokrmu - zásady stolování - zařízení kuchyně a bezpečnost práce - původ surovin - třídění odpadu
ČSP-5-4-02 připraví samostatně jednoduchý pokrm		
ČSP-5-4-03 dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování		
ČSP-5-4-04 udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu		

Vzdělávací obsah oblasti Člověk a svět práce na druhém stupni

Povinný tematický okruh Svět práce - 6. - 8. třída		
Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP Žák:	Učivo
ČSP-9-8-01 orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí	• orientuje se v možnostech své budoucí profesní kariéry a aktivně hledá svůj vlastní směr	- svět práce - pracovní úřad - trh práce - povolání v 21. století - profesní orientace a osobní zájmy - prezentační dovednosti
ČSP-9-8-02 posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravy		
ČSP-9-8-03 využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání		
ČSP-9-8-04 prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce		

Volitelné tematické okruhy pro 6-8. třídu

Práce s technickými materiály		
ČSP-9-1-01 provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň	• samostatně řeší jednoduché technické a rukodělné úkoly s vědomím bezpečnosti pro sebe a své nejbližší okolí • bezpečně a účelně používá základní nástroje (šroubovák, kladivo, jehla, vrtačka...), stará se o ně	- výroba předmětů denní potřeby ve škole - pracovní nástroje a ochranné pracovní pomůcky - zásady hygieny při pracovních činnostech - zásady bezpečnosti při pracovních činnostech - první pomoc zážitkem
ČSP-9-1-02 řeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálů, pracovních nástrojů a nářadí		
ČSP-9-1-03 organizuje a plánuje svoji pracovní činnost		
ČSP-9-1-04 užívá technickou dokumentaci, připraví si vlastní jednoduchý náčrt výrobku		

ČSP-9-1-05 dodrhuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a náradím; poskytne první pomoc při úrazu		

Design a konstruování - 6. - 9. třída

ČSP-9-2-01 sestaví podle návodu, náčrtu, plánu, jednoduchého programu daný model	• podle instrukcí sestaví jednoduchý funkční model a otestuje jeho funkčnost, dbá přitom na bezpečnost svou i všech okolo	- výroba předmětů denní potřeby školy - výroby technických modelů - prototypování - základy designu a konstruování
ČSP-9-2-02 navrhne a sestaví jednoduché konstrukční prvky a ověří a porovná jejich funkčnost, nosnost, stabilitu aj.		
ČSP-9-2-03 provádí montáž, demontáž a údržbu jednoduchých předmětů a zařízení		
ČSP-9-2-04 dodrhuje zásady bezpečnosti a hygieny práce a bezpečnostní předpisy; poskytne první pomoc při úrazu		

Pěstitelské práce, chovatelství - 6. - 9. třída

Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP Žák:	Učivo
ČSP-9-3-01 volí vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných rostlin	• samostatně se orientuje na školní zahradě a sám volí úkony, které jsou potřeba	- práce na školní zahradě - rostlina od semínka až po plod - běžné jedlé a jedovaté - rostliny
ČSP-9-3-02 pěstuje a využívá květiny pro výzdobu		

ČSP-9-3-03 používá vhodné pracovní pomůcky a provádí jejich údržbu		
ČSP-9-3-04 prokáže základní znalost chovu drobných zvířat a zásad bezpečného kontaktu se zvířaty	• prokáže základní znalost chovu vybraných zvířat a zásady hygieny a bezpečnosti práce s nimi	- chovatelství - etika chovu domácích zvířat - bezpečnost práce se zvířaty - hygiena práce se zvířaty
ČSP-9-3-05 Dodržuje technologickou kázeň, zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu způsobeného zvířaty		

Provoz a údržba domácnosti - 6. - 9. třída

Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP Žák:	Učivo
ČSP-9-4-01 provádí jednoduché operace platebního styku a domácího účetnictví	• hospodaří s kapesným • podílí se na údržbě vybavení školy • orientuje se v návodech a obsluze běžných domácích spotřebičů • správně zachází s pomůckami, nástroji a nářadím běžně využívanými v domácnosti • uplatňuje zásady bezpečnosti a ochrany zdraví při práci • poskytne první pomoc při úrazu	- práce s návody k použití - plánování domácnosti - práce s nářadím a nástroji běžně užívanými v domácnosti - zásady bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v domácnosti
ČSP-9-4-02 ovládá jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti a orientuje se v návodech k obsluze běžných domácích spotřebičů		
ČSP-9-4-03 správně zachází s pomůckami, nástroji, nářadím a zařízením včetně údržby; provádí drobnou domácí údržbu		
ČSP-9-4-04 dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy a poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu elektrickým proudem		

Příprava pokrmů - 6. - 9. třída

Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP Žák:	Učivo
ČSP-9-5-01 používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje základní spotřebiče	• naplánuje a vytvoří vhodnou tabuli pro stolování skupiny • dbá základních hygienických pokynů	- zdravá výživa, poruchy příjmu potravy - práce a údržba kuchyňských spotřebičů - vaření - dekorace při stolování
ČSP-9-5-02 připraví jednoduché pokrmy v souladu se zásadami zdravé výživy		
ČSP-9-5-03 dodržuje základní principy stolování, společenského chování a obsluhy u stolu ve společnosti		
ČSP-9-5-04 dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazech v kuchyni		

Práce s laboratorní technikou - 6. - 9. třída		
Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP Žák:	Učivo
ČSP-9-6-01 vybere a prakticky využívá vhodné pracovní postupy, přístroje, zařízení a pomůcky pro konání konkrétních pozorování, měření a experimentů	• provádí samostatně a bezpečně experimentální práce v laboratoři včetně zápisu do příslušného protokolu a následné prezentace získaných dat	- práce s vybavením laboratoře - práce s laboratorními protokoly - bezpečnost práce v laboratoři
ČSP-9-6-02 zpracuje protokol o cíli, průběhu a výsledcích své experimentální práce a zformuluje v něm závěry, k nimž dospěl		
ČSP-9-6-03 vyhledá v dostupných informačních zdrojích všechny podklady, jež mu co nejlépe pomohou provést danou experimentální práci		
ČSP-9-6-04 dodržuje pravidla bezpečné práce a ochrany životního prostředí při experimentální práci		
ČSP-9-6-05 poskytne první pomoc při úrazu v laboratoři		

Využití digitálních technologií - 6. - 9. třída		
Výstupy RVP Žák:	Výstupy ŠVP Žák:	Učivo
ČSP-9-7-01 ovládá základní funkce digitální techniky; diagnostikuje a odstraňuje základní problémy při provozu digitální techniky	• orientuje se v základní digitální technice, dokáže ji při potřebě propojovat a udržovat ji • chová se při využívání technologií podle bezpečnostních pravidel daných technologií • umí zacházet s digitální technikou ve škole	- digitální technologie a zařízení mobilní technologie - údržba digitálních zařízení - bezpečnost práce s digitálními technologiemi a zařízeními - kyberšikana a ochrana osobních údajů
ČSP-9-7-02 propojuje vzájemně jednotlivá digitální zařízení		
ČSP-9-7-03 pracuje uživatelským		

způsobem s mobilními technologiemi – cestování, obchod, vzdělávání, zábava		
ČSP-9-7-04 ošetřuje digitální techniku a chrání ji před poškozením		
ČSP-9-7-05 dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy při práci s digitální technikou a poskytne první pomoc při úrazu		

6. Hodnocení dětí

Posláním naší školy je umožnit dětem objevit a rozvíjet svůj jedinečný potenciál, rozvíjet svou osobnost. Hodnocení je jednou z cest, jak dětem a zákonným zástupcům ukazovat, kde se žák nachází na své vzdělávací cestě.

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání a chování žáků musí být jednoznačné, srovnatelné s předem stanovenými cíli a kritérii, srozumitelné, věcné a pedagogicky odůvodnitelné. Hodnocení vychází z jasných plánů, cílů a úkolů v jednotlivých oblastech a etapách vzdělávání.

Hodnocení:

- a) zdůrazňuje individuální pokrok žáka v daném časovém období;
- b) popisuje konkrétní zvládnuté oblasti vzdělávání;
- c) podněcuje žáka k dalšímu rozvoji - ukazuje další cestu;
- d) je spoluvytvářeno žákem samotným, neboť děti vedeme k sebehodnocení.

Hodnocení výsledků vzdělávání žáků se člení na:

- a) průběžné ústní hodnocení, zahrnující vzájemnou zpětnou vazbu;
- b) sebehodnocení žáka;
- c) tripartitní setkání;
- d) slovní hodnocení na vysvědčení.

Zákonní zástupci jsou o průběhu a výsledcích vzdělávání žáka informováni především prostřednictvím:

- a) pravidelných zpráv od třídních učitelů;
- b) tripartitních osobních setkání;
- c) vysvědčení vydávaného na konci každého pololetí;
- d) individuálně domluvených schůzek s učiteli.

Kritéria hodnocení:

Hodnocení obsahuje zejména informace o míře splnění následujících kritérií s ohledem na individuální možnosti a věk žáka:

- a) žák naplňuje očekávané výstupy formulované v jednotlivých předmětech školního vzdělávacího programu (popř. naplňuje cíle jednotlivých předmětů a projektů odvozené z těchto výstupů);
- b) žák aplikuje získané znalosti, dovednosti a postoje ve školní i mimoškolní praxi;
- c) žák pracuje a komunikuje efektivně ve skupině, s učitelem i samostatně;
- d) žák pracuje s vlastní chybou, aktivně hledá řešení problémů;
- e) žák objektivně hodnotí sám sebe i ostatní spolužáky a učitele.

Zásady a způsob sebehodnocení žáků:

1. Učitelé vedou žáky k tomu, aby si na základě svých pracovních výkonů dokázali kriticky utvořit realistickou představu o sobě, o svých schopnostech, vědomostech a dovednostech. Sebehodnocení by mělo pomáhat žákům formovat vědomí vlastní ceny, sebeúcty a sebevědomí.
2. Žáci jsou vedeni k tomu, aby dokázali objektivně posoudit úroveň své práce a uměli své výsledky porovnat s očekávanými výstupy.
3. Učitelé vedou žáky k tomu, aby uměli kriticky zhodnotit, zda úsilí vynaložené na zvládnutí úkolu bylo dostatečné.
4. Při sebehodnocení může žák hodnotit jak sám sebe, tak práci celé skupiny, které je členem. Osvojuje si schopnost přijmout kritické hodnocení ostatních a poučit se z něho.
5. Žáci si osvojují schopnost analyzovat důvody svých úspěchů i neúspěchů a hledat cesty k odstranění nedostatků.
6. Sebehodnocení mohou žáci provádět ústní nebo písemnou formou.

Zásady a způsob hodnocení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP):

1. Při hodnocení výsledků vzdělávání žáků se speciálními i vzdělávacími potřebami postupujeme dle § 51 až 55 školského zákona, vyhlášky č. 48/2005 Sb. - Vyhlášky o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky a vyhlášky č. 27/2016 Sb. - Vyhlášky o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných.
2. V naší škole probíhá pravidelná depistáž
3. Žáci s vývojovou poruchou jsou hodnoceni a klasifikováni s přihlédnutím k charakteru a rozsahu poruchy. Vyučující respektují doporučení odborných vyšetření. Pokud je vypracován individuální vzdělávací plán, pak je způsob hodnocení součástí tohoto plánu.
4. Ostatním žákům ve třídě vyučující zdůvodní odlišný způsob hodnocení a klasifikace žáka.

Zásady a způsob hodnocení žáků – cizinců:

1. Při hodnocení výsledků vzdělávání žáků – cizinců se postupuje podle § 51 až 53 školského zákona a § 14 až 17 vyhlášky č. 48/2005 Sb. v platném znění.
2. Žáci – cizinci jsou hodnoceni s přihlédnutím k dosažené úrovni znalosti českého jazyka, která je považována za závažnou souvislost ovlivňující výkon žáka.
3. Pro hodnocení žáka – cizince jsou používána individuální kritéria hodnocení tak, aby hodnocení zahrnovalo všechny souvislosti, které ovlivňují výkon žáka.
4. Při hodnocení žáka – cizince se přihlíží zejména k těmto skutečnostem:
  - a) délka pobytu;

- b) momentální rodinná a sociální situace;
- c) typ mateřského jazyka.

Zásady a způsob hodnocení žáků nadaných:

1. Péče o nadané děti je zakotvena ve školském zákoně: Zákon č. 516/2004 Sb., vyhlášce č. 27/2016 Sb. o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných. Mimořádně nadaným žákem se pro účely této vyhlášky rozumí jedinec, jehož rozložení schopností dosahuje mimořádné úrovně při vysoké tvořivosti v celém okruhu činností nebo v jednotlivých oblastech, pohybových, uměleckých a sociálních dovednostech.
2. Vycházíme z toho, že i mimořádně nadaný žák má své specifické vzdělávací potřeby, které je třeba reflektovat a podle nich uzpůsobit výuku. Vzhledem k tomu, že v naší škole je výuka individualizována, je možné takové specifické potřeby zohlednit při plánování výuky.
3. V případě, že učitel identifikuje u dítěte projevy mimořádného nadání, informuje o tom zákonné zástupce a společně s nimi a případně s dalšími odborníky (školní psycholog či jiná zařízení zabývající se praxí s mimořádně nadanou mládeží) hledají optimální cesty pro další edukaci. Stejně jako u dětí se SVP je hlavním nástrojem péče o nadané děti možnost tvorby vlastního plánu, který umožňuje dětem pohybovat se v zóně proximálního rozvoje. Rozvoj a podpora mimořádných schopností je na ZŠ GENIUS zajištěna a organizována tak, aby nebyla jednostranná a neomezila pestrost a šíři obvyklé vzdělávací nabídky.